

А. М. Гізун, П. А. Раго

Беларуска-
СЛАВАЦКІ
РАЗМОЎНІК-
ДАВЕДНІК

А. М. Гізун, П. А. Раго

Беларуска-
СЛАВАЦКІ
РАЗМОЎНІК-
ДАВЕДНІК

Slovak Aid

Беларускія
ЕўраРазмоўнікі

А. М. Гізун, П. А. Раго

**Беларуска-
СЛАВАЦКІ
РАЗМОЎНІК-
ДАВЕДНІК**

R

«Радыёла-плюс»

Мінск 2011

УДК 81-25(038)=161.3=162.4

ББК 822Сла-4

Г467

Серыя заснавана ў 2010 годзе

Куратар серыі *Уладзімір Сіўчыкаў*

Пад агульнай рэдакцыяй канд. філал. навук *Лявона Баршчэўскага*

Рэцэнзенты: канд. філал. навук, дацэнт кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта *Вольга Патапава*; старшы выкладчык кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта *Мгр. Пэтэр Мілчак Phd.*

Гізун А. М., Рааго, П. А.,

Г467 Беларуска-славацкі размоўнік-даведнік / А. М. Гізун, П. А. Рааго; прадм. М. Сэрватка. – Мінск : Радыёла-плюс, 2011. – 216 с. : фат. – (Серыя «Беларускія ЕўраРазмоўнікі»).

ISBN 978-985-448-104-3.

Беларуска-славацкі размоўнік-даведнік прызначаецца найперш тым, хто вяздае ў Славакію ў камандзіроўку, на адпачынак, турыстам.

У выданне ўключаны найбольш пашыраныя словы, выразы і фразы, згрупаваныя па тэматычных раздзелах. Раздзелы ўтрымліваюць тэматычныя слоўнічкі, а таксама практычныя парады, каментары і даведкі, якія нясуць карысныя звесткі і інфармацыю.

Утрымлівае размоўнік-даведнік і практычную транскрыпцыю.

Выданне адрасуецца ўсім, хто цікавіцца славацкай мовай, гісторыяй і культурай.

УДК 81-25(038)=161.3=162.4

ББК 81.2Сла-4

ISBN 978-985-448-104-3

© Гізун А. М., Рааго П. А., 2011

© Прадмова. Сэрватка М., 2011

© Фота. Рааго П. А., 2011

© ПУП «Радыёла-плюс», 2011

ЗМЕСТ

Пажаданне	10	Blahoželanie
Як карыстацца размоўнікам-даведнікамі	13	Ako používať hovorník
Вымаўленне	14	Výslovnosť
Славацкі алфавіт	16	Slovenská abeceda
Штодзённыя словы і выразы	18	Bežné výrazy
Словы першай неабходнасці	18	Základné slová a výrazy
Пытальныя словы і выразы	20	Opytovacie slová a výrazy
Згода. Пацвярджэнне	21	Súhlas. Potvrdenie
Нязгода	22	Nesúhlas
Просьба	23	Prosba
Адмоўны адказ	23	Záporná odpoveď
Згода	24	Súhlas
Рэакцыя на адказ	25	Reakcia na odpoveď
Камплімент	26	Kompliment
Адказ на камплімент	27	Reakcia na kompliment
Падзяка	28	Podakovanie
Выбачэнне	29	Ospravedlnenie
Абурэнне і пратэст	30	Poburenie a protest
Верагоднасць	31	Pravdepodobnosť
Зносіны. Знаёмства. Сустрэчы	32	Komunikácia. Zoznámenie. Stretnutia
Знаёмства	32	Zoznámenie

Зварот	33	Oslovenie
Формулы ветлівасці	35	Zdvorilostné frázy
Агульныя фразы	36	Všeobecné frázy
Сустрэча	36	Stretnutie
Звесткі пра асобу	37	Osobné údaje
Асабістыя звесткі	39	Osobné údaje
Прафесія. Праца	40	Povolanie. Zamestnanie
Навучанне	45	Štúdium
Запрашэнне	46	Pozvanie
Прыцягненне ўвагі	47	Upútanie pozornosti
Атрыманне інфармацыі. Цікаўнасць	48	Získavanie informácií. Zvedavosť
Вытлумачэнне сказанага	48	Objasnenie povedaného
Развітанне	49	Lúčenie

Прыезд. Падарожжа 50 Príchod. Na ceste

На мяжы	50	Na hranici
Пашпартны кантроль	50	Kontrola pasov
Кантроль на мытні	52	Colná kontrola
Падарожжа на цягніку	55	Cesta vlakom
На чыгуначным вакзале	56	Na železničnej stanici
Даведка. Квіток	57	Informácie. Lístok
У цягніку	60	Vo vlaku
Падарожжа на самалёце	62	Cesta lietadlom
Аэрапорт	63	Letisko
У самалёце	65	V lietadle

Карабель	66	Lod'
Падарожжа на аўтамабілі	67	Cesta autom
Аўтамабіль	69	Auto
Аварыя. Няшчасны выпадак	70	Havária. Nehoda
У аўтарамонтнай майстроўні	73	V autoopravovni
Транспартны сродак напрат	74	Prenájom vozidiel
Аўтобус	75	Autobus
Багаж	77	Batožina

Гатэль 79 Hotel

Пошукі гатэля	80	Vyhľadávanie hotela
У адміністрацыі гатэля	81	Na recepcii
Побыт у гатэлі	83	Pobyt v hoteli
Ад'езд	85	Odchod

Бытавое абслугоўванне 86 Služby pre zákazníkov

Цырульня	86	Kaderníctvo / holičstvo
Мужчынская зала	86	Pánske kaderníctvo / holičstvo
Жаночая зала	87	Dámske kaderníctvo
Касметычны кабінет	87	Kozmetický salón
Рамонт фотаапаратаў	88	Oprava fotoaparátov

Харчаванне 89 Stravovanie

Рэстарация. Кавярня. Бар	89	Reštaurácia. Kaviareň. Piváreň
Славацкая нацыянальная кухня	95	Slovenské špeciality / domáce jedlá
Безалкагольныя напоі. Цёплыя напоі	96	Nealkoholické nápoje. Teplé nápoje

Алкагольныя напоі 97 Alkoholické nápoje

Гарадскі грамадскі транспарт 99 Mestská hromadná doprava

Аўтобус. Тралейбус. Трамвай 100 Autobus. Trolejbus. Električka

Таксі 101 Taxi

Горад 103 Mesto

Арыентацыя 104 Orientácia

Вуліца 105 Ulica

Месцазнаходжанне 105 Poloha

Кірунак 106 Smer

Культурнае жыццё 109 Kultúra

Кіно 109 Kino

Тэатр 110 Divadlo

Агляд дастапомнасцяў 112 Prehľad pamiatok

Музеі. Галерэі 115 Múzeá. Galérie

Забавы. Адпачынак 123 Zábava. Rekreačia

Пляж. Басейн 124 Pláž. Kúpalisko

Гульні з мячом і іншыя гульні 126 Loptové hry a iné hry

Чым заняцца ў непагадзь? 126 Čo robiť pri zlom počasí

Актыўны адпачынак 128 Aktívny odpočinok

Паходы і ўзыходжанні.
Кемпінгі 128 Turistika a výstupy na hory.
V kempingu

Язда на ровары 130 Jazda na bicykli

Спорт	131	Šport
Зімовыя віды спорту	131	Zimné športy

У банку. Грошы 134 V banke. Peniaze

Закупы	137	Na nákupech
Асноўныя выразы	138	Základné výrazy
Гіпермаркет	143	Hypermarket
Харчовая крама	143	Potraviný
Сувеніры. Падарункі	151	Suveníry. Darččky
Парфума і касметыка	153	Parfумы a kozmetika
Гаспадарчыя тавары	154	Domáce potreby
Электроніка і радыёапаратура	156	Spotrebná elektronika
Фотатавары	158	Fotoobchod
Оптыка	159	Očná optika
Кнігарня. Канцтавары	160	Kníhkupectvo. Papierníctvo
Кветкі	162	Kvetinárstvo
Тытунёвыя вырабы	162	Tabak a fajčiarske potreby
Алкагольныя і неалкагольныя напоі	163	Alkoholické a nealkoholické nápoje
Адзенне	164	Oblečenie
Бялізна	166	Spodná bielizeň
Галаўныя ўборы. Аксэсуары	167	Pokrývky hlavy. Doplnky
Абутак	168	Obuv
Гадзіннікі. Біжутэрыя. Ювелірныя вырабы	169	Hodinky. Bižutéria. Šperky

Сродкі сувязі 170 Prostriedky komunikácie

Пошта	170	Pošta
Тэлефон	171	Telefón
Інтэрнэт-кавярня	173	Internetová kaviareň

Медычная дапамога 177 Zdravotná starostlivosť

У доктара	178	U lekára
У стаматолага	182	U zubára
Аптэка	183	Lekáreň

Паліцыя 185 Polícia**Надвор'е 188 Počasie****Агульная інфармацыя 190 Základné informácie**

Колеры	190	Farby
Лічэбнікі	191	Číslovky
Адзінкі вымярэння	196	Jednotky merania
Час. Каляндар	198	Čas. Kalendár
Святы	200	Sviatky
Зычэнні. Віншаванні	202	Blahoželania. Pozdravy
Шыльды і надпісы	203	Vývesné štíty a nápisy
Карысныя нумары тэлефонаў	212	Užitočné telefónne čísla
Карысныя старонкі ў Інтэрнэце	212	Užitočné stránky na internete

ПАЖАДАННЕ

Шаноўныя беларускія сябры!

Я пішу гэтыя радкі і разважаю пра тое, хто будзе іх чытаць: магчыма, турысты, студэнты, вандроўнікі, гандляры ці прадпрымальнікі. Я спрабую ўявіць сабе людзей, якія хочуць наведаць Славакію.

А паколькі Вы набылі і разгарнулі гэты Размоўнік, значыць, верагодна, і вы цікавіцеся нашай краінай, а, мажліва, нават плануеце наведаць яе.

Гэта кніжачка дапаможа ўсталёўваць першыя кантакты ў Славакіі. Але хацеў бы запэўніць Вас, што не здарыцца нічога кепскага, калі Вы не будзеце мець яе з сабою. Размаўляйце са славакамі па-беларуску, і Вы пачыце, што нашыя мовы вельмі блізкія.

Пазней, калі Вы бліжэй пазнаёміцеся са славакамі і славацкай культурай, Вы пагодзіцеся са мною, што нас аб'ядноўвае яшчэ штосьці большае – падобны менталітэт, сардэчнасць і гасціннасць.

Жадаю, каб Вы спазналі пакуль яшчэ незнаёмую для вас Малую вялікую краіну, якая багатая на прыроднае хараство, велічныя горы, цудоўныя пячоры, сусветна вядомыя тэрмальныя курорты і сучасныя аквапаркі. Прыязджайце да нас катацца на лыжах, займацца горным турызмам, а калі ёсць неабходнасць, дык прыязджайце і лячыцца на нашых курортах, дзе бруіцца жыватворная вада, сапраўдная aqua vita. Але не забудзьцеся пакаштаваць і нашае віно, адкрыйце для сябе стравы славацкай кухні і штодзённа піце нашую мінеральную ваду!

Я жадаю Вам утульна пачувацца ў Славакіі, каб Вы былі ў нас як дома, а дзякуючы гэтаму Размоўніку знайшлі новых сяброў!

Марыян Сэрватка,

д-р філасофіі, кандыдат навук,

*Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Славацкай Рэспублікі
ў Рэспубліцы Беларусь*

BLAHOŽELANIE

Milí neznámi bieloruskí priatelia,

keď píšem tieto riadky, rozmýšľam, kto ich bude čítať: možno turisti, študenti, obchodní cestujúci, podnikatelia..., predstavujem si ľudí, ktorí chcú navštíviť Slovensko.

Keďže ste si kúpili a teraz otvorili Razmovnik, pravdepodobne aj vy máte záujem o našu krajinu, možno sa ju chystáte navštíviť.

Táto knižôčka má pomôcť všetkým pri prvých kontaktoch na Slovensku.

Chcem vám však povedať, že nič sa nestane, keď ju nebudete mať pri sebe.

Hovorte so Slováckmi po bielorusky. Zbadáte, aké blízke sú naše jazyky.

Neskôr, keď lepšie spoznáte Slovákov, slovenskú kultúru, budete so mnou súhlasiť, že nás spája ešte čosi viac: podobná mentalita, dobrosrdečnosť a pohostinnosť.

Prajem vám, aby ste spoznali zatiaľ pre vás neznámu Malú veľkú krajinu, ktorá je bohatá na prírodné krásy, majestátne hory, nádherné jaskyne, svetoznáme termálne kúpele i moderné aquaparky. Príďte k nám lyžovať, robiť vysokohorskú turistiku, ak to potrebujete, príďte sa liečiť do našich kúpeľov, v ktorých vyviera živá voda, naozajstná aqua vita. Ale ochutnajte aj naše vína, spoznajte slovenskú kuchyňu a denne pite naše minerálne vody.

Prajem vám, aby ste sa na Slovensku dobre cítili, aby ste boli u nás doma a aby vám tento Razmovnik pomohol nadviazať nové priateľstvá.

Ph Dr. Marián Servátka, CSc.,
velvyslanec Slovenskej republiky
v Bieloruskej republike

ЯК КАРЫСТАЦА РАЗМОЎНІКАМ-ДАВЕДНІКАМ

Размоўнік уключае найбольш ужывальныя выразы і словы, згрупаваныя ў асобныя тэматычныя блокі. Апроч гэтага, падаецца дадатковая інфармацыя даведкавага і краязнаўчага характару, якая можа дапамагчы наведвальнікам Славацчыны лепш арыентавацца ў краіне, яе рэаліях і ўнікнуць непаразуменняў. Вядома, фармат выдання не дазваляе падрабязна спыніцца на кожнай з'яве славацкага жыцця, таму ў размоўніку-даведніку змешчана вялікая колькасць інтэрнэт-спасылак на славацкія сайты, на якіх можна знайсці больш падрабязную практычную інфармацыю, карысную падчас знаходжання ў краіне (большыня сайтаў поруч са славацкамоўнай версіяй маюць і ангельскамоўную).

Апроч беларускіх выказаў і іх славацкіх адпаведнікаў, у размоўніку падаецца практычная транскрыпцыя, якая з дапамогай беларускага алфавіту перадае прыблізнае вымаўленне славацкіх фразай.

Пры карыстанні размоўнікам варта звярнуць увагу на тое, што:

- у дужках падаюцца варыянты выказаў, іх пашыральнікі, граматычныя формы словаў або тлумачэнні (апошнія дадаткова вылучаныя курсівам);

- з водступам пасля злучкоў падаюцца варыянты выказаў, якія можна падстаўляць у папярэднюю фразу;

- пасля косай рыскі падаюцца сінонімы або сінанімічныя выразы;

- практычная транскрыпцыя (правы слупок) толькі прыблізна перадае славацкае вымаўленне (пры гэтым неабходна памятаць, што націск ва ўсіх славацкіх словах падае на першы склад).

У канцы найбольш важных тэматычных блокаў змяшчаюцца невялікія слоўнічкі, словы з якіх можна падстаўляць у прыведзеныя фразы, змяняючы іх сэнс. Словы ў слоўнічках размешчаныя ў алфавітным парадку ў адпаведнасці з беларускім алфавітам.

ВЫМАЎЛЕННЕ

Славацкая мова належыць да ліку славянскіх моў. Выразнай адметнасцю славацкай мовы на фоне беларускай з’яўляецца тое, што націск у славацкіх словах заўсёды падае на першы склад. Сярод іншых асаблівасцяў славацкага вымаўлення і напісання варта адзначыць наступныя:

У большыні выпадкаў словы вымаўляюцца так, як пішуцца.

Няма рэдукцыі ненаціскных галосных, г. зн., што ўсе ненаціскныя галосныя чытаюцца так, як і пішуцца (напрыклад, **ostrov** – [остроў], **mnoho** – [многа] і пад.).

Глухія зычныя перад звонкімі азванчаюцца, а звонкія перад глухімі або на канцы слова аглушаюцца: **prosba** – [прозба], **dub** – [дуп].

Ёсць кароткія і доўгія галосныя гукі. Доўгія галосныя гукі абазначаюцца на пісьме знакам «˘» і вымаўляюцца з удвая большай працягласцю, чым кароткія. Даўжыня гукаў можа выконваць сэнсарыздзяляльную функцыю: **tvar** (форма) – **tvár** (твар), **dráha** (дарога) – **drahá** (дарагая) і пад.

Ёсць чатыры дыфтонгі (складаныя галосныя, якія складаюцца з двух кампанентаў): **ia**, **ie**, **iu**, **ô**. Вымаўленне дыфтонгаў характарызуецца злітнасцю, першы кампанент плаўна пераходзіць у другі: напрыклад, **chlieb** – [хліеп], **kôň** – [куоць] і пад.

Гук [i] перадаецца на пісьме літарамі **i, í, y, ý**.

Ёсць складаўтваральныя зычныя **r, l, ř, ř** (два апошнія – доўгія). У пазіцыі паміж зычнымі гэтыя гукі выконваюць функцыю галосных (арганізуюць склад): напрыклад, **vřba** (вярба), **srdce** (сэрца), **slnko** (сонца), **stĺp** (слуп) і пад.

У напісанні некаторых літар выкарыстоўваюцца надрадковыя значкі, напрыклад, **š** – ш, **č** – ч, **ž** – ж. Гукі [ж] і [ш], у адрозненне ад беларускай

мовы, вымаўляюцца заўсёды мякка. Гук [ч] вымаўляецца крыху мякчэй за беларускі.

Мяккасць зычных абазначаецца значкамі «'», «'». Напрыклад, **pohlad** – [поглят], **ňuch** – [нюх]. Перад галоснымі **e, é, i, í** і дыфтонгамі **ia, ie, iu** ўсе зычныя, акрамя **d, t, n, l** і спрадвечна мяккіх **ž, š, č**, вымаўляюцца цвёрда. Зычныя **d, t, n, l** у такой пазіцыі звычайна вымаўляюцца мякка ў славацкіх словах і захоўваюць цвёрдае вымаўленне ў пазычаннях з неславянскіх моваў.

Спалучэнне літар **ch** вымаўляецца як гук [x].

Вымаўленне літары **h** набліжана да беларускага фрыкатыўнага [г], літара **g** вымаўляецца як рускі выбухны [г].

СЛАВАЦКІ АЛФАВІТ

Літара	Прыкладны гукавы адпаведнік у беларускай мове
Aa	а
Áá	а доўгі
Ää	э
Bb	б
Cc	ц
Čč	ч
Dd	д
Ďď	дь
Dz, dz	дз
Dž, dž	дж
Ee	э
Éé	э доўгі
Ff	ф
Gg	г у словах ганак, гонта, гузік і інш.
Hh	г
Ch, ch	х
Ii	і
Íí	і доўгі
Jj	й
Kk	к
Ll	л
Ll'	л, толькі з большай працягласцю
Ll'	ль

Mm	м
Nn	н
Ňň	нь
Oo	о
Óó	о доўгі
Ôô	ўо
Pp	п
Qq	кв
Rr	р
Řř	р, толькі з большай працягласцю
Ss	с
Šš	шь
Tt	т
Ťť	ть
Uu	у
Úú	у доўгі
Vv	в
Ww	в
Xx	кс
Yy	і
Ýý	і доўгі
Zz	з
Žž	жь

Словы першай неабходнасці ● Základné slová a výrazy

Добры дзень!	Dobrý deň!	добры дзень!
Добры вечар!	Dobrý večer!	добры вэчер!
Да пабачэння!	Dovidenia!	довіденія!
Прабачце!	Prepáčte!	прэпачце!
Так.	Áno.	ано.
Не.	Nie.	ніе.
Калі ласка (<i>да просьбы аб дапамозе або паслуге</i>).	Prosím.	просім.
Дзякуй.	Ďakujem.	дякуем.
Не, дзякуй.	Ďakujem, nie.	дякуем, ніе.
Так, калі ласка.	Áno, prosím.	ано, просім.
Вялікі дзякуй.	Pekne vám ďakujem.	пэчне вам дякуем.
Калі ласка (<i>адказ на выкананую паслугу ці дапамогу</i>).	Nech sa páči.	нех са пачі.
Выклікайце, калі ласка, хуткую дапамогу!	Zavolajte pohotovosť, prosím!	завайце поготовосць, просім!
Калі?	Kedy?	кэды?

Што?	Čo?	чо?
Дзе?	Kde?	дзе?
Дзе знаходзіцца?..	Kde je?..	дзе е?..
Дзе знаходзіцца прыбіральня?	Kde je záchod?	дзе е захот?
Тут.	Tu.	ту.
Там.	Tam.	там.
Справа.	Vpravo.	фправо.
Злева.	Vľavo.	вляво.
У Вас ёсць?..	Máte?..	мате?..
Я хацеў бы (хацела б)...	Chcel (-a) by som...	хцэл (-а) бі сом...
Колькі гэта каштуе?	Kolko to stojí?	колько то стой?
Разумееце?	Rozumiete?	розуміете?
Я не разумею.	Nerozumiem.	нерозуміем.
Я не размаўляю па-славацку.	Nehovorím po slovensky.	неговорім по словэнскі.
Вы размаўляеце па-ангельску (па-руску, па-нямецку)?	Hovoríte po anglicky (po rusky, po nem- ecky)?	говоріте по англіцкі (по рускі, по немэцкі)?
Выбачайце, Вы маглі б мне дапамагчы?	Prepáčte, mohli by ste mi pomôcť?	прэпачте, маглі бі сте мі помуюць?
Я...	Som...	сом...
– стаміўся (стамілася).	– unavený (-á).	– унавэны (-а).
– галодны (галодная).	– hladný (-á).	– гладны (-а).
– хачу піць.	– smädný (-á).	– смэдны (-а).
Досыць. / Хопіць.	Stačí.	стачі

Пытальныя словы і выразы • Opytovacie slová a výrazy

Хто?	Kto?	кто?
Што?	Čo?	чо?
Дзе?	Kde?	дзе?
Калі?	Kedy?	кады?
Як?	Ako?	ако?
Чаму?	Prečo?	прэчо?
Які (-ая)?	Aký (aká)?	акі (ака)?
Каторы (-ая)?	Ktorý (ktorá)?	кторі (ктора)?
Куды?	Kam?	кам?
Адкуль?	Odkiaľ?	откіаль?
Колькі?	Koľko?	колько?
З кім?	S kým?	с кім?
Хто (што) гэта?	Kto (čo) je to?	кто (чо) е то?
Што Вы казалі?	Čo ste povedali?	чо сте повэдалі?
Чаго Вам трэба?	Čo potrebujete?	чо потрэбуеце?
Што Вы робіце?	Čo robíte?	чо робіце?
Што Вы хацелі б?	Čo si prajete?	чо сі праеце?
Што гэта?	Čo je to?	чо е то?
Што здарылася?	Čo sa stalo?	чо са стало?
Што робіцца?	Čo sa deje?	чо са дее?
Усё нармалёва?	Je všetko v poriadku?	е фшетко ф поріатку?
Вы ўпэўнены?	Ste si istý (-á)?	сте сі істы (-а)?

Дзе гэта?	Kde je to?	дзе ё то?
Дзе мы (Вы)?	Kde sme (ste)?	дзе змэ (сте)?
Дзе Вы жывяце?	Kde bývate?	дзе бівате?
Дзе мужчынская (жаночая) прыбіральня?	Kde je pánske (dámske) WC?	дзе е панскэ (дамскэ) вэцэ?
Калі Вы з'язджаеце?	Kedy odchádzate?	кэды отхадзате?
Куды Вы ідзяце (едзеце)?/Куды Вы рушыце?	Kam idete?	кам ідете?
Колькі разоў?	Koľkokrát?	колькократ?
Як туды прайсці (праехаць)?	Ako sa tam dostanem?	ако са там дастанем?
Як доўга?	Ako dlho?	ако дылго?
Чый (чыё, чые, чыя) гэта (гэтыя)?..	Čí (čie, čia, čí) je to?..	чі (чіе, чіа, чі) е то?..
Ці не падкажаце Вы?..	Mohli by ste mi povedať?..	моглі бі сте мі повэ- даць?..
Ці ёсць у Вас?..	Máte?..	мате?..
Хочаце?..	Chcete?..	хцэте?..
Пра што ідзеца?	O čo ide?	о чо іде?

Згода. Пацвярджэнне ● *Súhlas. Potvrdenie*

Вядома.	Samozrejme.	самозрэймэ.
Безумоўна.	Určite. / Iste.	урчыте / істе.
Так, вядома.	Áno, samozrejme.	ано, самозрэймэ.

Менавіта так.	Práve tak.	правэ так.
Маеце рацыю.	Máte pravdu.	мате праўду.
Мяркую, што так.	Myslím, že áno.	міслім, же ано.
Здаецца, так.	Asi áno.	асі ано.
Баюся, што так.	Obávam sa, že áno.	обавам са, же ано.

Нязгода • Nesúhlas

Не маеце рацыі.	Nemáte pravdu.	немаце праўду.
Вы памыляецеся.	Mýlite sa.	міліце са.
Я з Вамі не згодны.	Nesúhlasím s vami.	несугласім с вамі.
Вы не пагаджаецеся са мной?	Nesúhlasíte so mnou?	несугласіце со мноў?
Вядома, не.	Samozrejme, nie.	самозрэймэ, ніе.
Цалкам наадварот!	Práve naopak!	правэ наопак!
Баюся, што не.	Obávam sa, že nie.	обавам са, же ніе.
Я не пэўны (пэўная) / У мяне няма пэўнасці.	Nie som si istý (istá).	ніе сом сі істы (іста).
Бадай, не.	Asi nie.	асі ніе.
Малаверагодна.	Málo pravdepodobné.	мало правдеподобнэ.
Сумняюся.	Pochybujem.	похібуем.

Просьба ● *Prosba*

Я хачу папрасіць цябе (Вас)...	Chcel (-a) by som ťa (vás) poprosiť...	хцэл (-а) бі сом ты (вас) попросіць...
Што б ты мне параіў (параіла)?	Čo by si mi poradil (-a)?	чо бі сі мі поради́л (-а)?
Як ты мяркуеш, што я мушу зрабіць?	Ako myslíš, čo by som mal (-a) urobiť?	ако місліш, чо бі сом мал (-а) уробіць?
Што ты параіш, як я мушу паводзіць сябе?	Čo myslíš, ako mám postupovať?	чо місліш, ако мам по-ступоваць?
Я хацеў бы (хацела б) спытаць у цябе (Вас) парады.	Chcel (-a) by som ťa (vás) poprosiť o radu.	хцэл (-а) бі сом ты (вас) попросіць о раду.
Ці можаце Вы мне дапамагчы?	Prosím, mohli by ste mi pomôcť?	просім, могли бі сте мі помуюць?
Я хацеў бы (хацела б) параіцца з Вамі (табою) па гэтай справе.	Chcel (-a) by som prediskutovať túto otázku s vami (tebou).	хцэл (-а) бі сом прэды-скутоваць туту отаску с вамі (тебоў).
Што б ты зрабіў (зрабіла) на маім месцы?	Čo by si urobil (-a) na mojom mieste?	чо бі сі уробіл (-а) на моём месце?

Магчымыя наступныя варыянты адказу.

Адмоўны адказ ● *Záporná odpoveď*

Не.	Nie.	ніе
Не, на жаль, не магу.	Nie, bohužiaľ nemôžem.	ніе, богужяль немоу-жем.

Мне вельмі шкада, але...	Je mi ľúto, ale...	е мі люто, але...
– я не маю часу.	– nemám čas.	– немам час.
– я не здолею.	– nezvládnem to.	– незвладнем то.
– я не ўмею.	– neviem to urobiť.	– невіем то уробіць.
На жаль, я мушу адмовіць.	Je mi ľúto, ale musím to odmietnuť.	е мі люто, але мусім то одміетнуть.
Я баюся, што з гэтага нічога не атрымаецца.	Obávam sa, že nič z toho nebude.	обавам са, же ніч с того небуде.

Згода • Súhlas

Так.	Áno.	ано.
Спадзяюся, што так.	Dúfam, že áno.	дуфам, же ано.
Добра.	Dobre.	добрэ.
Добра, дамовіліся.	Dobre, dohodnuté.	добрэ, догоднутэ.
Так, калі ласка.	Áno, prosím.	ано, просім.
Вядома, з вялікай ахвотай!	Samozrejme, veľmi rád (-a)!	самозрэймэ, вэльмі рат (рада)!
З прыемнасцю (з ра- дасцю)!	Rád (rada)!	рат (рада)!
Мне будзе вельмі прыемна!	To by bolo skvelé!	то бі боло сквэлэ!
Вядома! Няма проблемаў!	Samozrejme! Žiadny problém!	самозрэймэ! жіадны проблэм!

Натуральна! Што за пытанне!	No jasné! Ešte sa pýtaj!	но ясна! эште са пiтай!
Вельмі добра!	Veľmi dobre! / Super!	вэльмі добрэ! / супэр!
Шыкоўна! / Файна!	Skvele! / Výborne! / Fajn!	сквэле! / віборне! / фajn!
Гэта тое, што трэба.	To je ono.	то е оно.

Рэакцыя на адказ • Reakcia na odpoveď

Калі Вам далі добрую параду і Вам хацелася б падзякаваць чалавеку, то Вы можаце выкарыстаць адну з прыведзеных фразыў:

Дзякую Вам (табе) – – гэта цудоўная думка.	Ďakujem vám (ti) – – to je skvelý nápad.	дзякуем вам (тi) – – то е сквэлы напат.
– гэта добрая парада.	– to je dobrá rada.	– то е добра рада.
– гэта вартая ідэя.	– to je skvelý návrh.	– то е сквэлы навырх.
Я так і зраблю!	Urobím práve tak!	уробім правэ так!
Я буду намагацца.	Budem sa snažiť.	будем са снажiть.
Вы (ты) сапраўды маеце (маеш) рацыю.	Ozaj máte (máš) pravdu.	озай мате (маш) праўду.

Калі Вы лічыце, што парада была не найлепшай, або Вас раздражняе ўмяшальніцтва іншых у Вашы справы, можаце скарыстацца наступным адказам:

Я мушу пра гэта паду-маць.	Musím si to premyslieť.	мусім сі то прэмісліеть.
Бадай, гэта немагчыма.	To asi nie je možné.	то асі ніе е можнэ.
Я мяркую, што гэта не найлепшая думка.	Obávam sa, že to nie je to najlepšie riešenie.	обавам са, же то ніе е то найлепшыя рiешенiе.
Што Вы маеце на ўвазе?	Čo tým myslíte?	чо тым місліте?
Мне не даспадобы гэта ідэя.	Nepáči sa mi tento nápad.	непачі са мі тэнтэ напат.
Падумай, што ты мне прапаноўваеш!	Len si pomysli, čo mi ponúkaš!	лен сі поміслі, чо мі понукаш!
Я не пытаўся ў Вас (цябе) парады.	Vás (teba) som sa nepýtal.	вас (теба) сом са непітал.
Даруй, але гэта не твая справа.	Prepáč, ale teba sa to netýka.	прэпач, але теба са то нетыка.
Дазволь мне самому (самой) вырашыць.	O tom rozhodnem sám (sama).	о том розгоднем сам (сама).
Я лепш ведаю, што мне трэба рабіць.	Najlepšie viem, čo mám robiť.	найлепшыя вiем, чо мам робіть.

Камплімент • Kompliment

Ты цудоўна (шыкоўна) выглядаеш!	Skvele (úžasne) vyzeráš!	сквэле (ужасне) візэраш!
Табе пасуе гэты плашч (гэта сукенка).	Pasuje / ide ti tento plášť (pasujú / idú ti tieto šaty).	пасуе / іде ті тэнтэ плашть (пасую / іду ті тiето шаты).

Табе пасуе гэты колер (гэта прычоска).	Pasuje / ide ti táto farba (tento účes).	пасуе / іде ті тато фар- ба (тэнто учес).
Чароўнае колца!	Úžasný prstienok!	ужасны пырстienок!
Мне падабаецца твой бранзалет.	Páči sa mi tvoj nára- mok.	пачі са мі твой на- рамок.
У цябе прыгожая кватэра.	Máš pekný byt.	маш пэчны біт.
Добра сказана!	Dobre povedané!	добрэ повэданэ!
Трапна заўважана!	Skvelý postreh!	сквэлы пострэх!
Добра выкананая праца!	To je dobre urobená práca!	то е добрэ уробэна праца!
Мне спадабаўся твой выступ.	Zapáčil sa mi tvoj výstup.	запачіл са мі твой віступ.
Твая прамова была фантастычная!	Tvoj prejav bol úžasný!	твой прэяў бол ужас- ны!
Ты выглядаў (выгляда- ла) непараўнальна!	Bol (bola) si úžasný (úžasná)!	бол (бола) сі ужасны (ужасна)!

Адказ на камплімент • **Reakcia na kompliment**

Мне прыемна гэта чуць.	Rád (rada) to počujem.	рат (рада) то почуем.
Вялікі дзякуй!	Pekne vám ďakujem!	пэчне вам дякуем!
Мяне гэта вельмі цешыць!	Som veľmi rád (rada)! / Teší ma to!	сом вэльмі рат (рада)! / теші ма то!
Табе сапраўды пада- баецца?	Tebe sa to naozaj páči?	тебэ са то наозай пачі?

Ты насамерэч так думаеш?	Naozaj si tak myslíš?	наозай сі так місліш?
Дзякуй, ты дадаў мне гумору.	Ďakujem, zdvihol si mi náladu.	дзякуем, здвігол сі мі наладу.
Так? Я не думаў (думала), што табе гэта спадабаецца.	Fakt? Nemyslel (-a) som, že sa ti to bude páčiť.	факт? неміслел (-а) сом, же са ті то буде пачіць.
Так? Табе падабаецца?	Fakt? Páči sa ti?	факт? пачі са ті?
– гэта падарунак на народзіны.	– to je darček k narodeninám.	– то е дарчэк г народзенінам.
– мне вельмі падабаецца зялёны колер.	– veľmi sa mi páči zelená farba.	– вэльмі са мі пачі ззелена.
– я купіла яго (яе) летась.	– kúpila som si ho (ju) vlni.	– купіла сом сі го (ю) влані.
– мне даў яго (яе) брат.	– dostala som ho (ju) od brata.	– дастала сом го (ю) од брата.
– гэта старая спадніца.	– to je stará sukňa.	– то е стара сукня.

Падзяка ● Podakovanie

Дзякую за....	Ďakujem za...	дзякуем за...
– ўсё.	– všetko.	– фшетко.
– гасціннасць.	– pohostinnosť.	– погостіннасць.
– запрашэнне / запросіны.	– pozvanie.	– позваніе.

Я вам дужа ўдзячны (-ая).	Som vám veľmi vďačný (-á).	сом вам вэльнім вдячны (-а).
Вялікі дзякуй.	Ďakne vám ďakujem.	пэчне вам дякуем.

Выбачэнне ● Ospravedlnenie

Выбачайце. / Даруйце.	Prepáčte.	прэпачце.
Не сярдуіце на мяне.	Nehnevajte sa na mňa.	негневайце са на мяня.
Выбачайце за спазненне.	Ospravedlňujem sa za meškanie.	осправэдылнюем са за мэшканіе.
Выбачайце, што турбую.	Prepáčte, že vás vyrušujem.	прэпачце, же вас вірушваем.

Калі Вы хочаце прыцягнуць чыю-небудзь увагу або папрасіць праба-чэння, можаце ўжыць наступную фразу:

Выбачайце...	Prepáčte....	прэпачце...
--------------	--------------	-------------

Хутка выбачыцца за якую-небудзь дробязь можна і з дапамогай гу-тарковага слова:

Даруйце!	Pardon!	пардон!
----------	---------	---------

Калі Вы дрэнна пачулі словы суразмоўцы, то можна скарыстацца наступнымі фразамі:

Паўтарыце, калі ласка, яшчэ раз.	Prosím, mohli by ste to zopakovať ešte raz.	просім, маглі бі сте то зопакавать эште рас.
----------------------------------	---	--

Што Вы сказалі?	Prosím?	просім?
-----------------	---------	---------

Магчымай рэакцыяй на выбачэнне можа быць адна з наступных фразыў:

Не бяды.	Nič sa nestalo.	ніч са нестало.
Усё ў парадку.	Nevadí.	неваді.
Забудзьцеся пра гэта.	Nechajme to.	нехаймэ то.

Абурэнне і пратэст ● **Poburenie a protest**

Я абураны (ўзрушаны).	Som pobúrený (šokovaný).	сом побурэны (шокованы).
Я абсалютна не разумею, як гэта магчыма.	Absolútne nechápem, ako je to možné.	апсолутне нехапэм, ако е то можнэ.
Гэта абуральна (нечувана, непрымальна)!	To je nehorázne (neslýchané, neprijateľné)!	то е негоразнэ (неслыханэ, непрыятельнэ)!
Гэта ўжо занадта!	To je už priveľa!	то е уш прівэля!
Гэта невядома што!	To je škandál!	то е шкандал!
Гэта нельга так пакінуць!	Nemôžeme to nechať tak!	немоужемэ то нехатъ так!
Вы не маеце права!	Nemáte právo!	немате право!
Я катэгарычна пратэстую супраць гэтага.	Som kategoricky proti tomu.	сом катэгоріцкі проті тому.

Верагоднасць • Pravdepodobnosť

Магчыма.

Možno.

можно.

Мне здаецца, што...

Myslím, že...

міслім, же...

Цалкам верагодна.

To je celkom
pravdepodobné.то е цэлком
праўдэподобнэ.

**ЗНОСІНЫ. ЗНАЁМСТВА.
СУСТРЭЧЫ**

**KOMUNIKÁCIA. ZOZNÁMENIE.
STRETNUTIA**

Знаёмства ● Zoznámenie

Добры дзень!	Dobrý deň!	добры дзень!
Добрай раніцы!	Dobré ráno!	добрэ рано!
Добры вечар!	Dobrý večer!	добры вэчер!
Прывітанне!	Ahoj!	агой!
Вітаю!	Vitajte!	вітайце!
Мяне клічуць...	Volám sa...	волам са...
Вы знаёмыя?	Už sa poznáte?	уш са познате?
Я хацеў бы (хацела б) пазнаёміць Вас з...	Chcel (-a) by som vám predstaviť...	хцэл (-а) бі сом вам прэтставіць...
Пазнаёмцеся...	To je...	то е...
– са спадаром (спа- дарыняй)...	– pán (pani)...	– пан (пані)...
– з маёй жонкай.	– moja manželka.	– моя манжелка.
– з маім мужам.	– môj manžel.	– муой манжел.
Мне вельмі прыемна з Вамі пазнаёміцца.	Teší ma.	теші ма.
Я прыехаў (прыехала) з...	Prišiel (prišla) som z...	прішіел (прішла) сом з...
– Беларусі.	– Bieloruska.	– біелоруска.

– Расіі.	– Ruska.	– руска.
– Украіны.	– Ukrajiny.	– укайіны.
Я (мы) ў Славацчыне ўпершыню (другі раз).	Som po prvýkrát (po druhýkrát) na Sloven- sku.	сом по пырвікрат (по другікрат) на словэн- ску.
Я прыехаў (прыехала, мы прыехалі)...	Prišiel som (prišla som, prišli sme)...	прішэіел сом (прішла сом, прішлі змэ)...
– па запрашэнні.	– na pozvanie.	– на позваніе.
– па справах.	– na služobnú cestu.	– на служобну цэсту.
– як турыст (-ы).	– ako turista (-i).	– ако туріста (-i).

Зварот • Oslovenie

Звяртацца да сваіх славацкіх сяброў ці да добрых знаёмцаў Вы можаце пры дапамозе іх імя.

Дарагі (дарагая)...	Milý (milá)...	мілы (міла)...
Сябра!	Kamarát!	камарат!

Але калі Вы звяртаецеся да тых, каго ведаеце не вельмі добра, а таксама падчас афіцыйных зваротаў, выкарыстоўвайце такія формы:

Спадар (+ імя і/ці прозвішча)!	Pán!	пан!
Спадарыня (+ імя і/ці прозвішча)!	Pani!	пані!
Спадарства!	Dámy a páni!	дамы а пані!

Шаноўны спадар (+ імя і/ці прозвішча)!	Vážený pán!	важаны пан!
Шаноўная спадарыня (+ імя і/ці прозвішча)!	Vážená pani!	важана пані!
Шаноўнае спадарства!	Vážené dámy, vážení páni!	важенэ дамі, важені пані!
Дзяўчына!	Slečna!	слечна!
Малады чалавек!	Mladý pán!	млады пан!
Дарагія госці!	Milí hostia!	мілі гості!
Дарагія сябры!	Milí priatelia!	мілі прыяцеля!

У славацкай мове словы **pani**, **pán** не паказваюць на сацыяльны статус чалавека, а выкарыстоўваюцца як форма ветлівага звароту. Звароты **pani**, **pán** + імя – больш фамільярныя, таму да малазнаёмых людзей так лепей не звяртацца.

Пры афіцыйным звароце да асобы, што займае пэўны статус у грамадстве, выкарыстоўваецца званне, назва яе пасады або прафесіі:

Шаноўны прафесар!	Vážený pán profesor!	важені пан профэсор!
Ваша Вялікасць! (ва ўрачыстым звароце да чыноўнікаў высокага рангу, дыпламатаў і пад.)	Vaša Excelencia!	ваша эксцэлэнція!
Ваша Святасць!	Vaša Svätost!	ваша свэтость!
Спадарыня выкладчыца!	Pani profesorka!	пані профэсорка!
Спадар інжынер!	Pán inžinier!	пан інжыніер!

Шэф!	Šéf! (Šéfka!)	шеф! (шефка!)
Насільшчык!	Nosič!	носіч!
Паліцэйскі!	Pán policajt!	пан поліцайт!

Формулы ветлівасці ● Zdvorilostné frázy

Дзякуй!	Ďakujem!	дякуем!
Вялікі дзякуй!	Ďakujem vám veľmi pekne!	дякуем вам вельмі пэчне!
Дзякуй за цудоўны вечар (цудоўны падарунак).	Ďakujem za príjemne strávený večer (za skvelý darček).	дякуем за прыемне стравэны вэчэр (за сквэлы дарчэк).
Я Вам вельмі ўдзячны (ўдзячная).	Som vám veľmi vďačný (-á).	сом вам вельмі вдячны (-а).
Няма за што.	Niet za čo. / Rado sa stalo.	ніет за чо. / радо са стало.
Я хацеў бы (хацела б) папрасіць Вас...	Chcel (-a) by som vás poprosiť...	хцэл (-а) бі сом вас попросіць...
Скажыце, калі ласка, дзе (калі, хто, як)?..	Povedzte mi, prosím, kde (kedy, kto, ako)?..	повэцце мі, просім, где (кэды, хто, ако)?..
Дзе я магу знайсці?..	Kde môžem nájsť?..	кде муожем найсть?..
Тут можна паліць?	Smie sa tu fajčiť?	сміе са ту файчіць?
Вы не супраць таго, каб?..	Nebudete namietat', ak?..	небудете наміетать, ак?..
Так, вядома.	Áno, samozrejme.	ано, самозрэймэ.
На жаль, не.	Je mi ľúto, nie.	е мі люто, ніе.

Так. / Але (у гутарковай мове).	Áno. / Hej (у гутарковай мове).	ано. / гэі.
Дзякуй, не.	Ďakujem, nie.	дякуем, ніе.

Агульныя фразы ● Všeobecné frázy

між іншым / дарэчы	mimochodom	мімоходам
па-мойму	podľa mňa	подля мяя
шчыра кажучы	úprimne povedané	упрімне павэданэ
па-першае	po prvé	по пырвэ
па-другое	po druhé	по другэ
нарэшце	konečne	конечне
карацей кажучы	skrátka	скратка
на ўсялякі выпадак	pre istotu	прэ істоту
гэта залежыць ад	to záleží na	то залежі на
пагатоў / больш за тое	navyše	навіше
і гэтак далей	a tak ďalej	а так дялей

Сустрэча ● Stretnutie

Як маецца?	Ako sa máte?	ако са мате?
Як маешся?	Ako sa máš?	ако са маш?
Як жывецца?	Ako sa vám darí?	ако са вам дарі?

Я вельмі рады (-а) зноў Вас бачыць.	Rád (rada) vás vidím ešte.	рат (рада) вас відім эште.
Не спадзяваўся Вас тут сустрэць!	Nečakal som, že tu vás stretnem.	нечакал сом, же ту вас стрэтнем
Цесны свет!	Aký je svet malý!	акі е свэт малы!

А цяпер некалькі магчымых адказаў на вышэйзгаданыя пытанні.

Дзякуй, добра. А Вы?	Ďakujem, dobre. A Vy?	дякуем, добрэ. а ві?
Цудоўна.	Výborne.	віборне.
(Вельмі) добра / кепка.	(Veľmi) Dobre (zle).	(вэльмі) добрэ (зле).
Так сабе. / Як мае быць.	Tak-tak. / Normálne.	так-так. / нормалне.
Як звычайна.	Ako obvykle.	ако обвікле.

Звесткі пра асобу • Osobné údaje

У гэтым раздзеле размоўніка сабраныя словы і выразы, якія зазвычай ужываюцца пасля звароту і знаёмства, а таксама тыя словы і выразы, якія вы можаце сустрэць падчас запаўнення разнастайных фармуляраў і анкетаў.

Як Вас клічуць?	Ako sa voláte?	ако са волате?
Колькі Вам гадоў?	Koľko máte rokov?	колькі мате рокоў?
Мне ... гадоў (год, гады).	Mám ... rokov.	мам ... рокоў.

Вы жанаты (замужам)?	Ste ženatý (vydatá)?	сте женаты (вiдата)?
Я...	Som...	сom...
– жанаты (замужам).	– ženatý (vydatá).	– женаты (вiдата).
– халасцяк (не замужам).	– slobodný (slobodná).	– слободны (слободна).
– удавец (удава).	– vdovec (vdova).	– вдовэц (вдова).
– разведзены (разведзеная).	– rozvedený (rozvedená).	– развэдены (розвэдена).
У вас ёсць...	Máte...	мате...
– дзеці?	– deti?	– дeтi?
– браты?	– bratov?	– братоў?
– сёстры?	– sestry?	– сэстры?
– браты ці сёстры?	– súrodencov?	– суроденцоў?
У мяне ёсць...	Mám...	мам...
– адно дзiця.	– jedno dieťa.	– едно дiетя.
– двое (трое) дзяцей.	– dve (tri) deti.	– двэ (трi) дeтi.
– малодшая (старэйшая) сястра.	– mladšiu (staršiu) sestru.	– млатшiю (старшiю) сэстру.
– малодшы (старэйшы) брат.	– mladšieho (staršieho) brata.	– млатшiего (старшiего) брата.
– два браты (дзве сястры).	– dvoch bratov (dve sestry).	– двох братоў (двэ сэстры).
Колькі гадоў...	Kolko rokov má...	колькі рокоў ма...
– вашаму сыну?	– váš syn?	– ваш сiн?
– вашай дачцэ?	– vaša dcéra?	– ваша цэра?

Яму (ёй)...	Má...	ма...
– тры гады.	– tri roky.	– тры рокі.
– дваццаць гадоў.	– dvadsať rokov.	– дваццать рокоў.

Асабістыя звесткі ● Osobné údaje

прозвішча	priezvisko	пріезвіско
імя	meno	мэно
адрас	adresa	адрэса
вуліца	ulica	уліца
нумар дома	číslo domu	чісло дому
паштовы індэкс	PSČ (poštové smerovacie číslo)	пээсче (поштовэ смэроваціе чісло)
(сталае) месца жыхарства	(trvalé) bydlisko	(тырвалэ) бідліско
вобласць	oblasť	область
край	kraj	край
раён	okres	окрэс
краіна	krajina	крайна
дзяржава	štát	штат
нумар тэлефона	telefónne číslo	тэлефоннэ чісло
грамадзянства	štátna príslušnosť	штатна пріслушность
нацыянальнасць	národnosť	народность
век / узрост	vek	вэк

дата нараджэння	dátum narodenia	датум народенія
месца нараджэння	miesto narodenia	мэсто народенія
пол	pohlavie	поглавіе
мужчына (жанчына)	muž (žena)	муш (жена)
грамадзянскі стан	stav	стаў
халасцяк (не замужам)	slobodný (slobodná)	слободны (слободна)
жанаты (замужам)	ženatý (vydatá)	женаты (відата)
разведзены (-ая)	rozvedený (rozvedená)	розвэдены (розвэдена)
удавец (удава)	vdovec (vdova)	вдовэц (вдова)
прафесія	povolanie	поволаніе
праца	zamestnanie	замэстнаніе
дакументы	doklady	доклады
пашпарт	pas	пас
пасведчанне асобы	občiansky preukaz	опчiанскi прэукас
нумар	číslo	чiсло
выдадзены	vydaný	віданы
сапраўдны да	platný do	платны до

Прафесія. Праца ● Povolanie. Zamestnanie

Чым вы займаецеся? / Хто вы па прафесіі?	Čím ste? / Aké máte povolanie?	чiм сте? / акэ мате поволаніе?
Я...	Som...	сoм...

– адвакат (адвакатка).	– advokát (advokátka)/ obhajca (obhajkyňa).	– адвокат (адвокатка)/ обгайца (обгайкіня).
– актор (акторка).	– herec (herečka).	– гэрэц (гэрэчка).
– аптэкар.	– lekárnik (lekárnička).	– лекарнік (лекар- нічка).
– архітэктар.	– architekt (architektka).	– архітэкт (архітэктка).
– афіцэр.	– dôstojník (dôstojníčka).	– дуостойнік (дуостойнічка).
– бібліятэкар.	– knihovník (knihovnička).	– кнігоўнік (кнігоўнічка).
– біёлаг.	– biológ (biologička).	– біолок (біялагічка).
– будаўнік.	– staviteľ (staviteľka).	– ставітель (ставітелька).
– бухгалтар.	– účtovník (účtovníčka).	– учтоўнік (учтоўнічка).
– выхавальнік.	– vychovávateľ (vychovávateľka).	– віховаватэль (віховаватэлька).
– гісторык.	– historik (historička).	– гісторік (гісторічка).
– дантыст / стама- толаг.	– zubár (zubárka)/ stomatológ (stomatologička).	– зубар (зубарка)/ стоматолок (стоматалогічка).
– дзеяч мастацтва.	– umelec (umelkyňa).	– умэлец (умэлкіня).
– доктар / лекар.	– lekár (lekárka).	– лекар (лекарка).
– дырэктар.	– riaditeľ (riaditeľka).	– рiадiтeль (рiадiтeлькa).

– жаўнер / вайсковец.	– vojak (vojačka).	– вояк (воячка).
– журналіст (-ка).	– novinár (novinárka).	– новінар (новінарка).
– закройшчык.	– krajčír (krajčírka).	– крайчір (крайчірка).
– інжынер.	– inžinier (inžinierka).	– інжніер (інжніерка).
– кіраўнік.	– vedúci (vedúca).	– вэдуці (вэдуца).
– кіроўца.	– vodič (vodička).	– водіч (водічка).
– кухар.	– kuchár (kuchárka).	– кухар (кухарка).
– лётчык / пілот.	– letec (letkyňa).	– летец (леткіня).
– марак.	– námorník (námorníčka).	– наморнік (наморнічка).
– мастак.	– maliar (maliarka).	– маліар (маліарка).
– матэматык.	– matematik (matematička).	– матэматык (матэ- матычка).
– машыніст.	– rušňovodič / strojvodca.	– рушнёводіч / стройвоцца.
– менеджар.	– manažér (manažérka).	– манажер (мана- жерка).
– музыкант.	– hudobník (hudobníčka).	– гудобнік (гудобнічка).
– настаўнік.	– učitel' (učitel'ka).	– učitel' (učitel'ka).
– паліцэйскі.	– policajt (policajtk).	– поліцайт (поліцайтка).
– пекар.	– pekár (pekárka).	– пэкар (пэкарка).
– пенсіянер.	– dôchodca (dôchodkyňa).	– дуохоцца (дуохоткіня).

– пісьменнік.	– spisovateľ (spisovateľka).	– спісаватель (спісавателька).
– праграміст.	– programátor. (programátorka)	– праграматор (про- граматорка).
– прадавец.	– predavač (predavačka).	– прэдавач (прэда- вачка).
– прадпрымальнік.	– podnikateľ (podnikateľka).	– поднікатель (поднікателька).
– праўнік / юрыст.	– právnik (právnička).	– праўнік (праўнічка).
– прафесар.	– profesor (profesorka).	– профэсор (профэ- сорка).
– працоўны.	– robotník (robotníčka).	– работнік (роботнічка).
– псіхолаг.	– psychológ (psychologička).	– псіхолок (псіхологічка).
– рэжысёр.	– režisér (režisérka).	– рэжисэр (рэжисэрка).
– сакратар.	– tajomník (tajom- nička)/sekretár (sekretárka).	– таёмнік (таёмнічка)/ сэкрэтар (сэкрэ- тарка).
– сантэхнік.	– inštalatér.	– іншталатэр.
– селянін.	– roľník (roľníčka).	– рольнік (рольнічка).
– спартовец.	– športovec (športovkyňa).	– шпортовэц (шпортоўкіня).
– студэнт (-ка).	– študent (študentka).	– штудэнт (штудэнт- ка).
– суддзя.	– sudca (sudkyňa).	– суцца (суткіня).

– тэрапеўт.	– internista (internistka).	– інтэрніста (інтэрністка).
– фатограф.	– fotograf (fotografka).	– фатограф (фото- графка).
– фермер.	– farmár (farmárka).	– фармар (фармар- ка).
– фізік.	– fyzik (fyzička).	– фізік (фізічка).
– філолаг.	– filológ (filologička).	– філолок (філолагічка).
– філосаф.	– filozof (filozofka).	– філозоф (філозофка).
– хімік.	– chemik (chemička).	– хэмік (хэмічка).
– чыгуначнік.	– železničiar (železničiarka).	– железнічiar (железнічiarка).
– чыноўнік.	– úradník (úradníčka).	– ураднік (ураднічка).
– шахцёр.	– baník.	– банік.
– эканаміст.	– ekonóm (ekonómka).	– эканом (эканомка).
– электрык.	– elektrikár (elektrikárka).	– электрыкар (электрыкарка).
Дзе вы працуеце?	Kde ste zamestnaný (zamestnaná)? / Kde pracujete?	дзе сте замэстнаны (замэстнана)? / где працуеце?
Я працую ў...	Pracujem...	працуем...
– фірме (кампаніі).	– vo firme (v spoločnosti).	– во фірмэ (ф сполчнасті).

– банку.	– v banke.	– в банкэ.
– выдавецтве.	– vo vydavateľstve.	– во відавательства.
– школе.	– v škole.	– ф школе.
Я працую ў бальніцы медсястрой.	Pracujem v nemocnici ako zdravotná sestra.	працуем в немоцніці ако здравотна сэстра.
Я хатняя гаспадыня.	Som žena v domác- nosti / domáca.	сом жена в домацності / домаца.

Навучанне • Štúdium

Я...	Som...	сом...
– студэнт (-ка).	– študent (-ka).	– штудэнт (-ка).
– вучань (вучаніца).	– školák (školáčka).	– школак (школачка).
– аспірант (-ка).	– doktorand (-ka).	– докторант (-ка).
Дзе вы навучаецеся?	Kde študujete?	где штудуете?
Я навучаюся ў...	Študujem...	штудуем...
– прамысловым тэхнікуме.	– na priemyselnej škole.	– на пріемісэлнэй школе.
– ВНУ.	– na univerzite.	– на унівэрзіте.
– каледжы.	– v učilišti.	– в učilíšti.
Што Вы вывучаеце?	Čo študujete?	чо штудуете?
Я вывучаю... ў Белару- скім дзяржаўным універсітэце.	Študujem... na Bielorus- kej štátnej univerzite.	штудуем... на біело- рускэй штатнэй унівэрзіте.

– дакладныя навукі.	– prírodovedné disciplíny.	– прыродовэднэ дiсцiплiны.
– гуманiтарныя навукі.	– humanitné disciplíny.	– гуманiтнэ дiсцiплiны.
– архiтэктур.	– architektúru.	– архiтэктур.
– геаграфію.	– geografiu / zemepis.	– гeаграфiю / зэмэпiс.
– гісторыю мастацтва.	– dejiny umenia.	– дeйiны умэніa.
– медыцыну.	– zdravotníctvo.	– здравотнiцтвo.
– замежныя мовы.	– cudzie jazyky.	– цудзiе языкi.
– эканоміку.	– ekonómiu / hospodárstvo.	– эканомiю / гoспoдapствo.
– права.	– právo.	– пpавo.

Запрашэнне ● Pozvanie

У гэтым падраздзеле мы разгледзім не толькі і не столькі запрашэнні ў гoсцi, але бoлeй – запрашэнні да пэўных учынкаў, дзеянняў, да прыкладу, да наведвання кіно, тэатра і пад.

Ці не хацелі б Вы...	Chceli by ste...	хцэлi бi стe...
– пайсцi ў кiнo?	– ísť do kina?	– iсть дo кiнa?
– пайсцi ў рэстарaцыю?	– ísť do reštaurácie?	– iсть дo рэштaўpaцiе?
– далучыцца да мянe?	– sa pripojiť ku mne?	– ca пpипoйiть гy мнe?

Ці вольныя Вы сёння ўвечары?	Máte voľný čas dnes večer?	мате вольны час днес вэчэр?
Што Вы робіце заўтра?	Čo robíte zajtra?	чо робіце зайтра?
Запрашаем да нас.	Príďte ku mne (k nám).	прітце гу мне (к нам).
Буду рады (рада) Вас бачыць.	Budem rád (rada), ak ku mne prídete.	будем рат (рада), ак гу мне прідете.
Запрашаем да нас на вечарыну.	Pozývam vás k nám na párty.	позівам вас к нам на парты.

Ніжэй змешчаныя магчымыя адказы.

Ахвотна.	Rád (rada).	рат (рада).
З вялікай ахвотай.	Veľmi rád (rada).	вэльмі рат (рада).
Так, вядома.	Áno, samozrejme.	ано, самозрэймэ.
Баюся, што не.	Obávam sa, že nie.	обавам са, же ніе.
На жаль, не.	Je mi ľúto, ale nie.	е мі люто, але ніе.
Дзякуй, не.	Ďakujem, nie.	дякуем, ніе.

Прыцягненне ўвагі ● Upútanie pozornosti

Выбачайце,..	Prepáčte,..	прэпачце,..
Калі ласка,..	Prosím,..	просім,..
Я Вас слухаю.	Počúvam vás.	пачувам вас.
Што здарылася?	Čo sa stalo?	чо са стало?
Я магу Вам дапамагчы?	Môžem vám pomôcť?	муожем вам помуоцць?

Атрыманне інфармацыі. Цікаўнасць • Získavanie informácií. Zvedavosť

Як гэта называецца?	Ako sa to volá?	ако са то вола?
Як сказаць... па-славацку?	Ako sa povie... po slovensky?	ако са повіе... по словэнскі?
Як ён (яна, яно) выглядае?	Ako vyzerá?	ако візэра?
Ці падабаецца Вам тут?	Ako sa vám tu páči?	ако са вам ту пачі?
Якія Вашы ўражанні?	Aké máte dojmy?	акэ мате доймї?
Як там было?	Ako tam bolo?	ако там боло?
Што гэта за чалавек?	Čo je to za človek?	чо е то за чловэк?
Ці не маглі б вы мне сказаць?..	Mohli by ste mi povedať?..	моглі бі сте мі повэ- даць?..
Ці не ведаеце вы?..	Neviete náhodou?..	невіете нагодоў?..
Пра што ідзе размова?	O čo ide?	о чо іде?

Вытлумачэнне сказанага • Objasnenie povedaného

Я хачу сказаць, што...	Chcem povedať, že...	хцэм повэдаць, же...
Гутарка пра тое, што...	Ide o to, že...	іде о то, же...
Іншымі словамі...	Inak povedané...	інак повэданэ...
Вы мяне кепска зразумелі.	Zle ste ma pochopili.	зле сте ма похопілі.
Вы мяне разумеете?	Rozumiete mi?	разуміете мі?
Вы разумеете, пра што ідзеца?	Rozumiete, o čo ide?	разуміете, о чо іде?

Развітанне • Lúčenie

Да пабачэння.	Dovidenia.	довіденія.
Да сустрэчы.	Čoskoro sa uvidíme.	чоскоро са увідімэ.
Хутка пабачымся!	Do skorého videnia.	до скорэго віденія.
Пакуль! / Бывай!	Ahoj! / Čau!	агой! / чай!
Выбачайце, але я мушу ўжо пайсці.	Prepáčte, ale musím už ísť.	прэпачце, але мусім уш ісць.
Не знікай.	Ozvi sa.	озві са.
Я буду сумаваць без цябе.	Budeš mi chýbať.	будеш мі хібаць.
Спадзяюся, што мы яшчэ сустрэнемся.	Dúfam, že sa ešte uvidíme.	дуфам, же са эште увідімэ.
Пераказвайце ад мяне прывітанне...	Pozdravujte...	поздравуйце...
– ўсім хатнім.	– rodinu.	– родіну.
– жонцы.	– manželku.	– манжелку.
– мужу.	– manžela.	– манжела.
– маці.	– matku.	– матку.
Усяго найлепшага!	Všetko najlepšie!	фшетко найлепшіе!
Усяго добрага!	Majte sa pekne!	майце са пэкне!
Шчаслівай дарогі!	Šťastnú cestu!	штятну цэсту!
Добрых выхадных!	Pekný víkend!	пэкны вікэнт!
Добра Вам пабавіць час!	Peknú zábavu!	пэкну забаву!

На мяжы ● Na hranici

Славаччына з'яўляецца сябрам Еўрапейскага Саюза і ўваходзіць у шэнгенскую зону. У сувязі з гэтым яна не мае памежных пунктаў на граніцах са сваімі суседзямі – Польшчай, Аўстрыяй, Чэхіяй і Венгрыяй. Таму патрапіць на славацкую мяжу вы зможце толькі ў тым выпадку, калі будзеце ехаць у Славаччыну праз Украіну або прыляціце ў браціслаўскі аэрапорт.

Пашпартны кантроль ● Kontrola pasov

А каторай гадзіне мы будзем на мяжы?	O kolkej hodine budeme na hranici?	о колькай годіне будзем на граніці?
Падрыхтуйце, калі ласка, пашпарты!	Pripravte si cestovné pasy!	прыпраўце сі цэстоўнэ пасі!
Пашпартны кантроль!	Pasová kontrola, prosím!	пасова кантрола, прасі́м!
Ваш пашпарт, калі ласка!	Váš pas, prosím!	ваш пас, прасі́м!
Вось мой пашпарт.	Tu je můj pas.	ту е муой пас.
У мяне дыпламатычны (службовы) пашпарт.	Mám diplomatický (služobný) pas.	мам дыпламатыцкі (служобны) пас.
Я грамадзянін...	Som občan...	сом опчан...

– Беларусі.	– Bieloruska.	– біелоруска.
– Расіі.	– Ruska.	– руска.
– Украіны.	– Ukrajiny.	– украіны.
Вы адкуль?	Odkiaľ ste?	откіаль сте?
Я з Беларусі.	Som z Bieloruska.	сом з біелоруска.
Як Вас клічуць?	Ako sa voláte?	ако са волате?
Ваша прозвішча?	Aké je vaše priezvisko?	акэ е ваше пріезвіско?
Ваша імя?	Aké je vaše meno?	акэ е ваше мэно?
Якая мэта Вашай паездкі?	Aký je účel vašej cesty?	акі е учел вашей цэсты?
Мэта маёй паездкі...	Účel mojej cesty je...	учел мойей цэсты е...
– службовая.	– podnikanie.	– подніканіе.
– турыстычная.	– turistika.	– турістыка.
– камандзіроўка.	– služobná cesta.	– служобна цэста.
– наведванне родных (сяброў).	– návšteva rodiny (priateľov).	– нафштева родіны (пріателёў).
– спорт (культура).	– šport (kultúra).	– шпорт (култура).
– аздараўленне / лекаванне.	– zdravotný / liečebný.	– здравотны / лічэбны.
– навучанне / стажыроўка.	– štúdium / sťaž.	– штудыум / сташ.
У мяне ёсць запрашэнне.	Mám pozvanie.	мам позваніе.
У мяне... віза.	Mám... vízum.	мам... візум.
– шэнгенская.	– schengenské.	– шенгэнскэ.

– нацыянальная.	– národné.	– народнэ.
– транзітная.	– tranzitné.	– транзітнэ.
– уязная.	– vstupné.	– фступнэ.
– шматразовая.	– na viacero vstupov.	– на віацэро фступоў.
Як доўга Вы будзеце знаходзіцца ў Славаччыне?	Ako dlho / koľko sa zdržíte na Slovensku?	ако дылго / колько са здыржіте на словэнску?
Ваш пашпарт ужо нядзейны.	Váš pas už nie je platný.	ваш пас уж ніе е платны.
Ваша віза пратэрмінаваная.	Vaše vízum už vypršalo.	ваше візум уж віпыршало.

Кантроль на мытні • Colná kontrola

На дадзены момант у Славаччыне дзейнічаюць агульнаеўрапейскія нормы завозу і вывазу тавараў і грашовых сродкаў. Калі Вы перавозіце з сабою грашовую суму, большую за 15 000 EUR, Вам давядзецца яе задекларавать. Забаронена завозіць у краіну зброю, выбуховыя і наркатычныя рэчывы, мяса-малочныя прадукты (апроч дзіцячага харчавання ў герметычнай упакоўцы). Завоз жывёлінаў дазволены адно пры наяўнасці адпаведнага заключэння ветэрынара. Існуюць абмежаванні на завоз тытунёвых і алкагольных вырабаў. Так, дазваляецца завозіць не больш за 200 цыгарэт ці 50 цыгараў, 1 літр моцных алкагольных напояў або 2 літры віна. Калі Вы везьце з сабою лекі, пажадана мець пры сабе адпаведны рэцэпт доктара. Забаронена вывозіць з краіны рэчы, што ўяўляюць культурную або гістарычную каштоўнасць. Перад паездкаю ў Славаччыну ўдакладніце наяўныя правілы на мытні, бо яны могуць змяняцца.

Запоўніце, калі ласка, дэкларацыю.	Vyplňte, prosím, colné prehlásenie.	Віпылньце, просім, цолнэ прэгласэніе.
Вось мой багаж.	Tu je moja batožina.	ту е моя батожына.
Дзе можна даведацца пра парадак перавозу рэчаў?	Kde sa môžem dozvedieť o colných predpisoch?	где са муожем дозвэдіеть о цолных прэтпісох?
Што можна правезці бязмытна?	Čo môžem previezť bez cla?	чо муожем прэвіэсть бэс цла?
Якое мыта я мушу заплаціць за ўсе гэтыя рэчы?	Aké clo musím zaplatiť za tieto veci?	акэ цло мусім заплаціть за тіето вэці?
У мяне толькі асабістыя рэчы.	Mám len osobné veci.	мам лен особнэ вэці.
У мяне... еўра (даляраў, рублёў).	Mám... eur (dolárov, rubľov).	мам... эўр (долароў, рублёў).
Я вязу некалькі пачкаў цыгарэт і бутэльку гарэлкі.	Veziem niekoľko škatúl cigariet a fľašu vodky.	вэзіем ніеколько шка-туль цыгаріет а фляшу воткі.
Я вязу некалькі падарункаў і сувеніраў.	Veziem niekoľko darčiekov a suvenírov.	вэзіем ніеколько дарчekoў а сувэніроў.

Ніжэй змешчаныя некалькі пытаньняў, якія Вам могуць задаць на мытні.

Падрыхтуйце Ваш багаж для мытнага дагляду.	Pripravte vašu batožinu na colnú kontrolu.	прыпраўте вашу батожыну на цолну контролу.
Раскрыйце, калі ласка, валізу (сумку).	Prosím, otvorte kufor (tašku).	просім, отворте куфор (ташку).

Што (Вы везяце) ў гэтай валізе?	Čo je (veziete) v tom kufri?	чо е (вэзіете) ф том куфры?
Ці ёсць у Вас рэчы, на якія накладаецца мыта?	Máte veci podliehajúce clu?	мате вэці подлігаюць цлу?
Ці везяце Вы алкаголь і цыгарэты?	Veziete alkohol a cigarety?	вэзіете алкаголь а цігарэты?
Гэта завозіць (вывозіць) нельга.	To sa nesmie dovážať (vyvážať).	то са несміе доважать (віважать).
У Вас ёсць дазвол на завоз (вывоз) гэтых рэчаў?	Máte povolenie na dovoz (vývoz) týchto vecí?	мате поволеніе на до-вос (вівос) тыхто вэці?
Колькі грошай Вы маеце пры сабе?	Koľko peňazí veziete?	колько пэнязі вэзіете?

Калі Вы перасякаеце славацкую мяжу на аўтамабілі, Вам могуць задаць дадатковыя пытанні.

Пакажыце мне Ваша пасведчанне кіроўцы.	Ukážte mi váš vodičský preukaz.	укаште мі ваш водіцкі прэукас.
У Вас ёсць страхоўка на аўтамабіль?	Máte auto poistené?	мате аўто поістенэ?
Вось мая страхоўка.	Tu je moja poistka.	ту е мая поістка.
У Вас ёсць міжнародныя дакументы на аўтамабіль?	Máte medzinárodný preukaz na auto?	мате мэдзінародны прэукас на аўто?
Адчыніце, калі ласка, багажнік (капот).	Otvorte, prosím, batožinový priestor (kapotu).	отворте, просім, батожінові пріестор (капоту).

Падарожжа на цягніку ● Cesta vlakom

Цягнікі ў Славацкай Рэспубліцы з'яўляюцца самым бяспечным і самым зручным відам транспарту. Па ступені камфартальнасці і абсяжнасці маршрутаў адрозніваюць 6 асноўных тыпаў цягнікоў: Os (**Osobný vlak**) – пасажырскі цягнік па ўзроўні камфартальнасці нахталт нашых дызельных цягнікоў; Zr (**Zrýchlený vlak**) – паскораны цягнік; R (**Rýchlik**) – хуткі цягнік; Ex (**Express**) – камфартальны хуткі цягнік з маршрутамі ў межах краіны; IC (**Intercity**) – камфартальны хуткі цягнік з маршрутамі ў межах краіны (спыняецца толькі ў буйных гарадах); EC (**Eurocity**) – хуткі цягнік з маршрутамі па цэлай Еўропе.

У славацкіх цягніках адрозніваюць вагоны першага класа (**1. trieda**) і вагоны другога класа (**2. trieda**). Трэба ведаць таксама, што ў міжнародных цягніках ёсць адмысловыя вагоны (купэ) для тых, хто паліць (**pre fajčiarov**), і тых, хто не паліць (**pre nefajčiarov**).

Як выбраць цягнік і купіць квіток на яго?

У славацкай чыгунцы ёсць свае вэб-старонкі www.slovakrail.sk ці www.zsr.sk. На гэтых старонках можна знайсці расклад цягнікоў, інфармацыю пра кошты на квітки, пра час знаходжання ў дарозе і пра перасадкі на пэўных станцыях. Вэб-старонкі www.cp.sk, www.vlak-bus.cz уяўляюць комплексны расклад руху. Вы можаце выбраць як від грамадскага транспарту (аўтобус, цягнік, самалёт, гарадскі транспарт), так і спосаб найкарацейшага шляху.

Квітки прадаюцца на чыгуначных вакзалах у касах, пазначаных KVC (Комплекснае абслугоўванне пасажыраў – **Komplexné vybavenie cestujúcich**). Купляючы квіток у касе, вы называеце кірунак (**smer**), клас (**trieda**), якім вы хочаце ехаць, і цягнік. Паколькі ў пятніцы і нядзелі цягнікі бываюць перапоўненыя студэнтамі, што вяртаюцца дамоў ці з дому, варта было б набыць плацкартны квіток (**miestenka**), забраняваюшы такім чынам месца ў цягніку.

Квітки можна таксама набыць on-line на вэб-старонцы www.slovakrail.sk.

Падарожжа ў вагоне першага класа будзе каштаваць даражэй, чым у вагоне другога класа. Калі Вы збіраецеся ехаць уночы, лепш набыць квіток у спальны вагон. Купэ першага класа ў такім вагоне разлічана на аднаго або двух чалавек, другога класа – на трох. Калі Вы будзеце купляць квіток у спальны вагон другога класа, у Вас абавязкова запытаюцца імя і прозвішча. Гэта трэба для таго, каб Вы не трапілі ў адно купэ з пасажырам супрацьлеглага полу.

За спальнае месца трэба плаціць дадаткова. Вы плаціце за сядзельнае месца ў вагоне першага або другога класа плюс купляеце ў касе або ў правадніка квіток на месца ў спальным вагоне (**lůžkový lístok**).

На чыгуначным вакзале ● Na železničnej stanici

Скажыце, калі ласка, як прайсці (праехаць) да вакзала?	Povedzte, prosím, ako sa dostanem na železničnú stanicu?	повэцце, просім, ако са дастанем на жэлезнічну станіцу?
Дзе знаходзіцца...	Kde je tu...	дзе е ту...
– зала чакання?	– čakáreň?	– чакарэнь?
– камеры захоўвання?	– úschovňa batožín?	– усхоўня батожін?
– даведка?	– informačná kancelária?	– інформачна канцэларія?
Дзе знаходзяцца прыбіральні?	Kde sú toalety?	дзе су тоалэты?
Дзе прадаюцца квіткі?	Kde sa predávajú cestovné lístky?	дзе са прэдаваю цстоўнэ лісткі?
Насільшчык!	Nosič!	носіч!
Занясіце, калі ласка, мой багаж...	Odnešte, prosím, moju batožinu...	однеште, просім, мою батожину...

– на цягнік да...	– k vlaku do...	– г владу до...
– у камеру захоўвання.	– k úschovni.	– г усхоўні.
– да таксі.	– k taxíku.	– к таксіку.
– да выхаду ў горад.	– pred stanicu.	– прэт станицу.
Дзе прымаюць багаж?	Kde môžem odovzdat' batožinu?	где муожем одовздаты батожіну?
У мяне валіза і сумка.	Mám kufor a tašku.	мам куфор а ташку.
Колькі гэта будзе каштаваць?	Kolko to bude stát?	колькі то будзе статы?
Дайце цэтлік.	Dajte mi potvrdenku, prosím.	дайте мі потвырденку, просім.
Я хацеў бы (хацела б) забраць свой багаж.	Chcel (-a) by som vyzdvihnúť svoju batožinu.	хцэл (-а) бі сом віздвігнуць свою батожіну.
Гэта не мая валіза.	To nie je môj kufor.	то ніе е муой куфор.
Не хапае яшчэ адной валізы.	Chýba mi ešte jeden kufor.	хіба мі эште едэн куфор.
Камера захоўвання адчыненая і ўночы?	Je úschovňa aj v noci otvorená?	е усхоўня ай в ноці отворэна?

Даведка. Квіток • Informácie. Lístok

Скажыце, калі ласка, дзе знаходзіцца...	Povedzte, prosím, kde je...	повэцце, просім, где е...
– даведка?	– informačná kancelária?	– інфармачна канцэларія?
– білетная каса?	– pokladňa?	– покладня?

– расклад?	– cestovný poriadok?	– цэстоўны паріадок?
Я хацеў бы (хацела б) даведацца, якія цягнікі ідуць да?..	Chcel (-a) by som sa dozvedieť, aké vlaky idú do?..	хцэл (-а) бі сом са дозвэдіеть, акэ влакі іду до?..
А каторай гадзіне адыходзіць (найбліжэйшы) цягнік да?..	Kedy ide (najbližší) vlak do?..	кэды іде (найблішшы) влак до?..
А ... гадзіне адыходзіць ... цягнік да...	O ... hodine odchádza ... vlak do...	о ... годіне отхадза ... влак до...
– пасажырскі.	– osobný.	– особны.
– еўрасіці.	– eurocity.	– эўросіці.
– экспрэс.	– expresný.	– экспрэсны.
– інтэрсіці.	– intercity.	– інтэрсіці.
– хуткі.	– rýchlik.	– ріхлік.
А каторай гадзіне ад'язджае (прыязджае) цягнік?	Kedy odchádza (prichádza) vlak?	кэды отхадза (прыхадза) влак?
Калі наступны цягнік?	Kedy ide ďalší (nasledujúci) vlak?	кэды іде дялшы (наследуюці) влак?
Наступны цягнік адыходзіць праз дзве гадзіны.	Ďalší (nasledujúci) vlak ide o dve hodiny.	дялшы (наследуюці) влак іде о двэ годіны.
Колькі часу ідзе цягнік да?..	Ako dlho ide vlak do?..	ако дылго іде влак до?..
Гэта прасты / прамы цягнік?	Je to priamy vlak?	е то пріамі влак?

Дзе трэба зрабіць перасадку?	Kde mám prestúpiť?	где мам прэступіць?
Я хацеў бы (хацела б) замовіць квіток да... на (дзень)...	Chcel (-a) by som si objednať lístok do... na (deň)...	хцэл (-а) бі сом сі об'єднаць лісток до... на (день)...
Я хацеў бы (хацела б) забраняваць квіток да...	Chcel (-a) by som si rezervovať lístok do...	хцэл (-а) бі сом сі рэзэрвовать лісток до...
У мяне забраняваны квіток на цягнік да...	Mám rezervovaný lístok na vlak do...	мам рэзэрвованы лісток на vlak до...
Калі ласка, плацкартны квіток на хуткі цягнік № ... на ... да...	Prosím si miestenku na rýchlik číslo ... na (deň) ... do...	просім сі міестенку на рixлік чiсло ... на (день) ... до...
Я еду на цягніку (аўтобусе).	Idem vlakom (autobusom).	ідем влаком (аўтобусом).
Я лячу на самалёце.	Idem lietadlom.	ідем ліэтадлом.
Дзе знаходзіцца расклад руху цягнікоў?	Kde je cestovný poriadok?	где е цэстоўны паріадок?
Я магу замовіць квіток па тэлефоне?	Môžem si objednať lístok telefonicky?	муожем сі об'єднаць лісток тэлефоніцкі?
На які тэрмін дзейнічае квіток?	Dokedy platí cestovný lístok?	докады платі цэстоўны лісток?
Колькі каштуе квіток да ... у вагоне другога (першага) класа?	Koľko stojí lístok druhej (prvej) triedy do?..	колько стоіі лісток другэй (пырвэй) трыеды до?..
Колькі каштуе дзіцячы квіток?	Koľko stojí detský lístok?	колько стоіі децкі лісток?

Колькі каштуе квіток у купэ першага (другога) класа ў спальным вагоне?	Kolko stojí lôžkový lístok do kupé prvej (druhej) triedy?	колькі стойі луошкови лісток до купэ пырвэй (другэй) трыеды?
У Вас ёсць зніжкі для студэнтаў (пенсіянераў)?	Máte zľavy pre študentov (seniorov)?	мате зляві прэ штудэнтоў (сэніоруў)
Дайце, калі ласка, квіток у вагоне другога класа да станцыі... туды і назад.	Prosím si jeden lístok druhej triedy do... a jeden spätočný lístok.	просім сі едэн лісток другэй трыеды до... а едэн спіаточны лісток.
З якой каляіны (якога перона) ад'язджае цягнік да?..	Z ktorej koľaje (ktorého nástupišťa) ide vlak do?..	с кторэй коляе (кторэго наступіштя) іде vlak до?..
Гэта цягнік да?..	Je to vlak do?..	е то vlak до?..
Дзе знаходзіцца вагон нумар?..	Kde je vozeň číslo?..	дзе е возэнь чісло?..
Гэта вагон першага (другога) класа?	Je to vozeň prvej (druhej) triedy?	е то возэнь пырвэй (другэй) трыеды?

У цягніку ● Vo vlaku

Дзе знаходзіцца купэ (месца) нумар?..	Kde je kupé (miesto) číslo?..	дзе е купэ (міесто) чісло?..
Гэта месца вольнае?	Je to miesto voľne?	е то міесто вольнэ?
Выбачайце, гэта мае месца.	Prepáčte, to je moje miesto.	прэпачте, то е мое міесто.

Ці не маглі б Вы мне дапамагчы?	Mohli by ste mi pomôcť?	моглі бі сте мі пому- оць?
Калі можна будзе атрымаць пасцельную бялізну?	Kedy môžem dostať posteľnú bielizeň?	кэды муожем достать постельну біелізэнь?
Дзе знаходзіцца вагон-рэстарация?	Kde je jedálny vozeň?	где е едалны возэнь?
Ці магу я запаліць?	Smiem fajčiť?	сміем файчіць?
Тут занадта гарача, ці можна адчыніць акно?	Je tu príliš teplo, môžem otvoriť okno?	е ту пріліш тепло, муо- жем отворіць акно?
Тут холадна, я хацеў бы (хацела б) зачыніць акно.	Je tu zima, radšej by som zatvoril (-a) okno.	е ту зіма, ратшей бі сом затворіл (-а) акно.
Спадар праваднік, пабудзіце мяне, калі ласка, за 30 хвілінаў да станцыі...	Pán sprievodca, zobudte ma, prosím, tridsať minút pred príchodom na stanicu...	пан спрiевоцца, зобут- те ма, просім, трыцать мінут прэт пріходом на станіцу...
Спадар праваднік, калі мы будзем у?..	Pan sprievodca, kedy budeme v?..	пан спрiевоцца, кэды будемэ в?..
Якая гэта станцыя?	Ako sa volá táto stanica?	ако са вола тато станіца?
Праз колькі прыпынкаў будзе?..	Koľko zastávok je do?..	колькі заставок е до?..
Дзе мы знаходзімся?	Kde sme?	где змэ?
Як доўга тут стаіць цягнік?	Ako dlho / koľko tu stojí vlak?	ако дылго / колько ту стойі влак?
Пакажыце вашы квіткі.	Ukážte vaše cestovné lístky, prosím.	укаште ваше цэстоўнэ лісткі, просім.

Падарожжа на самалёце ● Cesta lietadlom

Вандраваць па Славаччыне вельмі зручна і на самалёце. Можна карыстацца паслугамі славацкіх і міжнародных авіякампаній, напрыклад, Air Carpatia, s.r.o. (www.aircarpatia.sk), Air Slovakia spol. s r.o (www.airlovakia.sk), Czech Airlines (www.csa.cz), Austrian Airlines (www.au.com), Ryanair (www.ryanair.com) або Danube Wings (www.danubewings.eu).

У Славаччыне 6 аэрапортаў. Найвялікшыя знаходзяцца ў Браціславе (Аэрапорт М. Р. Штэфаніка – Letisko M. R. Štefánika, www.letiskobratislava.sk, www.airportbratislava.sk), у Кошыцах (Міжнародны аэрапорт Кошыцы – Medzinárodné letisko v Košiciach, www.airportkosice.sk) і ў Попрадзе (Міжнародны аэрапорт Татры-Попрад – Medzinárodné letisko Poprad-Tatry, www.airport-poprad.sk).

Міжнародны аэрапорт М. Р. Штэфаніка месціцца за 15 км ад Старога горада Браціславы. Да аэрапорта можна даехаць на таксі. Калі Вы хочаце паехаць на аўтобусе, трэба сесці на аўтобус № 61, канцавы прыпынак якога знаходзіцца каля Галоўнага чыгуначнага вакзала (Hlavná železničná stanica). Паміж Мінскам і Браціславай пакуль няма прамога авіярэйса. Таму беларусам, якія вырашылі ляцець у Славаччыну на самалёце, лепш скарыстацца паслугамі Венскага міжнароднага аэрапорта.

Дзякуючы невялікай адлегласці паміж Венай і Браціславай (60 кіламетраў), зручна карыстацца Венскім міжнародным аэрапортам, які большы за Браціслаўскі міжнародны аэрапорт. У такім разе, каб трапіць у Браціславу, трэба скарыстацца рэйсавым аўтобусам або таксі. Каля выйсця з Венскага аэрапорта месціцца прыпынак аўтобуса да Браціславы, адкуль пасля Вы зможаце перасесці на аўтобус ці цягнік і трапіць у астатнія гарады Славаччыны – Кошыцы, Банску Бістрыцу, Тырнаву, Жыліну, Трэнчын, П'ешчяны. Канцавы прыпынак бальшыні аўтобусаў – Браціслаўскі аўтавакзал (Hlavná autobusová stanica) на вуліцы Млынскэ Нівы.

Аэрапорт • Letisko

Дзе можна купіць квітку на самалёт?	Kde môžem kúpiť letenky?	где муожем купіть летенкі?
Як трапіць у аэрапорт?	Ako sa dostanem na letisko?	ако са дастанем на летіско?
Калі лётаюць самалёты на Браціславу?	Kedy lietajú lietadlá do Bratislavy?	кэды ліетаю ліетадла до браціславі?
Штодня.	Denne.	денне.
Раз (два разы) на тыдзень.	Raz za týždeň (dvakrát týždenne).	раз за тыждень (двакрат тыжденне).
У панядзелкі і суботы.	V pondelky a soboty.	ф понделкі а суботы.
Колькі каштуе авіяквіток да?..	Koľko stojí letenka do?..	колькі стойі летенка до?..
Ці ёсць яшчэ вольныя месцы на заўтра (на пятніцу)?	Sú ešte voľné miesta na zajtrajšok (na piatok)?	су эште вольнэ міеста на зайтрайшок (на піаток)?
Яшчэ ёсць.	Áno, ešte sú.	ано, эште су.
Ужо няма.	Nie, už nie sú.	ніе, уж ніе су.
А каторай гадзіне...	Kedy...	кэды...
– адлятае самалёт да?..	– štartuje lietadlo do?..	– штартуе ліетадло до?..
– прылятае самалёт з?..	– pristáva lietadlo z?..	– прістава ліетадло з?..
Колькі часу займае палёт да?..	Koľko trvá let do?..	колькі тырва лет до?..

Ці можна забраняваць квіток да ... на?..	Môžem si rezervovať letenku do ... na deň?..	муожем сі рэзэрвовать летенку до ... на день?..
Дайце, калі ласка, квіток (travel class / business class) да ... на...	Prosím si letenku (travel class / business class) do ... na deň...	просім сі летенку (трэ-вэл клас / бізніс клас) до ... на день...
Ці ёсць зваротныя квіткі?	Máte spätiачné letenky?	мате спіаточнэ летенкі?
Дайце, калі ласка, зваротны квіток на...	Prosím si spätiачnú letenku na...	просім сі спіаточну летенку на...
Куды можна здаць багаж?	Kam mám dať batožinu?	кам мам даць батожину?
Колькі кілаграмаў багажу можна ўзяць з сабою (без даплаты)?	Koľko kil batožiny si môžem vziať so sebou (bez poplatkov)?	колькі кіл батожіны сі муожем взіаць зо сэбоў (бэс поплаткоў)?
Пакажыце нам, калі ласка, дарогу на аэрапорт.	Ukážte nám, prosím, cestu na letisko.	укаште нам, просім, цэсту на летіско.
Адкуль і а каторай гадзіне ад'язджае аўтобус у аэрапорт?	Odkiaľ a kedy odchádza autobus na letisko?	откіаль а кэды отхадза аўтобус на летіско?
Калі мне трэба быць у аэрапорце?	Kedy musím byť na letisku?	кэды мусім біць на летіску?
Калі найбліжэйшы рэйс да?..	Kedy štartuje nasledujúce lietadlo do?..	кэды штартуе наступуючэ ліэтадло до?..
Я магу ўзяць гэту сумачку з сабою?	Môžem si vziať túto tašku so sebou?	муожем сі взіаць туту ташку зо сэбоў?
Колькі мне плаціць за лішнюю вагу?	Koľko mám zaplatiť za nadváhu?	колькі мам заплатіць за надвагу?

У самалёце ● V lietadle

Зашпіце, калі ласка, рамяні і не паліце.	Pripútajte sa, prosím, a nefajčite.	пріпугайце са, просім, а нефайчыце.
Як Вы пачуваецеся?	Ako sa cítite?	ако са ціціце?
– Дзякуй, добра.	– Ďakujem, dobre.	– дзякуем, добрэ.
– Мне нядобра.	– Je mi zle.	– е мі зле.
– Мне млосна (мяне блажыць).	– Je mi nevoľno.	– е мі невольна.
Ці не жадаеце кілішак брэндзі?	Chceli by ste pohárik brandy?	хцэлі бі сте погарік брэндзі?
Дайце мне, калі ласка,..	Dajte mi, prosím,..	дайте мі, просім,..
– гігіенічны пакунак.	– vrecko na vracanie.	– врэцко на вращаніе.
– падушку (коўдру).	– vankúš (prikrývku).	– ванкуш (пакрыўку).
– апельсінавы сок.	– pomarančový džus.	– помаранчові джус.
– белае (чырвонае) віно.	– biele (červené) víno.	– біелэ (червэнэ) віно.
– піва.	– pivo.	– піва.
– (чорную, зялёную) гарбату.	– (čierny, zelený) čaj.	– (чіерны, ззелены) чай.
– каву.	– kávu.	– каву.
– мінеральную ваду.	– minerálnu vodu.	– мінералну воду.
Калі мы прылятаем у?..	Kedy budeme pristávať v?..	кэды будзем пріставать в?..

Сядаем праз 10 хвілінаў.	O desať minút pristaneme.	о десять мінут прістанемэ.
Як запаліць святло? (Як уключыць венты- лятар?)	Ako sa zapína svetlo (ventilátor)?	ако са запіна святло (вэнтылатор)?
Тут можна паліць?	Môžem tu fajčiť?	можем ту файчыць?
Дапамажыце, калі ла- ска, зашпіліць рэмень.	Pomôžte mi, prosím, zapnúť pás.	помошце мі, просім, запнуть пас.

Карабель ● Lod'

Пасажырскі порт на Дунаі ў Браціславе ажыццяўляе рэгулярныя і прагулачныя рэйсы ў Вену, Гейнбург, Будапешт і іншыя дунайскія порты. Апроч гэтага, з гістарычнага цэнтра Браціславы выконваюцца прагулачныя рэйсы да руінаў славутага замка Дзевін, што ўзвышаюцца на стромым беразе над зліццём рэк Маравы і Дуная.

Прагулачныя рэйсы ажыццяўляюцца таксама на Ліптаўскай Мары і Ораўскім вадасховішчы, дзе цеплаходы адвозяць аматараў мастацтва з берага на Сланіцку выспу – Выспу мастацтва.

Скарыстаўшыся прагулачным рэйсам, Вы зможаце таксама пазнаёміцца з ваколіцамі курортнага мястэчка Пацінцы, а падчас вандроўкі палавіць рыбу проста з палубы цеплахода. Найбольш працяглая траса злучае прыдунайскія мястэчкі Камарна і Штурава. У гэтых мястэчках можна таксама замовіць прагулачныя рэйсы ў венгерскія гарады.

Больш падрабязную інфармацыю пра рачны транспарт у Славаччыне (расклад рэйсаў, кошты, замова квіткаў і інш.) можна знайсці на вэб-старонцы браціслаўскага пасажырскага порта www.lod.sk.

Дзе знаходзіцца пасажырскі порт?	Kde je osobný prístav?	где е особны прістаў?
Калі адплывае кара- бель?	Kedy lod' odpláva?	кэды лоть отплава?
Дайце, калі ласка, квіток на прагулачны рэйс а... гадзіне.	Prosím si lodný lístok na vyhladkovú plavbu o... hodine.	просім сі лодны лісток на вігліаткову плаўбу о... годіне.
Ці ўваходзіць харча- ванне ў кошт квітка?	Je stravovanie zahrnuté v cene lístka?	е стравованіе загыр- нутэ ф цэне лістка?
Як доўга працягваец- ца падарожжа?	Kolko trvá plavba?	колько тырва плаўба?
Пакажыце нам нашу каюту.	Ukážte nám, prosím, našu kajutu.	укаште нам, просім, нашу каюту.

Падарожжа на аўтамабілі • Cesta autom

У Славацчыне дзейнічаюць усе міжнародныя пасведчанні кіроўцаў. Каб карыстацца мапедам у Славацчыне, трэба быць не маладзейшым за 15 гадоў і абавязкова мець адпаведнае пасведчанне кіроўцы. Замежнікі, якія кіруюць матацыкламі з аб'ёмам больш за 50 куб. м, мусяць мець не менш за 17 гадоў, кіроўцы грузавікоў і легкавых машынаў – мінімум 18 гадоў.

Рамяні бяспекі – абавязковыя.

Правілы дарожнага руху ў Славацчыне такія ж, як і ў іншых еўрапейскіх краінах. Падчас язды нельга карыстацца мабілкаю. Пра кожнае дарожнае здарэнне трэба паведамляць у паліцыю. Перад паездкаю і падчас паездкі забаронена ўжываць алкагольныя напоі. Наяўнасць алкаголю ў крыві кіроўцы не даруецца. З прычыны кепскай бачнасці (уночы ці падчас неспрыяльных умоваў надвор'я) машына мусіць добра асвятляц-

ца. У перыяд з 15 кастрычніка да 15 сакавіка нават удзень абавязкова выкарыстоўваецца святло фараў.

У Славацчыне існуюць такія абмежаванні хуткасці: аўтастрада (**diálnica**) – 130 км/гадз; аўтадарога ў населеным пункце – 80 км/гадз; аўтадарога па-за населеным пунктам – 90 км/гадз; у горадзе – 60 км/гадз.

Аўтамабіліст, які рухаецца па аўтастрадзе, мусіць мець талон на праезд па хуткаснай трасе (**diaľničná známka**). Яго можна набыць на пераходах праз мяжу, аўтазапраўках або на пошце. Гэты талон трэба змясціць на правым баку прырэдняга шкла. Калі талон будзе кепска прымацаваны, яго палічаць нядзейным. Матацыклістам набываць такі талон не трэба.

Месцы для паркоўкі ў гарадах пазначаны міжнароднымі дарожнымі знакамі. За паркоўку ў забароненым месцы Вам пагражае штраф. Машыну могуць адцягнуць на штраф-пляцоўку або павесяць блакаванне на кола. У вялікіх гарадах на некаторых месцах, прымеркаваных для паркоўак, трэба мець талон для паркоўкі, які можна набыць у газетным кіёску. На астатніх стаянках трэба карыстацца талонамі з аўтаматаў, што знаходзяцца тамсама.

Аўтазапраўкі размешчаныя па ўсёй тэрыторыі Славацчыны. Звычайна яны працуюць 24 гадзіны на суткі і іх можна лёгка знайсці нават у аддаленых месцах. На іх прадаецца багата відаў бензіну без свінцу (**bezolovnatý benzín**), Super Plus 98, Super 95-Natural, Normal 21, Tempo Plus 98, Tempo Plus 95, V-Power, V-power Racing, EVO Benzin і інш. Для больш старых тыпаў аўтамабіляў – Super 98 VS, Super 95 VS, Normal 91 VS, Tempo Plus 95 UNI, у якія дадаюцца адмысловыя сумесі, што замяняюць свінец. Амаль на ўсіх аўтазапраўках прадаюцца прадукты харчавання і напоі. Тутсама ў добрым стане знаходзяцца і прыбіральні, а на вялікіх аўтазапраўках ёсць нават душ. На ўсіх буйных аўтазапраўках можна разлічвацца пры дапамозе пластыкавых картак.

Аўтамабіль ● Auto

Пакажыце, калі ласка, дарогу на...	Ukážte mi, prosím, cestu do...	укашце мі, просім, цэсту до...
Колькі кіламетраў да?..	Kolko je kilometrov do?..	колько е кіломэтраў до?..
Куды вядзе гэта дарога?	Kam vedie táto cesta?	кам вэдіе тато цэста?
Дзе паблізу ёсць... – аўтазаправачная станцыя? – матэль?	Kde je tu nablízko... – čerpacia / benzínová stanica? – motel?	где е ту набліско... – черпація / бэнзінова станица? – мотэл?
Скажыце, калі ласка, дзе знаходзіцца паркоўка.	Povedzte, prosím, kde je parkovisko.	повэцце, просім, где е парковіско.
Колькі складае плата за праезд па гэтай дарозе?	Aký je poplatok za jazdu po tejto ceste?	акі е поплаток за язду по тэйто цэсте?
Дайце, калі ласка, аднадзённы (тыднёвы) талон на праезд па хуткаснай трасе.	Prosím si jednoduchovú (týždňovú) diaľničnú známku.	просім сі адноднёву (тыжднёву) діальнічну знамку.
Колькі каштуе літр бензіну?	Kolko stojí liter benzínu?	колько стойі літэр бэнзіну?
Дайце, калі ласка, 20 літраў бензіну маркі Super 95-Natural.	Natankujte mi, prosím, dvadsať litrov benzínu Super 95-Natural.	натанкуйте мі, просім, двацать літраў бэнзіну супэр девэдесіат пэты натурал.

Заліце мне поўны бак.	Naplňte mi celú nádrž, prosím.	напыльце мі цэлу на- дырш, просім.
Калі ласка, на ... еўра...	Prosím, za ... EUR...	просім, за ... эўр...
– Super 95-Natural.	– Super 95-Natural.	– супэр девэздесіят пэць натурал.
– дызельнае паліва.	– Diesel /naftu.	– дызэл / нафту.
Калі ласка,..	Prosím,..	просім,..
– памыйце машыну.	– umyte mi auto.	– уміце мі аўто.
– напампуйце колы.	– napumpujte pneu- matiky .	– напумпуйце пнэўматыкі.
– памяняйце аўтама- більнае масла / аліву.	– vymeňte olej.	– візьняйце олей.
– праверце акумуля- тар (рухавік, фары).	– skontrolujte batériu (motor, svetlá).	– скантролюйце батэ- ры (мотор, святла).
– праверце, колькі ў мяне алівы.	– pozrite, koľko mám oleja.	– позрыце, колько мам олея.
Дзе можна адраманта- ваць машыну?	Kde môžem opraviť auto?	дзе муожем оправіць аўто?

Аварыя. Няшчасны выпадак ● Havária. Nehoda

Калі Вы трапілі ў аварыю або з Вамі здарыўся няшчасны выпадак, трэба выклікаць паліцыю. Зрабіць гэта можна, патэлефанаваўшы па нумары 158. Разам з тым пакідаць месца ДТЗ нельга. Калі камусьці з удзельнікаў ДТЗ трэба тэрміновая медычыная дапамога, машыну хуткай дапамогі можна выклікаць па нумары 155. У выпадку загарання пажарную службу выклікаюць па нумары 150. Можна таксама патэлефанаваць у дарожную

выратавальную службу (Cestná záchranná služba) па нумары 154. Апроч гэтага, у Славацчыне створаны адзіны нумар для ўсіх выратавальных службаў – 112.

Калі ў дарозе Ваш транспартны сродак паламаўся, Вы можаце звярнуцца ў адну з пералічаных ніжэй дарожных службаў, супрацоўнікі якой дапамогуць адбуксаваць альбо парамантаваць Ваш аўтамабіль:

ASA (Аўтаклуб Slovakia Assistance) – 18 120, 18 112

NAMK (Нацыянальны аўтаклуб СР) – 18 123, 18 154

SATC (Славацкі аўтатурыстычны клуб) – 18 124

Перад згаданымі нумарамі трэба набраць тэлефонны код горада. Гэтыя паслугі платныя і дасягальныя кругласуткава.

Калі ласка, дапамажыце мне, я трапіў у аварыю.	Prosím, pomôžte mi, mal som nehodu.	просім, помуюште мі, мал сом негоду.
У мяне скончыўся бензін.	Došiel mi benzín.	дошіел мі бэнзін.
У мяне паламаўся рухавік.	Pokazil sa mi motor.	показіл са мі мотор.
Ці не маглі б Вы мне дапамагчы завесці машыну?	Mohli by ste mi pomôcť naštartovať?	моглі бі сте мі помуюцьць наштартоваць?
Здзьмулася кола.	Praskla pneumatika.	праскла пнэўматыка.
Ці не маглі б Вы...	Mohli by ste...	моглі бі сте...
– падвезці мяне да найбліжэйшага горада.	– ma vziať do najbližšieho mesta.	– ма взіаць до найблішшыего мэста.
– адбуксаваць маю машыну.	– odtiahnuť moje auto.	– оттіагнуць мое аўто.

– скіраваць да мяне буксір (механіка).	– poslať mi odťahové vozidlo (mechanika).	– послать мі оттяговэ возідло (мэханіка).
– пазычыць бензіну (інструменты).	– požičať benzín (náradie).	– пожічать бэнзін (нарадіе).
Здарылася аварыя.	Stala sa dopravná nehoda.	стала са допраўна негода.
Калі ласка, хутчэй выклікайце...	Zavolajte, prosím, rýchlo...	завайтае, прасім, рixло...
– «хуткую».	– pohotovosť.	– поготовосць.
– паліцыю.	– políciu.	– поліцію.
– пажарнікаў.	– hasičov.	– гасічоў.
У Вас ёсць...	Máte, prosím,...	мае, прасім,...
– матэрыял для перавязкі?	– obväzový materiál?	– обвэзові матэрыял?
– аптэчка?	– lekárničku?	– лекарнічку?
Вы пашкодзілі мне аўтамабіль.	Poškodili ste mi auto.	пошкодзілі сте мі аўто.
Я хацеў бы (хацела б), каб мы выклікалі паліцыю.	Chcel (-a) by som, aby sme zavolali políciu.	хцэл (-а) бі сом, абі змэ заволалі поліцію.
Гэта не мая віна.	To nie je moja vina.	то ніе е мая віна.
У мяне была перавага.	Mal som prednosť v jazde.	мал сом прэдносьць в язде.
Вы ехалі занадта хутка.	Šli ste príliš rýchlo.	шлі сте пріліш рixло.
Вы пад'ехалі занадта блізка.	Nedodržali ste dostatočný odstup.	недодыржалі сте дыстанчны отступ.

Вы бачылі гэту аварыю?	Videli ste túto nehodu?	віделі сте туту негоду?
Будзеце маім сведкам?	Dosvedčíte mi to?	досвэччіте мі то?
Назавіце, калі ласка, Ваша імя і адрас.	Dajte mi vaše meno a adresu, prosím.	дайте мі ваше мэно а адрэсу, просім.

У аўтарамонтнай майстроўні • V autoopravovni

Свае аўтамайстроўні, а таксама аўтамайстроўні замежных кампаній знаходзяцца па ўсёй тэрыторыі Славацка, і інфармацыю пра іх можна знайсці на ўсіх бензакалонках.

Дзе знаходзіцца найбліжэйшая аўтамайстроўня?	Kde je najbližšia autoopravovňa?	дзе е найблішшія аўтооправоўня?
Мая машына стаіць у кірунку да ... (на шашы нумар...).	Moje auto stojí smerom k ... (na diaľnici číslo...).	мое аўто стойі смэром к ... (на дзіальніці чісло...).
Вы можаце яе адбуксаваць?	Mohli by ste ho odtiahnuť?	моглі бі сте го отціагнуць?
Ці не маглі б Вы парамантаваць маю машыну?	Mohli by ste opraviť moje auto?	моглі бі сте оправіць мое аўто?
Тармазы не функцыянуюць.	Brzdy nefungujú.	бырзды нефунгую.
(правы, левы) Паказальнік павароту не функцыянуе.	(pravá, ľavá) Smerovka nefunguje.	(права, лява) смэроўка нефунгуе.

Мая машына не заводзіцца.	Nemôžem naštartovať.	немоужем наштартоваць.
Рухавік не цягне (выдае дзіўны гук).	Motor neťahá (má zvláštny zvuk).	мотор нетяга (ма зvlаштны звук).
Колькі прыблізна будзе каштаваць рамонт?	Kolko bude približne stáť tá oprava?	колькі будзе прыбліжне стаць та оправа?
Калі гэта будзе зроблена?	Kedy to bude hotové?	кэды то будзе гатовэ?

Транспартны сродак напратак • Prenájom vozidiel

У Славацчыне багата фірмаў, што прапаноўваюць паслугі па арэндзе аўтамабіляў. Кошт арэнды залежыць ад яе тэрміну і тыпу аўтамабіля. Тэлефонныя нумары адпаведных фірмаў можна знайсці на Zlatých stránkach (Залатых старонках) www.zlatestranky.sk у раздзеле аўтамабілі – арэнда (automobily – požičovne), а таксама на Green Pages www.greenpages.sk у раздзеле car hire (арэнда аўтамабіляў).

Я хацеў бы (хацела б) узяць напратак...	Chcel (-a) by som si prenajať...	хцэл (-а) бі сом сі прэ-наяць...
– аўтамабіль (з аўтаматычнай скрынкай перадачаў).	– auto (s automatikou).	– аўто (з аўтаматыкоў).
– бездарожнік.	– terénne auto.	– тэрэннэ аўто.
– матацыкл.	– motocykel.	– мотоцыкэл.
– жылы аўтафургон.	– karavan.	– караван.
– ровар.	– bicykel.	– біцыкэл.

Можаце паказаць мне Вашае (міжнароднае) пасведчанне кіроўцы?	Môžete mi ukázať váš (medzinárodný) vodičský preukaz?	можете мі указать ваш (мэджінародны) водіцкі прэукас?
Я хацеў бы (хацела б) узяць яго напракат на...	Chcel (-a) by som si ho prenajať na...	хцэл (-а) бі сом сі го прэнаяць на...
– заўтрашні дзень.	– zajtra.	– зайтра.
– адзін дзень.	– jeden deň.	– едэн дзень.
– два дні.	– dva dni.	– два дні.
– тыдзень.	– týždeň.	– тыждень.
Колькі гэта будзе каш- таваць?	Kolko to bude stáť?	колькі то будзе стать?
Колькі кіламетраў улучана ў кошт?	Kolko kilometrov je zahrnutých v cene?	колькі кіломэтроў е загырнутых ф цэне?
Які від паліва я мушу выкарыстоўваць?	Aký druh pohonných hmôt musím tankovať?	акы друх погонных гмуот мусім танко- ваць?
Ці ўлучана ў кошт поўная страхоўка?	Je v cene zahrnuté kompletné poistenie?	е ф цэне загырнутэ комлетнэ поістеніе?
Калі я мушу вярнуць аўтамабіль?	Kedy musím vrátiť auto?	кэды мусім вратіць аўто?
Дайце мне, калі ласка, і шлем.	Dajte mi, prosím, aj prilbu.	дайте мі, просім, ай прілбу.

Аўтобус ● Autobus

Хаця чыгуначны транспарт вельмі зручны, карыстацца аўтобусамі калі-нікалі больш выгодна, бо яны злучаюць бальшыню гарадоў і насе-

лених пунктаў краіны. Гэта надзейны і прымальны від транспарту. Неабходную інфармацыю (расклады, кошты квітоў) можна знайсці на вэб-старонках www.cp.sk і www.vlak-bus.cz.

Калі Вы скіроўваецеся ў вандроўку па краіне на аўтобусе, квіток можна набыць у кіроўцы, сядячы ў аўтобус. На аўтобус далёкага следавання можна купіць плацкартны квіток (па-славацку – **miestenka**) у касах аўтавакзала.

Калі Вы карыстаецеся аўтобусамі міжнародных рэйсаў, можаце набыць квіток у касах аўтавакзалаў, турагенцтвах ці праз Eurolines (www.eurolines.sk), якія займаюцца забеспячэннем перавозкі пасажыраў у 21 горад. Квіткі на рэйсы аўтобусаў Eurolines (а таксама на іх рэйсы па Славацчыне – **Slovakline**) можна набыць on-line на вэб-старонцы www.eurolines.sk.

А каторай гадзіне...

– ад'язджае аўтобус да (з)?..

– прыязджае аўтобус у (з)?..

Як можна даехаць да?..

Ці ёсць яшчэ месцы на ... гадзінаў?

Дайце, калі ласка, квіток да ... на ... (*дзень*), на ... гадзінаў.

Калі ад'язджае апошні аўтобус да?..

O kolkej hodine...

– odchádza autobus do (z)?..

– prichádza autobus do (z)?..

Ako sa dostanem do?..

Sú ešte voľné miesta v autobuse, ktorý odchádza o ... hodine?

Prosím si lístok do ... na autobus, ktorý odchádza ... (*дзень*) o ... hodine.

Kedy odchádza posledný autobus do?..

о колькай годіне...

– отхадза аўтобус до (з)?..

– пріхадза аўтобус до (з)?..

ако са дастанем до?..

су эште вольнэ міеста в аўтобусэ, котрі отхадза о ... годіне?

просім сі лісток до ... на аўтобус, котрі отхадза ... (*дзень*) о ... годіне.

кэды отхадза последны аўтобус до?..

Калі мы будзем у?..	Kedy prídememe do?..	кэды прідемэ до... ?
Як доўга едзе аўтобус да?..	Koľko trvá cesta do?..	колько тырва цэста до?..
Дзе знаходзіцца расклад руху аўтобусаў?	Kde je autobusový cestovný poriadok?	дзе е аўтобусові цэстоўны паріадок?
З якой платформы ад'язджае аўтобус да?..	Z ktorého nástupišťa odchádza autobus do?..	с кторэго наступішťa отхадза аўтобус до?..
Гэта хуткі аўтобус?	Je to rýchly autobus?	е то рíхлы аўтобус?
Дзе аўтобус спыняецца па дарозе?	Kde má autobus zastávky po ceste?	дзе ма аўтобус застаўкі по цэсте?

Багаж ● Batožina

Скарыстацца паслугамі насільшчыка можна практычна заўсёды і паўсюды, куды Вы прыедзеце. Можна проста скарыстацца вазком і падвезці багаж да аўтобусага прыпынку або да таксі.

Колькі трэба заплаціць за лішнюю вагу?	Koľko musím zaplatiť za nadváhu?	колькі мусім заплаціць за надвагу?
Вось мой багаж: дзве валізы і сумка.	Tu je moja batožina: dva kufre a taška.	ту е моя батожіна: два куфрэ а ташка.
Вось цэтлік за багаж.	Tu je batožinový lístok.	ту е батожінові лісток.
Вазьміце цэтлік за багаж.	Vezmite si batožinový lístok.	вэзьміце сі батожінові лісток.
У мяне шмат рэчаў. Мне трэба насільшчык.	Mám veľa vecí. Potrebujem nosiča.	мам вэля вэці. потрэбуем носіча.

Колькі можна бясплатна везці багажу?	Koľko batožiny môžem prepravovať zadarmo?	скільки батожины муожем прэправовать задармо?
У мяне толькі ручная паклажа.	Mám len príručnú batožinu.	мам лен пріручну батожины.
Дзе выдача багажу?	Kde je výdaj batožiny?	где е відай батожины?

Выбар гатэля – адзін з самых адказных этапаў замежнай паездкі, таму паклапаціцца пра гэта лепш загадзя праз турыстычнае бюро на радзіме або самастойна. Вычарпальную інфармацыю пра магчымасці кароткачасовага пражывання ў Славацчыне можна знайсці на некаторых сайтах у Інтэрнэце:

- www.ubytujsa.sk – нацыянальная база пошуку гатэляў і магчымасцяў рассялення (у тым ліку і ў прыватных кватэрах) у Славацчыне. Багата хто пры замове on-line прапаноўвае зніжку;
- www.greenpages.sk – паглядзіце раздзел «Гатэлі ў Браціславе» (Hotely v Bratislave) і «Гатэлі па-за Браціславай» (Hotely mimo Bratislavy);
- www.cestovky-info.sk (Міжнароднае адукацыйнае таварыства) – да-табаза школаў, турагенцтваў, пошук месцаў для пражывання ў Славацкай Рэспубліцы;
- www.slovakia-accommodation.net (www.zoznamubytovania.sk) – пошук месцаў для пражывання ў Славацчыне ў гатэлях, на лецішчах, у сямейных пансіёнах, на курортах, таксама on-line браняванне;
- www.iubytovanie.sk – прапаноўваюцца месцы для пражывання ў Славацчыне;
- www.limba.sk – пошук месцаў для пражывання ў Славацчыне ў гатэлях, на лецішчах, у сямейных пансіянатах, на курортах;
- www.skonline.sk – вэб-партал Славацчыны, паглядзіце раздзел «Пражыванне» (Ubytovanie);
- www.travelguide.sk – пуцявод па Славацчыне з даведкавай інфармацыяй пра магчымасці пражывання, з рознымі варыянтамі пошуку і бранявання on-line;

- www.mesto.travelguide.sk – шырокі спектр інфармацыі пра выбра-нае месца з магчымасцю бронявання месца для пражывання on-line;
- www.datatravel.sk – датабаза месцаў для пражывання ў Славацчыне;
- www.hotels-slovakia.com – месцы для пражывання ў некаторых сла-вацкіх гарадах. У датабазе – гатэлі, хостэлы, bed & breakfasts, лецішчы і кемпінгі.

Пошукі гатэля ● Vyhľadávanie hotela

У якім гатэлі мы спынімся (будзем жыць)?	V akom hoteli sa zasta- víme (ubytujeme)?	в аком готэлі са заставімэ (убітуемэ)?
Вы можаце парэ- камендаваць мне які-небудзь добры гатэль?	Mohli by ste mi odporučiť nejaký dobrý hotel?	моглі бі сте мі отпоручіць неякі добры готэл?
Колькі каштуе пражы- ванне ў гэтым гатэлі?	Čo stojí izba v tomto hoteli?	чо стойі ізба ф томто готэлі?
Мяне больш цікавіць недарагі гатэль.	Radšej by som sa ubytoval v lacnejšom hoteli.	ратшей бі сом са убітовал в лацнейшом готэлі.
Дзе знаходзіцца гэты гатэль?	Kde je ten hotel?	где е тэн готэл?
Я хацеў бы (хацела б), каб гатэль знаходзіўся недалёка ад...	Chcel (-a) by som, aby hotel bol neďaleko...	хцэл (-а) бі сом, абі готэл бол недзялеко...
– цэнтра горада.	– centra mesta.	– цэнтра мэста.
– універсітэта.	– univerzity.	– унівэрзіты.

– вакзала.	– železničnéj stanice.	– железнічнэй станіцэ.
Як праехаць да гатэля?..	Ako sa dostanem do hotela?..	ако са дастанем до готэла?..
У мяне забраняваны нумар у гатэлі...	Mám rezervovanú izbu v hoteli...	мам рэзэрвовану ізбу в готэлі...
Забраніруйце, калі ласка, нумар у гатэлі...	Rezervujte, prosím, izbu v hoteli...	рэзэрвуйце, просім, ізбу в готэлі...
Я хацеў бы (хацела б) забраняваць аднамесны пакой на...	Chcel (-a) by som rezervovať jednolôžkovú izbu na...	хцэл (-а) бі сом рэзэрвовать еднолушковую ізбу на...

У адміністрацыі гатэля ● На ресепцыі

У Вас ёсць вольныя нумары?	Máte voľné izby?	мате вольнэ ізбі?
У Вас ёсць нумары...	Máte izby...	мате ізбі...
– аднамясцовыя?	– jednolôžkové?	– еднолушковэ?
– двухмясцовыя?	– dvojlôžkové?	– двойлушковэ?
– з ваннай / лазенкай?	– s kúpeľňou?	– с купэльніёу?
– з душам?	– so sprchou?	– зо спырхоў?
– з балконам?	– s balkónom?	– з балконам?
Калі ласка, дайце адзін двухмясцовы нумар.	Prosím si jednu dvojlôžkovú izbu.	просім сі одну двойлушковую ізбу.
Ці ёсць у нумары...	Je v izbe...	е в ізбэ...

– радыё?	– rádio?	– радио?
– тэлевiзар?	– televízor?	– тэлевiзор?
– тэлефон?	– telefón?	– тэлефон?
– лядоўня?	– chladnička?	– хладнічка?
– Wi-Fi Інтэрнэт?	– wi-fi internet?	– уай-фай інтэрнэт?
Вокны нумару гля- дзяць на вуліцу (у дворык)?	Sú okná izby otočené do ulice (do dvora)?	су окна ізбі оточэнэ до уліцэ (до двора)?
Ці магу я агледзець нумар?	Môžem si izbu pozriet?	моужем сі ізбу позріеть?
У Вас ёсць ... нумар?	Máte ... izbu?	мае ... ізбу?
– лепшы.	– lepšiu.	– лепшіу.
– таннейшы.	– lacnejšiu.	– лацнейшіу.
– большы.	– väčšiu.	– вэчшіу.
– меншы.	– menšiu.	– мэншіу.
Я здыму гэты нумар на...	Vezmem si túto izbu na...	вэзмэм сі туту ізбу на...
– суткі.	– jednu noc.	– одну ноц.
– чатыры дні.	– štyri dni.	– штыры дні.
– тыдзень.	– týždeň.	– тыждень.
– месяц.	– mesiac.	– мэсіяц.
Трэба плаціць напе- рад ці падчас ад'езду з гатэля?	Musím zaplatiť vopred alebo pri odchode z hotela?	мусім заплатіть вопрэт алебо прі отходе з готэля?

Колькі каштуе нумар у суткі?	Kolko stojí táto izba na jednu noc?	колькі стойі тато ізба на едну ноц?
Ці ўлучаны сняданак у кошт нумару?	Sú raňajky zahrnuté v cene ubytovania?	су раняйкі загырнутэ ф цэне убітованія?
Запоўніце, калі ласка, гэты фармуляр.	Vyplňte, prosím, prihlasovací lístok.	віпылніце, просім, прігласоваці лісток.
Дайце, калі ласка, Ваш пашпарт.	Prosím si váš pas.	просім сі ваш пас.
Калі я змагу атрымаць пашпарт?	Kedy dostanem pas naspät?	кэды дастанем пас наспэць?
Калі я мушу вызваліць нумар?	Kedy musím izbu uvoľniť?	кэды мусім ізбу увольніць?
Дайце, калі ласка, ключ ад нумару...	Dajte mi, prosím, kľúč od izby číslo...	дайте мі, просім, ключ од ізбі цісло...
Занясіце, калі ласка, мае рэчы ў нумар...	Prosím, odneste moju batožinu do izby číslo...	просім, однесте мою батожіну до ізбі цісло...

Побыт у гатэлі • Pobyt v hoteli

Трэба памятаць пра тое, што ў Славаччыне па-іншаму адлічваюцца паверхі. Першы паверх там называецца **prizemie**, а адлік пачынаецца ад другога, г. зн. другі паверх у нашым разуменні – гэта першы паверх для славакаў, наш трэці – гэта другі ў іх і г. д.

Скажыце, калі ласка, дзе знаходзіцца...	Prosím, povedzte mi, kde...	просім, повэцце мі, где...
– бюро абслугоўвання?	– sú služby zákazníkom?	– су службі заказніком?

– даведка?	– sú informácie?	– су інформацыя?
– камера захоўвання?	– je úschovňa batožín?	– е усхоўня батожін?
– прыбіральня / WC?	– je záchod / WC?	– е захот / вэцэ?
– ліфт?	– je výťah?	– е вітах?
– рэстаран / рэстара- цыя?	– je reštaurácia?	– е рэштаўрацыя?
– кавярня (бар)?	– je kaviareň (piváreň)?	– е кавіарэнь (піварэнь)?
– пошта?	– je pošta?	– е пошта?
– пункт памены валюты?	– je zmenáreň?	– е змэнарэнь?
– газетны шапік / кіёск?	– je novinový stánok?	– е новінові станок?
– мужчынская (жаночая) цырульня?	– je kaderníctvo / holičstvo?	– е кадерніцтво / голіцтво?
Вы забыліся прыбраць у маім нумары.	Zabudli ste upratať moju izbu.	забудлі сте упратаць мою ізбу.
Дайце ключ ад нумара...	Prosím si kľúč od izby číslo...	просім сі ключ од ізбі чісло...
Дзе можна прыпаркаваць машыну?	Kde môžem zaparkovať auto?	дзе моужем запарковаць аўто?
Я хацеў бы (хацела б) патэлефанаваць у...	Chcel (-a) by som zavolať do...	хцэл (-а) бі сом заво- лаць до...
Адайце гэтыя рэчы...	Prosím, zanešte tieto veci...	просім, занеστε тіето вэці...
– у хімчыстку.	– do čistiarne.	– до чістіарне.

– у пральню.	– do práčovne.	– до працоўне.
– папрасаваць.	– vyžehliť.	– віжегліць.
Калі гэта будзе зроблена?	Kedy to bude hotové?	кэды то будзе готовэ?
Ці ёсць для мяне якая-небудзь інфармацыя?	Máte niečo pre mňa?	мате нічо прэ мяня?

Ад'езд ● Odchod

Я ад'язджаю сёння ўвечары (заўтра раніцай, сёння ўночы) а ... гадзіне.	Odchádzam dnes večer (zajtra ráno, dnes v noci) o ... hodine.	отхадзам днес вэчер (зайтра рана, днес в ноці) о ... годіне.
Дайце, калі ласка, рахунак за нумар.	Pripravte mi účet, prosím.	пріпраўте мі учет, просім.
Выклікайце таксі, калі ласка.	Zavolajte taxík, prosím.	завайтае таксік, просім.

Цырульня ● Kaderníctvo / holičstvo

Дзе тут паблізу цырульня?	Kde je tu najbližšie kaderníctvo?	дзе е ту найблішшы кадерніцтво?
Што Вы хацелі б?	Čo si prajete?	чо сі праеце?
Мне трэба пастрыгчыся.	Chcel (-a) by som si dať ostrihať vlasy.	хцэл (-а) бі сом сі даць острігаць власі.
Колькі гэта будзе каштаваць?	Kolko to bude stáť?	колькі то буде стаць?

Мужчынская зала ● Pánske kaderníctvo / holičstvo

Мяне пастрыгчы (пагальць).	Chcel by som si dať ostrihať vlasy (chcel by som sa dať oholiť).	хцэл бі сом сі даць острігаць власі (хцэл бі сом са даць оголіць).
Пастрыжыце мяне (не дужа) коратка.	(Nie príliš) na krátko, prosím.	(ніе) пріліш на кратка, просім.
Памыйце мне, калі ласка, галаву.	Umyte mi, prosím, hlavu.	уміце мі, просім, главу.
Папраўце, калі ласка,..	Upravte mi, prosím,..	упраўце мі, просім,..
– вусы.	– fúzy.	– фуззі.
– браду.	– bradu.	– браду.

Жаночая зала • Dámske kaderníctvo

Я хацела б прыйсці на... гадзіны (-аў) сёння (заўтра).	Chcela by som prísť dnes (zajtra) o... hodine.	хцэла бі сом прісьць днес (зайтра) о... годіне.
Я хачу...	Chcela by som si dať...	хцэла бі сом сі даць...
– памыць галаву.	– umyť vlasy.	– уміць власі.
– зрабіць укладанне.	– upraviť vlasy / urobiť fúkanú.	– управіць власі / уробіць фукану.
– пастрыгчы валасы.	– ostrihať vlasy.	– острігать власі.
Зрабіце, калі ласка, гарачую завяўку (мелаванне).	Prosím, urobte mi trvalú (melír).	просім, уропте мі тырвалу (мэлір).
Пафарбуйце валасы, калі ласка, у светлы (цёмны, каштанавы, чорны) колер.	Prosím, nafarbite mi vlasy na svetloplavé (tmavoplavé, hnedé, čierne).	просім, нафарбіце мі власі на свэтлоплавэ (тмавоплавэ, гнедэ, чіэрнэ).

Касметычны кабінет • Kozmetický salón

Дзе касметычны кабінет?	Kde je kozmetický salón?	дзе е козмэтыцкі салон?
Зрабіце мне, калі ласка...	Urobte mi, prosím, ...	уропте мі, просім, ...
– макіяж.	– make-up.	– мэйк-ап.
– манікюр (педыкюр).	– manikúru (pedikúru).	– манікуру (пэдыкуру).
– масаж твару	– masáž tváre	– масаш тварэ

Рамонт фотаапаратаў • Oprava fotoaparátov

Вы можаце паправіць мой фотаапарат?	Môžete opraviť môj fotoaparát?	можете оправіць мой фотаапарат?
Заядае кнопка спуску (аб'ектыў).	Zle funguje spúšť (objektív).	зле фунгуе спушць (об'ектыў).
Не ўключаецца.	Nedá sa zapnúť.	неда са запнуць.

Рэстарация. Кавярня. Бар • Reštaurácia. Kaviareň. Piváreň

У Славаччыне ёсць шмат дарагіх і недарагіх рэстарацияў. На шклянку віна зазвычай ходзяць у карчму, дзе можна і паесці. У вялікіх гарадах сустракаюцца рэстараты як з нацыянальнымі, так і з іншаземнымі стравамі – часцей гэта італьянская, кітайская, балканская, чэшская і венгерская кухні. Піва і віно (славацкае і замежнае) добрыя, іх зазвычай падносяць да абеду ці на вячэру.

Традыцыйнымі для славацкай кухні з'яўляюцца стравы са свініны, вэнджанага мяса, бульбы, мукі, капусты і малочных прадуктаў.

Галоўны наедак выпадае на абед. Славакі прызвычаліся часцяком палуднаваць не дома. Багата рэстарацияў у цэнтрах гарадоў прапаноўваюць адмысловае дзённае меню на абед (па-славацку – **denné menu**), якое складаецца з першай і другой стравы і часцяком бывае таннейшае за астатнія стравы ў меню.

Рэстараты працуюць з панядзелка па нядзелю, з раніцы да ночы (зазвычай ад 10:00 да 22:00). У маленькіх гарадах яны таксама адчыненыя да позняга часу. Крамы і рэстараты, якія працуюць кругласуткава, пазначаны словамі «non-stop».

Памер гасцінцу («чаявых») для афіцыянтаў у Славаччыне зазвычай складае 5–10 % ад кошту замовы.

Асноўнымі прадуктамі славацкай кухні былі і застаюцца малако, бульба і капуста, злучаючы якія гатуюць смачныя стравы, напрыклад, галушкі з капустам – страпачкі (**strapačky**). Аднак славацкаю нацыянальнаю стравой лічацца галушкі з брынзай (**bryndzové halušky**).

Традыцыйна вялікаю папулярнасцю карысталіся малочныя прадукты, напрыклад, пахта (**cmар**), тварог (**tvaroh**), вяршкі (**smotana**), брынза (**bryndza** – салёны тварог з авечынага малака) і авечыя сыры. Да самых улюбёных славацкіх малочных прадуктаў можна аднесці сырныя карбачыкі (**syrové korbáčiky**), вэнджаную і звычайную параніцу (**parenica** – гатунак авечынага сыру), ашчэпкі (**oštiepky** – таксама гатунак сыру) і, вядома, брынзу. Гэтыя сыры можна набыць у любой прадуктовай краме Славачыны. Аднак лепш пакаштаваць іх проста ў вытворцаў, асабліва ў падтатранскім рэгіёне Ліптаў.

Як мы ўжо адзначылі, самаю тыповаю славацкай нацыянальнай стравой з'яўляюцца галушкі з брынзаю ды скваркамі. Для славакаў яны маюць тое ж значэнне, што для японцаў – сушы або для італьянцаў – піца. Гэта клёцкі з бульбянога цеста, змяшаныя з авечынай брынзаю. Зверху да порцыі дадаюць падсмажаны бекон і растоплены свіны тлушч. Запіваць галушкі найлепш кіслым малаком або пахтой (**cmар**). Штогод каля горнае вёсачкі Турэцка ля падножжа Вялікай Фатры адбываецца чэмпіянат свету па гатаванні і паглыннанні галушак.

Да традыцыйнай славацкай кухні належаць і іншыя стравы, згатаваныя з бульбы (напрыклад, **zemiakové placky** – дранікі, **lokše** – бліны з варанай бульбы), з розных гатункаў авечынага сыру і капусты.

Падчас традыцыйнага славацкага абеду абавязкова мусіць прысутнічаць поліўка – з капусты (**kapustnica**), з часнаку (**cesnačka**), якую ў некаторых мясцінах прыносяць проста ў булцы хлеба, з фасолі і сасісак (**fazuľovica s párkom**), з ялавічынай або курыны булён (**hovädzí alebo slepačí vývar**).

Тыповае славацкае печыва – пірагі з цеста на дражджах, а таксама булачкі (**buchty**) з сочывам, макам, тварагом ці арэхамі. На Раство пяэцца адмысловы пірог (**Štedrák**), напрыканцы масленічнага тыдня – пончыкі з сочывам (**šišky s lekvárom**). З часам набыў папулярнасць гэтак званы «скаліцкі тырдзелнік» (**Skalický trdelník**), які раней п'яклі толькі ў Загор'і. Гэта пірог цыліндрычнай формы з адтулінаю пасярэдзіне. Як заедак да віна ці піва часцяком ужываюцца салёныя пірагі (пірог з капустаю

(*kapustník*), печыва з салёнага цеста са скваркамі (*oškvarkové pagáče*), бульбяное печыва з салёнага цеста (*zemiakové pagáče*).

У шматлікіх рэстарациях можна пакаштаваць і традыцыйныя славацкія мясныя стравы, якімі калісьці частавалі гасцей пасля таго, як закалолі кабана (напрыклад, ятарніцу – *jaternice* – кілбасу з мяса, пячонкі, крупаў і крыві; зельц – *tlačenka*, халоднае – *huspenina* і інш.).

З масава распаўсюджанымі ліманадамі ўсясветных брэндаў ў Славацчыне паспяхова канкуруюць мясцовыя безалкагольныя напоі – *Vinea* і *Kofola*, а таксама многія гатункі сталавай мінеральнай вады, на якую краіна вельмі багатая.

Адмысловым славацкім алкагольным напоем з'яўляецца баравічка, якую вырабляюць з зялёных шышчак (напрыклад, *Spišská borovička*). Папулярнасцю карыстаецца і слівовіца (асабліва *Vošácka slivovica*), а таксама палёнка (*hriatô*) – сумесь з падсмажанага сала, спірту і мёду. У горных хатах не забудзецца пакаштаваць самагон, настоены на каранях гарычкі (*Horec*). З лікёраў найбольшай папулярнасцю карыстаецца *Demänovka*, якая вырабляецца з лекавых траваў і лясных ягад.

Апроч моцных алкагольных напояў, у Славацчыне вельмі шануюцца піва. Славацкае піва вядомае высокаю якасцю і слыннымі брэндамі – «*Zlatý bažant*», «*Smädný mních*» або «*Topvar*», смак якіх можна параўнаць з найлепшымі гатункамі чэшскага піва. У Славацчыне вырабляюць таксама якасныя гатункавыя віны, а сама традыцыя вырошчвання вінаграду бярэ пачатак яшчэ ад часоў Рымскай Імперыі. На паўднёвым усходзе Славацчыны знаходзіцца ўсясветна вядомы Такайскі вінаробчы рэгіён. Высокую якасць маюць і тыя віны, што вырабляюцца ў рэгіёне Малых Карпатаў (напрыклад, «*Račianska frankovka*»).

Вы можаце парэкамендаваць мне добрую (недаругую) рэстарачыю?

Mohli by ste mi odporučiť nejakú dobrú (lacnú) reštauráciu?

могли би сте ми отпоручить некую добрую (лацную) рэштаўрацыю?

А каторай гадзіне яна адчыняецца (зачыняецца)?	O ktorej hodine sa otvára (zatvára)?	о кторэй годіне са отвара (затвара)?
Той стол вольны?	Je ten stôl ešte voľný?	е тэн стуол эште вольны?
Меню, калі ласка.	Prosím si jedálny lístok.	просім сі едалны лісток.
Што Вы будзеце есці (піць)?	Čo budete jesť (na pitie)?	чо будете есьць (на піці)?
У Вас ёсць...	Máte...	мате...
– дыябетычныя стравы?	– diabetické jedlá?	– дыабэтыцкэ едла?
– дыетычныя стравы?	– diétne jedlá?	– дыэтнэ едла?
– вегетарыянскія стравы?	– vegetariánske jedlá?	– вэгэтаріанскэ едла?
Прынясіце, калі ласка, яшчэ адзін (адну)...	Prosím si ešte jednu (jeden)...	просім сі эште едну (едэн)...
– відэлец.	– vidličku.	– відлічку.
– лыжку.	– lyžicu.	– лыжцу.
– нож.	– nôž.	– нуош.
Што Вы можаце парэкамендаваць?..	Čo by ste mi (nám) mohli odporučiť?..	чо бі сте мі (нам) могли отпоручіць?..
Што ў Вас ёсць з фірмовых страваў?	Aké mate špeciality?	акэ мате шпэціаліты?
Прынясіце, калі ласка, карту вінаў.	Prosím, prineste vínny lístok.	просім, прінесце вінны лісток.
Смачна есці! Дзякуй, Вам таксама!	Dobrú chuť! Ďakujem, podobne!	добру хуть! дякуем, подобне!

Дзе знаходзіцца прыбіральня?	Kde je tu WC?	дзе е ту вэцэ?
Рахунак, калі ласка.	Účet prosím.	учет просім.
Будзеце плаціць па асобку або разам?	Budete platit' zvlášť alebo spolu?	будете платіць звлашць алебо сполу?
Мы будзем плаціць паасобку (разам).	Budeme platit' zvlášť (spolu).	будемэ платіць звлашць (сполу).

● Слоўнік да тэмы «Рэстарацыя. Кавярня. Бар»

абед	obed	обэт
афіцыянт(-ка)	časník (časníčka)	чашнік (чашнічка)
бар	bar / piváreň	бар / піварэнь
бутэлька	fľaša	фляша
вада	voda	вода
відэлец	vidlička	відлічка
воцат	ocot	оцот
вячэра	večera	вэчэра
гарчыца	horčica	горчіца
другая стравы	druhý chod	другі хот
дыета	diéta	дыета
дэсерт	dezert	дэээрт
ежа	jedlo	едло
жорсткі	tvrdý	твырды

запрашаць	pozývať	позіваць
з'есці	zjesť	зйесьць
кавярня	kaviareň	кавіарэнь
кансерваваны	nakladaný	накладаны
келіх	pohár	погар
лыжка	lyžica	лыжца
лыжка для гарбаты	čajová lyžička	чаёва лыжчка
меню	jedálny lístok / menu	едалны лісток / мэну
напой	nápoj	напой
нож	nôž	нуош
перац	čierne korenie	чіэрнэ корэніе
попельніца	popolník	пополнік
рахунак	účet	учет
рэстарация	reštaurácia	рэштаўрація
свежы	čerstvý	черстві
смачны	chutný	хутны
сняданак	raňajky	раняйкі
соль	soľ	соль
соус	omáčka	омачка
спецыі	korenie	корэніе
сподак	podšálka	потшалка
столовая лыжка	stolová lyžica	столова лыжца
страва	jedlo	едло

сурвэтка	servítka	сэрвітка
сыры	surový	сурові
талерка	tanier	таніер
філіжанка	šálka	шалка
халодны	studený	студены
хлеб	chlieb	хліеп
цукар	cukor	цукор
чайнік	kanvica	канвіца
шклянка	pohár	погар
штопар	vývrtka	вівыртка

Славацкая нацыянальная кухня ● **Slovenské špeciality / domáce jedlá**

галушкі з брынзы са скваркамі (з кілбаскаю, са смятанаю)	bryndzové halušky so slaninou (s klobásou, s kyslou smotanou)	бріндзовэ галушкі зо сланіноў (с клобасоў, с кіслоў смотаноў)
хатнія варэнікі (з брынзаю, з тварагом, з сочывам, бульбаю, са скваркамі)	domáce pirohy (bryndzové, tvarohové, lekvárové, zemiakové, so slaninou)	домацэ пірогі (бріндзовэ, тварагоўэ, лекваровэ, зэміаковэ, зо сланіноў)
галушкі з капустай	kapustové strapačky	капустовэ страпачкі
галушкі з тварагу	tvarohové halušky	тварагоўэ галушкі
дранікі	zemiakové placky	зэміаковэ плацкі

**Безалкагольныя напоі.
Цёплыя напоі**
**Nealkoholické nápoje.
Teplé nápoje**

апельсінавы сок	pomarančový džús	помаранчові джус
безалкагольнае піва	nealkoholické / nealko pivo	неалкаголіцкэ / не- алко піва
вада	voda	вода
гарачы шакалад	horúca čokoláda	горуца чоколада
гарбата...	čaj...	чай...
– чорная	– čierny	– чіерны
– зялёная	– zelený	– ззелены
– з садавіны	– ovocný	– овоцны
– з лімонам	– s citrónom	– с цітроном
грэйпфрутавы сок	grepový džús	грэпові джус
кава...	kava...	кава...
– эспрэса	– espresso	– эспрэсо
– натуральная	– zalievaná	– заліевана
– па-турэцку	– turecká	– турэцка
– распушчальная	– rozpustná	– распустна
– з малаком	– s mliekom	– з мліеком
какава	kakao	какао
капучына	capuccino	капучіно
кока-кола	coca-cola	кока-кола
кофала	kofola	кофала
ліманад	limonáda	лімонада

мінэральная вада	minerálna voda / minerálka	мінэрална вода / мінэралка
содавая	sóda	сода
сок	džús	джус
спрайт	sprite	спрайт
таматны сок	paradajkový džús	парадайкові джус
тонік	tonik	тонік
фанта	fanta	фанта
яблычны сок	jablkový džús	ябылкові джус

Алкагольныя напоі • Alkoholické nápoje

«Дземанаўка» (лікёр)	Demänovka	демэноўка
«Татранскі чай» (моцны лікёр)	Tatranský čaj	татранскі чай
баравічка (ялаўцовая гарэлка)	borovička	боровічка
бехераўка	becherovka	бэхэроўка
віно...	Víno...	віно...
– белае	– biele	– біелэ
– чырвонае	– červené	– червэнэ
– ружовае	– ružové	– ружовэ
– сухое	– suché	– сухэ
– паўсухое	– polosuché	– поласухэ
– паўсалодкае	– polosladké	– поласлаткэ

– салодкае	– sladké	– слаткэ
– шумлівае / пеністае	– šumivé	– шумівэ
– распівачнае / разліўное	– sudové	– судовэ
віно з мінеральнай (содавай) вадой	vínny strik	вінны стрік
віскі	whisky	віскі
гарэлка	vodka	вотка
глінтвейн	varené víno	варэнэ віно
грушавая гарэлка	hruškovica / hruška	грушковіца / грушка
каньяк / брэндзі	koňak / brandy	коньяк / брэнды
лікёр	likér	лікэр
піва...	pivo...	піва...
– светлае	– svetlé	– свэтлэ
– цёмнае	– tmavé	– тмавэ
– распівачнае / разліўное	– čapované	– чапованэ
пітны мёд, медавуха	medovina	мэдовіна
ром	rum	рум
слівовіца	slivovica / slivka	слівовіца / сліўка
тэкіла	tequila	тэкіла
шампанскае	šampanské / sekt	шампанскэ / сэкт

Сістэма гарадскога грамадскага транспарту цалкам надзейная. Сетка гарадскога транспарту (звычайна аўтобусы, а ў Браціславе і Кошыцах гэта яшчэ і трамвай) ахоплівае бальшыню гарадоў. Транспарт працуе ад 5:00 да 23:00 гадзінаў, але пасля 23:00 працягвае працаваць невялікая колькасць начных рэйсаў.

Расклады руху гарадскога транспарту можна знайсці на кожным прыпынку.

Набыць квітку ў самім аўтобусе зазвычай нельга. Яны прадаюцца ў газетных шапіках, аўтаматах для квіткоў, на некаторых аўтавакзалах або ў кіёсках грамадскага транспарту. Прыехаўшы ў пэўны горад, трэба парупіцца і даведацца, якім чынам там набываюцца квіткі.

Квіткі ў адным горадзе розняцца з квіткамі ў іншых гарадах. У наяўнасці ёсць квіткі на пэўны тэрмін дзеяння (цягам гэтага тэрміну можна рабіць перасадкі і на іншы від транспарту) і аднаразовыя квіткі (калі Вы вырашылі скарыстацца іншым відам транспарту, трэба купляць новы квіток). Кошт квітка залежыць ад тарифных зонаў у межах горада. Існуюць таксама праязныя квіткі на пэўны тэрмін, якія пасля кампаставання застаюцца дзейнымі некалькі дзён. Трэба набываць квіток і на вялікі багаж, а таксама на жывёліну, якую Вы перавозіце.

Калі Вы запыніліся ў адным горадзе на працяглы час і збіраецеся карыстацца грамадскім транспартам часцей за адзін раз на дзень, варта набыць праязны квіток, напрыклад, на 1, 3, 6 або 12 месяцаў. У некаторых гарадах (напрыклад, у Браціславе) існуюць і турыстычныя квіткі (**turistický listok**) з тэрмінам дзеяння – 1, 2, 3 і 7 дзён.

Каб набыць праязны квіток на 1, 3, 6 ці 12 месяцаў, трэба мець фота-здымак фармату 3 × 3,5 см, пасведчанне асобы (пашпарт) і запоўненую заяву.

Для дзяцей і студэнтаў прадаюцца льготныя квіткі (ільготныя ўмовы розныя ў розных гарадах).

У Славачыне існуюць гэтак званыя прыпынкі па жаданні (**zastávka na požiadanie**). Каб аўтобус спыніўся на такім прыпынку, Вам трэба зрабіць кіроўцу знак рукою. Калі Вы хочаце выйсці на такім прыпынку, націсніце адмысловую кнопку ў аўтобусе, каб кіроўца даведаўся пра Вашу патрэбу.

Аўтобус. Тралейбус. Трамвай ● Autobus. Trolejbus. Električka

Тут ёсць паблізу аўтобусны (трамвайны) прыпынак?	Je tu niekde autobusová zastávka (zastávka električky)?	е ту ніега аўтобусова застаўка (застаўка электрычкі)?
Дзе я магу купіць... – квіток на аўтобус? – квіток на багаж?	Kde môžem kúpiť... – lístok na autobus? – batožinový lístok?	где муожем купіць... – лісток на аўтобус? – батожінові лісток?
Колькі каштуе праезд да?..	Kolko stojí lístok do?..	колькі стойі лісток до?..
Калі ласка, (ільготны) квіток да...	Prosím si (polovičný) lístok do...	просім сі (половічны) лісток до...
Які аўтобус (трамвай) ідзе на вуліцу?..	Ktorý autobus (ktorá električka) ide na ulicu?..	кторі аўтобус (ктора электрычка) іде на вуліцу?..
Колькі прыпынкаў да?..	Kolko zastávk je do?..	колькі заставок е до?..

Які наступны прыпы- нак?	Aká je nasledujúca zastávka?	ака е наследуюца застаўка?
Дзе мне трэба...	Kde mám...	где мам...
– выходзіць?	– vystúpiť?	– віступіць?
– зрабіць перасадку?	– prestúpiť?	– прэступіць?
У які бок ехаць да?..	V akom smere je?..	в аком смэрэ е?..

Таксі ● Taxi

У Славацчыне багата кампаній, якія забяспечваюць пасажыраў паслугамі таксі, а таксама дастаткова і ўладальнікаў ліцэнзій, што прапаноўваюць такія паслугі. Таксі можна «злавіць» на вуліцы або выклікаць па тэлефоне. Выклікаць таксі па тэлефоне абыходзіцца танней (рознiца ў коштах можа дасягаць 50 %). Кошты ўсюды розныя і залежаць ад пэўнай фірмы (у сярэднім – 0,83 EUR за 1 км дарогі па горадзе). Гасцінец таксоўшчыку можна дадаць да агульнай сумы, якую той запрасіць за паездку, акругліўшы гэтакім чынам кошт. Каб пасля не выйшла казусу, перад тым, як сесці ў машыну таксі, папытайцеся, колькі прыблізна будзе каштаваць паездка.

Даведацца кантактны нумар гарадскога таксапарка можна на вэб-старонцы www.zlatestranky.sk (нумар трэба шукаць па спісе ці па катэгорыі: Priemysel, Transport, Poľnohospodárstvo, Preprava – Прамысловасць, Транспарт, Сельская гаспадарка, Перавозка) альбо патэлефанаваўшы ў кругласуткавую службу даведкі Info Asistent па нумары 12111.

Дзе я магу ўзяць таксі?	Kde si môžem vziať taxi?	где ці муожем взіать таксі?
----------------------------	-----------------------------	--------------------------------

Я хацеў бы выклікаць таксі на вуліцу,.. дом нумар...	Potrebujem taxi na ulicu,.. dom číslo...	потрэбуем таксі на вуліцу,.. дом чісло...
Вы вольныя?	Ste voľný?	сте вольны?
Колькі прыблізна будзе каштаваць дарога да чыгункавага вакзала (да вуліцы...)?	Koľko asi bude stáť cesta na železničnú stanicu (na ulicu...)?	колько асі будзе стать цэста на жэлезнічну станіцу (на вуліцу...)?
Спыніцеся тут.	Zastavte tu, prosím.	застаўце ту, просім.
Пачакайце, я хутка вярнуся.	Počkajte tu chvíľu, hneď sa vrátim.	почкайце ту хвілю, гнець са вратім.
Дайце, калі ласка, цэтлік.	Prosím si potvrdenku.	просім сі потвырденку.
Колькі я вінен?	Koľko vám dlhujem?	колько вам дылгуем?

Горад • Mesto

Дзе знаходзіцца...	Prosím, kde je...	просім, где е...
– вакзал?	– železničná stanica?	– железнічна станица
– аўтобусны прыпы- нак?	– autobusová zas- távka?	– аўтобусова застаўка?
– вуліца?	– ulica?	– уліца?
– плошча?	– námestie?	– намэстіе?
Як прайсці...	Ako sa dostanem do...	ако са дастанем до...
– у музей?	– múzea?	– музэа?
– у тэатр?	– divadla?	– дівадла?
Як найхутчэй прайсці (праехаць) да...	Prosím, ako sa najrýc- hlejšie dostanem...	просім, ако са найрх- лейшіе дастанем...
– замка?	– k hradu?	– г граду?
– старога горада?	– do starého mesta?	– до старэго мэста?
Мяне цікавіць гарад- ская архітэктура.	Mám záujem o mestskú architektúru.	мам зауем о мэсцку архітэктуру.
Мне вельмі падабаец- ца Ваш горад.	Veľmi sa mi páči vaše mesto.	вэльмі са мі пачі ваше мэсто.

Арыентацыя ● Orientácia

Арыентавацца ў славацкіх гарадах даволі лёгка. На скрыжаваннях ёсць паказальнікі з назвамі вуліцаў, тэатраў, кінатэатраў, музеяў, мясцовых дастапомнасцяў і інш. Калі Вы наведаліся ў нейкі горад на досыць доўгі тэрмін, не пашкадуйце грошай на мапу гэтага горада. На ёй будучы пазначаныя назвы вуліцаў, вакзалы, маршруты гарадскога транспарту, дзяржаўныя ўстановы, амбасады, крамы, аптэкі, аддзяленні сувязі, тэатры, музеі, бібліятэкі і падобныя аб'екты.

Дзе знаходзіцца?..	Kde je?..	где е?..
Як прайсці да?..	Ako sa dostanem do?..	ако са дастанем до?..
У гэты бок?	V tomto smere?	ф томто смэрэ?
Якая дарога ідзе да?..	Ktorá cesta vedie do?..	ктура цэста вэдіе до?..
Я не ведаю дарогі.	Nepoznám cestu.	непознам цэсту.
Пакажыце мне гэта, калі ласка, на мапе.	Ukážte mi to, prosím, na mape.	укаште мі то, просім, на мапэ.
Намалюйце мне, калі ласка, маршрут.	Nakreslite mi, prosím, cestu.	накрэсліте мі, просім, цэсту.
Я замежнік.	Som cudzinec.	сом цудзінец.
Я заблукаў (заблукала).	Zablúdil (-a) som.	заблуділ (-а) сом.
У якім кірунку мне ісці?	V akom smere mám ísť?	в аком смэрэ мам ісць?
У гэтым (супрацьлеглым) кірунку.	V tomto (opačnom) smere.	ф томто (опачным) смэрэ.
Напішыце, калі ласка, адрас.	Prosím, napíšte mi adresu.	просім, напіште мі адрэсу.
Гэта блізка (далёка)?	Je to blízko (ďaleko)?	е то бліско (дялеко)?

Гэты аўтобус едзе да?..	Ide tento autobus do?..	іде тэнта аўтобус до?..
Я правільна іду (еду) да?..	Idem správnym smerom do?..	ідем спраўным смэ-ром до?..
Ці можна туды дайсці пешкі?	Môžem tam dôjsť pešo?	муожем там дуойсть пэшо?

Вуліца • Ulica

Выбачайце, як называецца гэта вуліца?	Prosím, ako sa volá táto ulica?	просім, ако са вола тато уліца?
Дзе знаходзіцца вуліца?..	Kde je ulica?..	дзе е уліца?..
Як прайсці на вуліцу?..	Ako sa môžem dostať na ulicu?..	ако са муожем дастать на уліцу?..

Месцазнаходжанне • Poloha

Дзе?	Kde?	дзе?
Тут.	Tu.	ту.
Там.	Tam.	там.
Нідзе.	Nikde.	нігде.
За рогам.	Za rohom.	за рогом.
Крама знаходзіцца злева.	Obchod je naľavo.	опхот е наляво.
Музей знаходзіцца справа.	Múzeum je napravo.	музэум е направо.

Дзе і калі мы сустрэнемся?	Kde a kedy sa stret-neme?	где а кэды са стрэт-немэ?
На скрыжаванні а сёмай гадзіне.	Na križovatke o siedmej hodine.	на крiжоваткэ о сiедмэй годiне.
На плошчы.	Na námestí.	на намэстi.
Мы будзем чакаць Вас каля касы (на рагу вуліцы).	Budeme na vás čakať pri pokladni (na rohu ulice).	будемэ на вас чакатъ прi покладнi (на рогу улiцэ).

Кірунак ● Smer

Куды Вы ідзяце (едзеце)?	Kam idete?	кам iдeтe?
Я іду ў...	Idem do...	iдeм до...
– гатэль.	– hotela.	– готэла.
– краму.	– obchodu.	– опходу.
Мы едзем у...	Ideme do...	iдeмэ до...
– Банску Бістрыцу.	– Banskej Bystrice.	– банскэй бiстрiцэ.
– Кошыцы.	– Košíc.	– кошiц.
Ідзіце проста, а пасля павярніце направа (налева).	Chodte priamo, potom odbočte vpravo (vľavo).	хоттe прiамо, потoм одбочтe фправо (вляво).
Выбачайце, ці правільна я іду ў?..	Prosím, idem správnym smerom do?..	просiм, iдeм спраўным смэром до?..
Дайдзіце да скрыжавання і павярніце налева.	Chodte na križovatku a odbočte vľavo.	хоттe на крiжоватку а одбочтe вляво.

● Слоўнік да тэмы «Горад»

аўтавакзал	autobusová stanica	аўтобусова станица
банк	banka	банка
будынак	stavba	стаўба
вуліца	ulica	уліца
газон	trávník	траўнік
гіпермаркет	hypermarket	гіпэрмаркэт
дарога	cesta	цэста
дом	dom/panelák (<i>шматпа- вярховы панэльны дом</i>)	дом / панелак
дрэва	strom	стром
замак	hrad	грат
кавярня	kaviareň	кавіарэнь
касцёл / царква	kostol	костол
кінатэатр	kino	кіно
крама	obchod	опхот
могілкі	cintorín	цінторін
мост	most	мост
музей	múzeum	музэум
напрамак	smer	смэр
паварот	zákruta	закрута
паліклініка	poliklinika	поліклініка
паліцэйскі пастарунак	policajná stanica	поліцайна станица

паменавы пункт / абменнік	zmenáreň	змэнарэнь
плошча	námestie	намэст'е
пошта	pošta	пошта
прыпынак	zastávka	застаўка
рэстарацыя	reštaurácia	рэштаўрацыя
светлафор	semafor	сэмафор
скрыжаванне	križovatka	кріжоватка
тэатр	divadlo	д'івадло
тэлефон-аўтамат	telefónny automat	тэлефонны аўтомат
ходнік / тратуар	chodník	ходнік
чыгуначны вакзал	železničná stanica	железнічна станица
шпіталь	nemocnica	немоцніца

Кіно ● Kino

Кінатэатр (па-славацку **kino**) ёсць у кожным горадзе. Сёння ў кожным універсітэцкім горадзе карыстаюцца попытам і кінаклубы. У Браціславе ёсць і мультыплексныя кінатэатры, якія месцяцца ў гандлёвых цэнтрах Aupark и Polus (Palace cinemas – www.palacecinemas.sk, Istropolis Cinema Center – www.istropoliscinemascenter.sk). Бальшыня кінафільмаў паказваецца на мове той краіны, у якой яны былі знятыя, са славацкімі альбо чэшскімі цітрамі, а некаторыя фільмы дубляваныя на славацкую або чэшскую мовы. Праграмы кінатэатраў публікуюцца на вэб-старонках гарадоў ці ў газетах.

Я хачу пайсці ў кіно.

Chcel (-a) by som ísť do kina.

хцэл (-а) бі сом ісьць до кіна.

Што сёння паказваюць у кіно?

Čo dnes premietajú v kine?

чо днес прэміетаю ф кіне?

Якія цікавыя фільмы можна паглядзець у кінатэатры?..

Aké zaujímavé filmy si môžem pozrieť v kine?..

акэ зауімавэ філмі сі муожем позріеть ф кіне?..

На якой мове гэты фільм?

V akom jazyku je ten film?

в аком язкіку е тэн філм?

Калі ласка, адзін квіток (два квітки) на фільм а ... гадзіне.

Prosím si jeden lístok (dva lístky) na film o ... hodine.

просім сі едэн лісток (два лісткі) на філм о ... годіне.

Тэатр • Divadlo

Тэатральная сетка ў Славацчыне ахоплівае 4 дзяржаўныя прафесійныя тэатры ў Браціславе, Кошыцах і Банскай Бістрыцы, 20 тэатраў, што знаходзяцца ў кампетэнцыі краёвых рэгіянальных цэнтраў і гарадоў – у гарадах Браціслава, Банска Бістрыца, Тырнава, Нітра, Комарна, Зволэн, Марцін, Жыліна, Кошыцы, Прэшаў, Спішка Нова Вес і Рожнява. Апроч гэтага, на тэрыторыі Славацчыны функцыянуе 19 прыватных тэатраў. Спіс тэатраў і іх адрасы можна знайсці на вэб-старонках www.theatre.sk (ці наўпрост <http://www.theatre.sk/sk/download/Divadlo-na-Slovensku/Divadla.pdf>).

Адным з самых значных з'яўляецца Славацкі нацыянальны тэатр (СНТ) у Браціславе (www.snd.sk). У яго склад уваходзяць драматычны тэатр, тэатр оперы і балета са сталымі прафесійнымі калектывамі і адзінай дырэкцыяй, якая ажыццяўляе кіраўніцтва ўсёй дзейнасцю. СНТ складае рэпертуар на кожны сезон, які пачынаецца ў верасні і сканчваецца напрыканцы чэрвеня. Спектаклі адбываюцца штодня, апроч нядзелі (опера і балет) і панядзелка (драмтэатр). Важнымі тэатрамі з'яўляюцца таксама Дзяржаўны тэатр у Кошыцах (www.sdke.sk), Дзяржаўны тэатр оперы і балета ў Банскай Бістрыцы (www.stateopera.sk) і тэатр «Новая сцена» ў Браціславе, які перадусім займаецца пастаноўкамі мюзіклаў (www.nova-scena.sk). Тэатр «Арэна» ў Браціславе прапануе розныя пастаноўкі спектакляў таксама і падчас летніх вакацыяў (www.divarena.sk).

На сёння музыка – найвыразнейшы аспект славацкай культуры. Найзнакаміцейшымі аркестрамі з'яўляюцца аркестры Славацкай філармоніі горада Браціславы (www.filharm.sk) і Кошыцы (www.sfk.sk), Сімфанічны аркестр Славацкага радыё (www.slovakradio.sk/sosr), Славацкі камерны аркестр імя Богдана Вархала (www.filharm.sk).

Вядомымі выканаўцамі традыцыйных танцаў і песень з'яўляюцца Славацкі народны мастацкі калектыў – SĽUK (www.sluk.sk) і «Лучніца» (www.lucnica.sk). Аднак багата якія гарады ладзяць і свае ўласныя фестывалі танцаў, нацыянальных касцюмаў і мясцовых нацыянальных

страваў. Фестывалі праходзяць ад пачатку лета да канца верасня. Самы вядомы і найбольш масавы з іх – фальклорны фестываль у Віхаднэ, які адбываецца штогод у ліпені (www.nocka.sk/utk/).

Музычны цэнтр на вэб-старонцы www.hs.sk прапаноўвае звесткі пра класічную і сучасную музыку. Пошук самых розных культурных мерапрыемстваў магчымы на вэб-старонцы www.kultura.sk. На вэб-старонцы www.ticketportal.sk можна даведацца пра канцэрты, а таксама набыць квітку на іх. Калі Вы аддаеце перавагу клубам з жывою музыкаю розных жанраў, Вы лёгка знойдзеце іх сярод усяго мноства выбару ў Славаччыне.

Пачатак спектакляў і канцэртаў зазвычай а 19:00. Квітку можна набыць ці за гадзіну да пачатку спектакля, ці ў тэатральнай касе па папярэднім продажы квіткаў. Можна набыць таксама абанементны квіток на ўвесь тэатральны сезон. Квітку можна купляць і on-line на www.ticketportal.sk.

Квітку на імпрэзы даволі дарагія. Таму, калі ў Вас няма мэты паглядзець нейкі пэўны спектакль, Вы можаце пайсці ў любы тэатр і паспрабаваць набыць квіток перад самым паказам – гэтак будзе ладна танней.

Які спектакль Вы параіце мне паглядзець?

Aké predstavenie by ste mi odporučili?

акэ прэтставэніе бі сте мі отпоручілі?

Што сёння будзе ў оперы?

Čo sa dnes hrá v opere?

чо са днес гра в опэра?

Калі пачнецца...

Kedy sa začína...

кэды са зачына...

– спектакль?

– predstavenie?

– прэтставэніе?

– опера?

– opera?

– опэра?

– канцэрт?

– koncert?

– канцэрт?

– мюзікл?

– muzikál?

– музікал?

У Вас ёсць квітка на?..

Máte lístky na?..

мате лісткі на?..

Колькі каштуе адзін квіток?	Kolko stojí jeden lístok?	колькі стойі едэн лісток?
Дайце квіток (два квітки)...	Prosím si jeden lístok (dva lístky)...	просім сі едэн лісток (два лісткі)...
– у ложку.	– do lóže.	– до ложе.
– у партэр.	– na prízemie.	– на пріземіе.
– на балкон.	– na balkón.	– на балкон.
– бліжэй да сцэны.	– bližšie k javisku.	– блішшыя к явіску.
Пакажыце нам нашыя месцы.	Prosím, ukážte nám naše miesta.	просім, укаште нам наше міеста.
Дзе знаходзіцца...	Kde je...	где е...
– гардэроб?	– šatňa?	– шатня?
– буфет?	– bufet?	– буфэт?

Агляд дастапомнасцяў ● Prehľad pamiatok

Славаччына – краіна, багатая на памятныя мясціны. Гэта і ўтульныя мястэчкі, выбітныя багатай архітэктурай розных эпохаў, маляўнічыя горныя вёсачкі, суворыя замкі і велічныя замкавыя руіны, што ўзвышаюцца па-над ваколіцамі, невыказна прыгожыя пячоры і іншыя прыродныя аб'екты. Шэраг славацкіх помнікаў гісторыі і культуры занесены ў спіс усясветнай культурнай і прыроднай спадчыны ЮНЕСКА. Гэта:

- гістарычны горад Банска Шцьяўніца (Banská Štiavnica – www.banskastiavnica.sk) і помнікі ў ягоных ваколіцах;
- вёска Вылкалінец (Vlkolínec – www.liptov.sk/vlkolinec) – гістарычнае месца з традыцыйнай народнай архітэктурай;
- Спішскі замак (Spišský hrad – www.spisskyhrad.sk) – найвялікшы замак у Цэнтральнай Еўропе і помнікі ў ягоных ваколіцах;

- горад Бардзеёў (Bardejov – www.e-bardejov.sk) і ягоныя шматлікія помнікі сярэднявечнае архітэктуры;
 - драўляныя касцёлы Карпацкай дуры (drevené kostoly Karpatského oblúka);
 - Славацкі карст, ягоныя пячоры і прорвы (Slovenský kras – www.skonline.sk/npchko.php) – найбуйнейшая карставая тэрыторыя ў Цэнтральнай Еўропе;
 - Добшынская лядовая пячора (Dobšinská ľadová jaskyňa – www.gemer.sk/ciele/dljaskyna/dljaskyna.html);
 - нескранутыя лясы Букаўскіх і Вігарлацкіх гор.
- Падрабязней пра адпачынак у Славаччыне і яе помнікі можна даведацца на вэб-старонцы нацыянальнага турыстычнага парталу www.slovakia.travel або на старонцы www.muzeum.sk.

Дзе можна знайсці
інфармацыю для
турыстаў?

Kde sú turistické
informácie?

где су турыстыцкэ
інфармацыя?

Я хацеў бы (хацела б)...
– мапу ваколіцаў.
– план горада.
– праграму
культурных
мерапрыемстваў.

Chcel (-a) by som...
– mapu okolia.
– plán mesta.
– program kultúrnych
podujatí.

хцэл (-а) бі сом...
– мапу околія.
– план мэста.
– праграм культур-
ных подуютí.

Вы ладзіце аглядныя
паездкі па горадзе
(экскурсіі па горадзе)
з экскурсаводам?

Sú tu okružné jazdy
po meste (prehliadky
mesta) so sprievod-
com?

су ту окружнэ язды по
мэсте (прэгліаткі мэ-
ста) зо спрэвоццом?

Колькі каштуе
аглядная паездка
(экскурсія) з экскурса-
водам?

Kolko stojí okružná
jazda (prehliadka) so
sprievodcom?

колькі стойі окружна
язда (прэгліатка) зо
спрэвоццом?

Колькі працягваецца аглядная паездка (экскурсія)?	Koľko trvá okružná jazda (prehliadka)?	колько тырва окружна язда (прэгліатка)?
Дайце, калі ласка, адзін квіток (два квітки) на аглядную паездку па горадзе.	Prosím si jeden lístok (dva lístky) na okružnú jazdu po meste.	просім сі едэн лісток (два лісткі) на окружную язду по мэсте.
Якія тут ёсць помнікі?	Aké sú tu pamätihodnosti?	акэ су ту памэцігоднасці?
Калі адчынена?..	Kedy otvárajú?..	кэды отвараю?..
У гэтай пячоры можна бываць турыстам?	Je tá jaskyňa prístupná pre turistov?	е та яскіня пріступна прэ турыстоў?
У гэтай пячоры холадна?	Je v tejto jaskyni zima?	е ф тэйто яскіні зіма?
Калі ласка, адзін квіток (два квітки) на заўтрашнюю экскурсійную паездку ў...	Prosím si jeden lístok (dva lístky) na zajtraší výlet do...	просім сі едэн лісток (два лісткі) на зайтрайші вілет до...
Колькі каштуе ўваходны квіток (экскурсія з экскурсаводам)?	Koľko stojí vstup (prehliadka so sprievodcom)?	колько стойі фступ (прэгліатка зо спрiевоццом)?
У вас ёсць зніжкі для... – студэнтаў? – дзяцей? – пенсіянераў? – сем'яў?	Máte zľavy pre... – študentov? – deti? – seniorov? – rodiny?	мате зляві прэ... – штудэнтоў? – дeтi? – сэнiорoў? – родiны?

Вы ладзіце экскурсіі на ангельскай (рускай) мове?	Sú tu prehliadky aj v angličtine (ruštine)?	су ты прэгліаткі ай в англічціне (рушціне)?
А каторай гадзіне пачнецца экскурсія?	Kedy sa začne prehliadka?	кэды са зачне прэгліатка?
Калі ласка, два квіткі для дарослых і адзін дзіцячы квіток.	Prosím si dva lístky pre dospelých a jeden detský lístok.	просім сі два лісткі прэ даспэлых а едэн дечкі лісток.
Тут можна фатаграфавачь?	Smiem tu fotiť?	сміем ту фотіць?
Што гэта за будынак (помнік)?	Čo je to za budova (pomník)?	чо е то за будова (помнік)?

Музеі. Галерэі ● Múzeá. Galérie

У Славацкай Рэспубліцы функцыянуе больш за 50 музеяў. Славацкі нацыянальны музей (www.snm.sk) у Браціславе прапануе сталыя і часовыя экспазіцыі, якія распавядаюць пра гісторыю Славацкай, яе археалогію, рамёствы, музыку і іншае. Апроч гэтага, ён аб'ядноўвае цэлы шэраг музеяў па ўсёй тэрыторыі краіны.

Найлепшая калекцыя славацкага выяўленчага мастацтва месціцца ў Славацкай нацыянальнай галерэі ў Браціславе (www.sng.sk). У галерэі прэзентаваная сталая экспазіцыя, але там ладзяцца і разнастайныя тэматычныя выставы.

Вартыя на ўвагу і такія музеі, як Музей Славацкага нацыянальнага паўстання ў Банскай Бістрыцы (www.muzeumsnp.sk), музей у Святым Антоне недалёка ад Банскай Шчэўніцы з экспазіцыяй, прысвечанай паляўнічым здабычам (www.muzeumsv-anton.sk), Славацкі політэхнічны музей у Кошыцах (www.stm-ke.sk), Славацкі музей горнай справы ў Банскай Шчэўніцы (www.muzeumbs.sk), Музей сучаснага мастацтва

Danubiana ў Браціславе (www.danubiana.sk), Музей сучаснага мастацтва Эндзі Вэрхала ў Мэдзілабарцах (www.region.sk/warhol) ды іншыя.

Цікавы музей на вольным паветры знаходзіцца ў Марціне – Музей славацкай вёскі. Узоры народнай архітэктуры можна пабачыць на курорце Бардзеёўскэ Купеле, у вёсках Зуберэц, Віхілаўка, Нова Бістрыца і Прыбіліна. Калі Вас цікаваць «жывыя музеі», наведайце вёскі Чычманы, Вылкалінец, Шпанью Доліну, Жд'яр, Подбел ці Сэбехлебы. Унікальная і архітэктура драўляных цэркваў. На паўночным усходзе краіны знаходзяцца драўляныя грэка-каталіцкія і праваслаўныя цэрквы, а ў цэнтры краіны – евангелісцкія цэрквы і званіцы. Гэтыя драўляныя званіцы ў Цэнтральнай Еўропе вылучаюцца рэдкасцю сваіх канструкцый і ўнутраных формаў.

Варта памятаць, што ў панядзелкі большыя музеі зачыненыя.

Падрабязней пра славацкія музеі можна даведацца на сайтах www.museum.sk, www.slovakheritage.org, www.tourist-channel.sk.

Я хачу наведаць...	Chcel (-a) by som navštíviť...	хцэл (-а) бі сом нафштівіть
– гістарычны музей.	– historické múzeum.	– гісторіцкэ музэум.
– музей-запаведнік.	– skanzen.	– сканзэн.
– краязнаўчы музей.	– vlastivedné múzeum.	– властвіэднэ музэ-ум.
Музей працуе што-дня?	Múzeum pracuje každý deň?	музэум працуе кажды день?
Якія сёння дзейнічаюць выставы?	Aké výstavy teraz prebiehajú?	акэ віставі тэрас прэбіягаю?
Колькі каштуе ўваходны квіток?	Kolko stojí vstupenka?	колькі стійі фступэн-ка?
Ці ёсць тут экскурса-вод?	Je tu aj sprievodca?	е ту ай спрiевоцца?

Ці можна тут фатаграфавач?	Smiem tu fotiti?	сміем ту фотіць?
Мяне цікавіць...	Mám záujem o...	мам заўем о...
– сучасная скульптура.	– moderné sochárstvo.	– модэрнэ сохарство.
– жывапіс.	– maliarstvo.	– маліарство.
Хто аўтар гэтага габелена?	Kto je autor tohto gobelínu?	кто е аўтор тохто гобэліну?
Гэта арыгінал ці копія?	Je to originál alebo kópia?	е то орыгінал алебо копія?
Калі быў створаны гэты твор?	Kedy bolo vytvorené toto dielo?	кэды боло вітворэнэ тото діэло?
Дзе можна купіць...	Kde si môžem kúpiť...	дзе сі муожем купіць...
– альбомы?	– albumy?	– албумі?
– паштоўкі?	– pohľadnice?	– поглядніцэ?
– рэпрадукцыі карцінаў?	– reprodukcie obrazov?	– рэпрадукцые абразоў?

● Слоўнік да тэмы «Музеі. Галерэі»

абраз / ікона	ikona	ікона
абстракцыянізм	abstrakcionizmus	апстракціанізмус
акварэль	akvarel	акварэл
алей	olej	олей
антыкварыят	starožitnosť	старожітність

антычнасць	antika	антыка
арнамент	vzorka	взорка
архітэктар	architekt	архітэкт
архітэктура	architektúra	архітэктура
арыгінал	originál	орыгінал
асветніцтва	osvietenstvo	асвіетенство
аўтапартрэт	autoportrét	аўтопартрэт
барока	barok	барок
васковая фігура	vosková socha	воскова соха
вітраж	vitráž	вітраш
выстава	výstava	вістава
выставачная зала	výstavná sieň	вістаўна сіень
выяўленчае мастацтва	výtvarné umenie	вітварнэ умэніе
галерэя	galéria	галэрыя
гравюра	rytina	рыціна
графік	grafik	графік
даведнік	sprievodca / bedeker	спрыевоцца / бэдэкэр
дрэварыт	drevoryt	дрэворыт
жанр	žáner	жанэр
жывапіс...	maliarstvo...	маліарство
– авангардны	– avantgardné	– авангарднэ
– манументальны	– monumentálne	– монументалнэ
– сучасны	– moderné	– модэрнэ
– сярэднявечны	– stredoveké	– стрэдовэкэ

заходнееўрапейскае мастацтва	západoeurópske umenie	западоэўропскэ умэніе
іканапіс	sakrálne maliarstvo	сакралнэ маліарство
іканапісец	maliar ikon	маліар ікон
імпрэсіянізм	impresionizmus	імпрэсіонізмус
інкруставаны	intarzovaný	інтарзованы
калекцыя карцін	zbierka obrazov	збірка абразоў
кампазіцыя	kompozícia	композіцыя
карціна	obraz	образ
карцінная галерэя	obrazáreň / galéria	образарэнь / галэрыя
класіцызм	klasicizmus	класіцізмус
класіцыст	klasicista	класіціста
колёр	farba	фарба
кубізм	kubizmus	кубізмус
лінарыт	linoryt	ліноріт
літаграфія	litografia	літаграфія
ляпніна	štuková výzdoba	штукова віздоба
модэрнізм	modernizmus	модэрнізмус
мазаіка	mozaika	мазаіка
майстар	majster	майстэр
малюнак	kresba	крэзба
манера	štýl	штыл
мармур	mramor	мрамор
марскі пейзаж	morská krajinka	морска крайінка

мастак	maliar	маліар
мастацкі	umelecký	умэлецкі
мастацтва	umenie	умэніе
мастацтва Усходу	orientálne umenie	арыенталнэ умэніе
медзярыт	mediryt	мэдырыт
мініяцюра	miniatura	мініатура
музей	múzeum	музэум
накід	skica	скіца
народная творчасць	ľudová tvorba	людова творба
нацюрморт	zátišie	затышые
павільён	výstavisko	віставіско
падробка	falzifikát	фалзіфікат
палітра	paleta	палэта
партрэт	portrét	портрэт
партрэтыст	portrétista	портрэтыста
парцаляна	porcelán	порцэлан
пейзаж	krajinka	крайінка
пейзажыст	krajinár	крайінар
плакат	plagát	плагат
плафон	plafón	плафон
помнік гісторыі	historická pamiatka	гісторыіцка памятка
постмадэрнізм	postmoderna	поздмодэрна
ракако	rokoko	рококо

рамантызм	romantizmus	романтызмус
рамантык	romantik	романтык
роспіс	malba	мальба
рукапіс	rukopis	рукопіс
рэалізм	realizmus	рэалізмус
рэаліст	realista	рэаліста
Рэнесанс/ Адраджэнне	renesancia / obrodzenie	рэнэсанцыя / обродзенне
рэпрадукцыя	reprodukcia	рэпрадукцыя
рэстаўратар	reštaurátor	рэштаўратар
скульптар	sochár	сохар
скульптура	socha	соха
статуя	socha	соха
сюррэалізм	surrealizmus	сurrэалізмус
сюррэаліст	surrealista	сurrэаліста
сярэднявечча	stredovek	стрэдовэк
танальнасць	tónovanie	тонованне
твор мастацтва	umelecké dielo	умэлецкэ діело
ужыткавае мастацтва	úžitkové umenie	ужітковэ умэніе
унікальны прадмет	unikát	унікат
фрагмент	fragment	фрагмэнт
фрэска	freska	фрэска
школа	škola	школа

шэдэўр	veľdielo / majstrovské dielo	вэльдзіело / майстроўскэ діело
электыка	eklektizmus	электызмус
экскурсавод	sprievodca	спрiевоцца
экскурсія	výlet / exkurzia	вілет / экскурзіа
экспанат	exponát	экспонат
эскіз / накід	skica	скіца
эстамп	grafický list	графіцкі ліст
эцюд	etuda	этуда

Забавы. Адпачынак ● Zábava. Rekreácia

Чым Вы цікавіцеся?	Aké máte záľuby?	акэ мате залюбі?
Як Вы бавіце вольны час?	Ako trávite voľný čas?	ако травіте вольны час?
Я цікаўлюся...	Baví ma...	баві ма...
– паляваннем.	– poľovačka.	– полёвачка.
– рыбалкай.	– lov rýb.	– лоў ріб.
– турызмам.	– turistika.	– турістыка.
Я люблю...	Rád (rada)...	рат (рада)...
– падарожнічаць.	– cestujem.	– цэстуем.
– чытаць.	– čítam.	– чітам.
– ездзіць на лыжах.	– lyžujem.	– лыжуем.
Я калекцыянірую...	Zbieram...	збіерам...
– манеты.	– mince.	– мінцэ.
– паштоўкі.	– pohľadnice.	– поглядніцэ.
– маркі.	– známky.	– знамкі.
– банкноты.	– bankovky.	– банкоўкі.

Як называецца гэта гульня?	Ako sa volá táto hra?	ако са вола тато гра?
У гатэлі ёсць...	Je tu v hoteli...	е ту в готэлі...
– басейн?	– bazén?	– базэн?
– саўна?	– sauna?	– саўна?
– дыскатэка?	– diskotéka?	– дыскотэка?
– більярд?	– biliard?	– біліарт?
Якая сёння тэмпература вады?	Aká je dnes teplota vody?	ака е днес тэплота воды?
Мы хацелі б трапіць на паляванне.	Chceli by sme ísť na poľovačku.	хцэлі бі змэ ісць на полёвачку.
Якія ў Вас планы на вечар?	Aké máte plány na večer?	акэ мате планы на вэчер?
Хадзем...	Podíme...	подзьмэ...
– у саўну.	– do sauny.	– до саўны.
– у більярдны клуб.	– na biliard.	– на біліарт.
– на дыскатэку.	– na diskotéku.	– на дыскотэку.
– у казіно.	– do herne.	– до герне.
Ці не хочаце Вы патанчыць?	Tancujete?	танцуете?
Выбачайце, я не танцюю.	Je mi líto, netancujem.	е мі лютэ, нетанцуем.

Пляж. Басейн • Pláž. Kúpalisko

Такія вялікія вадасховішчы, як Зэмплінска Шырава, Ораўскае вадасховішча, Ліптаўская Мара, Сылнява недалёка ад П'ешцыя, Ружын на

Горнадзе і Домаша на Ондаве разам са штучнымі азёрамі – Сонечныя азёры ў Сенцэ і Залатыя пяскі ў Браціславе, даюць наведнікам магчымасць з асалодаю займацца воднымі відамі спорту. У Славаччыне багата судаходных рэк, таму спусканне па іх на каноэ – надзвычай папулярны від актыўнага адпачынку, асабліва сярод моладзі.

Як прайсці (праехаць) да пляжу?	Ako sa môžem dostať na pláž?	ако са моужем дастаць на плаш?
Тут можна купацца?	Smie sa tu kúpať?	смiе са ту купаць?
Тут ёсць плынь?	Je tu prúdeenie?	е ту пруденiе?
Я хацеў бы (хацела б) узяць напратат...	Chcel (-a) by som si vypožičať...	хцэл (-а) бі сом сі віпожiчаць...
– шээлонг.	– ležadlo.	– лежадло.
– тэнт.	– slnečník.	– сьлнечнiк.
– човен / лодку.	– čln.	– чьлн.
– водныя лыжы.	– vodné lyže.	– воднэ лыже.
– катамаран.	– plážový bicykel.	– плажові бiцiкэл.
Колькі гэта каштуе за гадзіну (за дзень)?	Koľko to stojí na hodinu (na deň)?	колькі то стойі на годiну (на дeнь)?
Можаце папільнаваць мае рэчы?	Môžete dať pozor na moje veci?	муожете даць позор на мае вэцi?
Тут ёсць купальня (накрыты басейн)?	Je tu kúpalisko (krytý bazén)?	е ту купалiско (крiты базэн)?
Дзе ратаўнік (пункт першай дапамогі)?	Kde je plavčík (stanica prvej pomoci)?	дзе е плаўчiк (станiца пьрвэi помоцi)?
Памажыце!	Pomoc!	помоц!

Гульні з мячом і іншыя гульні • Loptové hry a iné hry

Магу я пагуляць з Вамі?	Môžem si zahrať s vami?	моужем сі заграць с вамі?
Мы хацелі б арэндаваць kort для гульні ў сквош на паўгадзіны.	Chceli by sme kurt na squash na polhodinu.	хцэлі бі змэ курт на сквош на полгодіну.
Мы хацелі б арэндаваць kort для гульні ў тэніс (бадмінтон) на гадзіну.	Chceli by sme tenisový (bedmintonový) kurt na jednu hodinu.	хцэлі бі змэ тэнісові (бэдмінтонові) курт на адну годіну.
Дзе тут можна пагуляць у боўлінг (більярд)?	Kde si tu môžeme zahrať bowling (biliard)?	дзе сі ту моужемэ заграць боўлінк (біліарт)?
Я хацеў бы (хацела б) узяць напакат...	Chcel (-a) by som si požičať...	хцэл (-а) бі сом сі пожічаць...

Чым заняцца ў непагадзь? • Čo robiť pri zlom počasí

У Вас ёсць карты для гульцоў (агульныя гульні)?	Máte hracie karty (spoločenské hry)?	мате граціе карты (сполоченскэ гри)?
Вы гуляеце ў шахматы?	Hráte šach?	грате шах?
Ці можам мы ўзяць напакат шахматы?	Môžeme si vypožičať šach?	моужемэ сі віпожічаць шах?

Тут ёсць...	Je tu niekde...	е ту нігдзе...
– саўна?	– sauna?	– саўна?
– фітнэс?	– fitnes?	– фітнэс?
– трэнажорная зала?	– posilňovňa?	– посілнёўня?
У вас ёсць кабельнае тэлебачанне?	Máte káblovú televíziu?	мае каблову тэлевізію?

**Паходы і ўзыходжанні.
Кемпінг****Turistika a výstupy
na hory. V kempingu**

Дзякуючы свайму рассечанаму рэльефу, Славаччына з'яўляецца сапраўдным раем для турыстаў. Тут шмат далінаў, яраў, нізін і вяршыняў гор. Краіна мае цудоўную прыроду. Найвышэйшыя і самыя вядомыя горы – Татры. Яны з'яўляюцца нацыянальным сімвалам Славаччыны.

Высокія Татры знаходзяцца ў паўночнай частцы Славаччыны, на мяжы з Польшчай. У 1949 годзе яны былі названыя першым славацкім нацыянальным паркам (Татранскі нацыянальны парк, TANAP, www.tanap.sk), а ў 1993 годзе ЮНЕСКА абвясціла іх разам з польскаю часткаю Татраў «Біясферным запаведнікам Татры». Прыгажосць Татранскага нацыянальнага парка падкрэсліваецца высакагорнымі азёрамі ледавіковага паходжання, якія называюцца плесамі. Тут таксама знаходзіцца мноства вадаспадаў, сярод якіх самыя знакамітыя – Обраўскі і Кмецеў вадаспады. Дзеля турыстаў тут створана 350 км пазначаных турыцкіх сцежак.

Даведацца больш пра Высокія Татры можна на вэб-старонках www.tatry.net, www.tatry.org, www.vysoke-tatry.sk, www.vysoketatry.com, www.tanap.sk.

Нізкія Татры займаюць другое месца па вышыні пасля Высокіх Татраў і месцяцца паміж рэкамі Ваг і Грон. Найвышэйшымі вяршынямі з'яўляюцца Дзюмб'ер (2 043 м) і Холак (2 024 м), з якіх адкрываецца непаўторны выгляд на ваколіцы. На гэтай тэрыторыі знаходзіцца Нацыянальны парк Нізкія Татры (NAPANT).

Карысную інфармацыю пра Нізкія Татры Вы можаце прачытаць на вэб-старонках www.nizketatry.sk, www.nizketatry.com, www.napant.sk.

Калі Вы цікавіцеся карацейшымі маршрутамі, мы рэкамендуем наведаць Пенінскі нацыянальны парк (PIENAP), які знаходзіцца на ўсходзе ад Высокіх Татраў (www.pieniny.sk). Ягоным найбольш упадабаным турыстамі месцам з'яўляецца памежная з Польшчай рака Дунаец, па якой можна спусціцца на плытах уніз разам з плынню ад Чэрвенага Клаштара да Лесніцы на адлегласць 9 км (www.rafting-pieniny.sk).

Безумоўна, гэта толькі некаторыя цудоўныя куткі Славаччыны.

У Славаччыне ёсць багата турыстычных сцежак з каляровымі пазнакамі. Турыстычныя сцежкі пазначаюцца трыма гарызантальнымі палоскамі, што ўтвараюць квадрат. Дзве белыя паласы па краях мусяць звярнуць на сябе ўвагу, а каляровая па цэнтры (чырвоная, сіняя, зялёная, жоўтая) пазначае пэўны кірунак шляху. Калі гэта неабходна, паласаты квадрат можа мець форму стрэлкі, якая паказвае правільны кірунак. Працягласць турыстычнай сцежкі пазначана сярэднім часам, неабходным дзеля таго, каб прайсці гэты маршрут, а на шматлюдных сцежках – кіламетрамі на паказальніках кірунку. Каб даведацца, што абазначаюць розныя турыстычныя сімвалы, паглядзіце вэб-старонку Клуба славацкіх турыстаў (www.kst.sk, Turistické značkovanie, Používané symboly).

Я хацеў бы схадзіць у паход... (узысці на...).

Chcel (-a) by som ísť na pešiu túru do... (vystúpiť na...).

хцэл (-а) бі сом ісць на пэшыу туру до... (віступіць на...).

Дзе можна ўзяць напрат намёт і спальны мяшок?

Kde si môžem vypožičať stan a spací vak?

где сі муожем віпожічаць стан а спаці вак.

Вы маглі б параіць мне лёгкі (складаны) турыстычны маршрут?

Mohli by ste mi odporučiť nenamáhavú (namáhavú) turistickú trasu?

моглі бі сте мі отпоручіць ненамагаву (намагаву) турістіцку трасу?

Дзе знаходзіцца найбліжэйшы кемпінг?	Kde je tu najbližší kemping?	где е ту найблішшы кэмпінк?
У Вас яшчэ ёсць месца для?..	Máte ešte miesto pre?..	мате эште міесто прэ?..
Мы хацелі б застацца на адзін дзень (... дзён).	Chceli by sme tu zostat' jeden deň (... dní).	хцэлі бі змэ ту зостать едэн дзень (... дні).
Дзе мы можам паставіць... – наш намёт? – наш жылы фургон?	Kde tu môžeme postaviť... – náš stan? – náš obytný prívos?	где ту муожемэ поставіць... – наш стан? – наш обітны прівэс?
Дзе тут прыбіральні (умывальныя пакоі)?	Kde sú tu záchody (umyvárne)?	где су ту заходы (уміварне)?

Язда на ровары • Jazda na bicykli

Славаччына – цудоўная краіна для прагулянак на горным ровары.
Ровары лёгка ўзяць напратат у пунктах пракату.

Я хацеў бы (хацела б) узяць напратат (гор- ны) ровар.	Chcel (-a) by som si vypožičať (horský) bicykel.	хцэл (-а) бі сом сі віпожічать (горскі) біцікэл.
У Вас ёсць ровар з заднім тормазам?	Máte bicykel so zadnou brzdou?	мате біцікэл зо задноў бырздоў?
Я хацеў бы (хацела б) узяць яго напратат на...	Chcel (-a) by som si ho vypožičať na...	хцэл (-а) бі сом сі го віпожічать на...

– адзін дзень.	– jeden deň.	– едэн день.
– два дні.	– dva dni.	– два дні.
– тыдзень.	– týždeň.	– тыждень.
Дайце мне, калі ласка, шлем для ровара.	Dajte mi, prosím, cyklistickú prilbu.	дайте мі, прасім, ціклістыцку прілбу.

Спорт ● Šport

Мы хацелі б паглядзець футбольны (хакейны) матч.	Chceli by sme si pozrieť futbalový (hokejový) zápas.	хцэлі бі змэ сі позрыць фудбалові (гокэёві) запас.
Дзе тут знаходзіцца...	Kde je tu...	дзе е ту...
– стадыён?	– štadión?	– штадыён?
– трэнажорная зала?	– posilňovňa?	– посілнёўня?
– баскетбольная пляцоўка?	– basketbalové ihrisko?	– баскэдбаловэ ігріско?
– футбольнае поле?	– futbalové ihrisko?	– фудбаловэ ігріско?
– коўзанка?	– klzisko?	– кылзіско?
Як трапіць на зімовы стадыён?	Ako sa dostanem k zimnému štadiónu?	ако са дастанем к зімнэму штадыёну?
Калі пачнецца хакейны матч?	Kedy sa začína hokejový zápas?	кэды са зачына гокэёві запас?

Зімовыя віды спорту ● Zimné športy

Горны ландшафт Славаччыны напоўніцу спрыяе развіццю гарналыжнага спорту – бегу на лыжах і сноўбардынгу. Снег ляжыць у гарах

больш за 80 дзён у годзе, а яго таўшчыня ў Нізкіх і Высокіх Татрах дасягае 2 метраў. У высакагорных раёнах снег трымаецца і да 130 дзён у годзе. Для аматараў гарналыжнага спорту створаная вялікая колькасць самых розных лыжных цэнтраў з пад'ёмнікамі, лінавымі дарогамі з крэсламі, кабінамі, фунікулёрамі. Працуюць таксама і некалькі цэнтраў для аматараў бегавых лыжаў. Хакей на лёдзе і язда на каньках – таксама дужа папулярныя віды спорту, якімі можна займацца альбо ў Палацах спорту, альбо на вольным паветры.

Падрабязней пра магчымасці заняцця зімовымі відамі спорту ў Славаччыне Вы даведаецеся на вэб-старонках www.ski.sk, www.yeti.sk, www.holidayinfo.sk.

Я хацеў бы (хацела б) атрымаць пропуск (пропуск на лыжныя трасы) на...	Chcel (-a) by som permanentku (skipas) na...	хцэл (-а) бі сом пэрманэнтку (скіпас) на...
– паўдня.	– pol dňa.	– пол дня.
– адзін дзень.	– jeden deň.	– адзін дзень.
– два дні.	– dva dni.	– два дні.
– тыдзень.	– týždeň.	– тыдзень.
Трэба фотаздымак пашпартнага фармату.	Potrebujete fotografiu na pas.	потрэбуеце фотаграфію на пас.
Дзе можна зрабіць фотаздымак пашпартнага фармату?	Kde si môžem urobiť fotografiu na pas?	дзе сі муожем уробіць фотаграфію на пас?
У Вас ёсць зніжкі для студэнтаў?	Dávate zľavy študentom?	давате зляві штудэнтам?

Ад (да) каторай гадзіны працуе фунікулёр?	Odkedy (dokedy) jazdí vlek?	откэды (докэды) яздзі влек?
Я пачатковец (лыжнік з досведам).	Som začiatočník (pokročilý lyžiar).	сом зачіаточнік (покročілы) лыжіар.
Дзе знаходзіцца пункт пракату?	Kde je požičovňa?	дзе е пожічоўня?
Я хацеў бы (хацела б) на гадзіну (дзве гадзіны) узяць на пракат...	Chcel (-a) by som si na hodinu (dve hodiny) vypožičať...	хцэл (-а) бі сом сі на годіну (двэ годіны) віпожічаць...
– бегавыя лыжы.	– bežky.	– бэшкі.
– горныя лыжы.	– zjazdovky.	– зйяздоўкі.
– сноўбард.	– snowboard.	– сноўборт.
– канькі, памер...	– korčule číslo...	– корчуле цісло...
– санкі.	– sánky.	– санкі.
– чаравікі для бегавых лыжаў, памер...	– topánky na bežky číslo...	– топанкі на бэшкі цісло...
– лыжныя чаравікі, памер...	– lyžiarske topánky číslo...	– лыжіарскэ топанкі цісло...
Колькі гэта будзе каштаваць?	Kolko to bude stať?	колькі то будэ стаць?

У Славаччыне размешчана шмат банкаў, што ўваходзяць у міжнародныя банкаўскія карпарацыі. Яны прапануюць усе асноўныя банкаўскія паслугі.

Банкі, як правіла, адчыненыя ад панядзелка па пятніцу (ад 8:00 да 17:00 або 18:00 гадзінаў). Некаторыя філіялы дадаткова працуюць у суботы і нядзелі, напрыклад, тыя, што знаходзяцца ў гандлёвых цэнтрах.

Ад 2009 года грашоваю адзінкаю Славаччыны з'яўляецца еўра. Таму да ад'езду ў Славаччыну беларускаму турысту трэба паклапаціцца і набыць гэту валюту ў беларускіх банках. Таксама можна набыць дарожныя чэкі альбо ўзяць з сабою крэдытныя карткі. Найбольш распаўсюджаныя крэдытныя і дэбетавыя карткі (American Express, Diners' Club, Visa, Eurocard/MasterCard, Maestro, Cirrus, Eurocheque cards, Visa Electron) могуць выкарыстоўвацца, каб здымаць грошы наўпрост у банкаматах, а таксама дзеля плацяжоў у гатэлях, рэстаранах, крамах і пад. Дарожныя чэкі Thomas Cook, American Express, Visa, Swiss Bankers, Citybank і некаторыя іншыя прымаюцца банкамі і шматлікімі пунктамі памены валюты. На двэрах ці вітрынах можна знайсці адпаведную інфармацыю пра магчымасць разлічвацца карткамі. Карткі даволі зручныя, да таго ж Вам не трэба будзе бегаць у пошуках паменавага пункта. Калі трэба гатоўка, возьміце з сабою невялікую суму або здыміце гатоўку з карткі ў банкамаце. Калі Вас абрабавалі, картка імгненна анулюецца пасля Вашай заявы пра скраданне, і Вы атрымаеце новую картку.

Памяняць валюту можна ў банках, а таксама ў спецыялізаваных пачынальных пунктах (**zmenáreň**). Выконваючы грашовыя аперацыі ў банках,

варта браць на ўвагу рысу на падлозе, за якую нельга заступаць, пакуль супрацоўнік банка не абслужыць папярэдняга кліента. Інакш Вам зробіць заўвагу. Трэба памятаць таксама, што мяняючы валюту ў банку, у Вас абавязкова папрасяць пашпарт. Каб памяняць грошы ў паменавым пункце, пашпарта не трэба.

Дзе знаходзіцца
найбліжэйшы...

– банк?

– паменавы пункт /
абменнік?

Prepáčte, kde je tu
nalbližšia...

– banka?

– zmenáreň?

прэпачте, где е ту
найблішшіа...

– банка?

– змэнэрэнь?

Дзе я магу памяняць
валюту?

Калі працуе банк (па-
менавы пункт)?

Я хацеў бы (хацела б)
атрымаць грошы па
дарожным чэку.

Колькі гэта будзе каш-
таваць?

Я хацеў бы (хацела
б) даведацца, ці былі
пераведзены грошы
на мой рахунак (для
мяне)?

Я хацеў бы (хацела б)
адкрыць рахунак.

Kde by som si mohol
zmeniť peniaze?

Aké otváracie hodiny
má banka (zmenáreň)?

Chcel (-a) by som
využiť cestovný šek.

Kolko to bude stát?

Chcel (-a) by som
vedieť, či boli preve-
dené peniaze na môj
účet (pre mňa)?

Chcel (-a) by som si
založiť účet.

где бі сом сі могол
змэніць пэніазэ?

акэ отвараціе годіны
ма банка (змэнэрэнь)?

хцэл (-а) бі сом
вімэніць цэстоўны
шэк.

колько то будэ стась?

хцэл (-а) бі сом
вэдзіеть, ці болі прэвэ-
денэ пэніазэ на мой
учет (прэ мян)?

хцэл (-а) бі сом сі
заложіть учет.

Які курс абмену...	Aký je dnes kurz...	акі е днес курс...
– еўра?	– eura?	– эўра?
– даляру ЗША?	– dolára?	– долара?
– чэшскай кроны?	– českej koruny?	– чеськай коруны?
– польскага златага?	– polského zlotého?	– польскага злотэго?
– венгерскага форынта?	– maďarského forintá?	– мадыарскага форынта?
Які памер камііі?	Aký je poplatok?	акі е поплаток?
Вы можаце размяняць 50 еўра на дробныя?	Prosím, mohli by ste mi zmeniť 50 EUR na drobné?	просім, маглі бi сте мi змэніць пэдэсіат эўр на дробнэ?
Дайце, калі ласка, Ваш пашпарт.	Občiansky preukaz / váš pas, prosím.	опчiанскi прэукас / ваш пас, просім.
Дзе мне распісацца?	Kde sa mám podpísať?	где са мам потпісаць?
Дайце мне і дробязь, калі ласка.	Dajte mi aj drobné, prosím.	дайте мi ай дробнэ, просім.

Каб быць эканомным у закупах, варта браць на ўвагу абвесткі на вітрынах крамаў (VÝPREDAJ – распродаж, ZĽAVA – зніжка), а таксама рэкламныя брашур, у якіх пералічаныя тавары, што прадаюцца са зніжкамі. Падобныя брашур зазвычай можна знайсці каля ўваходаў у гіпермаркеты. Пільнуйцеся таксама і рэкламы. Калі нейкі тавар толькі з'яўляецца на рынку, яго спачатку прадаюць па нізкіх коштах. Некаторыя крамы прапаноўваюць асобныя тавары ў якасці «падарункаў» (GRÁTIS), калі Вы набудзеце пэўны тавар.

Існуе і сістэма аптовага продажу. Дарэчы, у панятак «аптovy» ўваходзіць і продаж толькі некалькіх адзінак (а не паковок) аднаго тавару, што прадугледжвае зніжку да 30 % ад першапачатковага кошту.

Нават калі Вы заможныя і дазваляеце сабе не абмяжоўваць уласныя выдаткі, не спяшайцеся купляць першую ўпадабаную Вамі рэч у першай жа наведанай краме. Кошты на той самы тавар могуць розніцца ў розных крамах нават на адной вуліцы, не кажучы ўжо пра розныя раёны горада (у крамах уздоўж цэнтральных вуліцаў тавары заўжды даражэйшыя) і тыпы крамаў.

Практычна ў кожным славацкім горадзе працуе па некалькі гіпермаркетаў, напрыклад, LIDL, TESCO, KAUF LAND, дзе па самых нізкіх коштах можна набыць літаральна ўсё – ад алоўка да тэхнікі і мэблі.

Большыня крамаў адчыненыя ад панядзелка па пятніцу ад 9:00 да 18:00, а таксама ў суботы да абеда. У нядзелі крамы зачыненыя. Але супермаркеты, гіпермаркеты і гандлёвыя цэнтры даўжэй трымаюць свае дзверы адчыненымі і працуюць сем дзён на тыдзень.

Таксама ёсць магчымасць рабіць закупы on-line, праўда, вэб-старонкі асноўных Інтэрнэт-крамаў існуюць толькі ў славацкамоўным варыянце.

Ніжэй мы пералічваем вэб-адрасы некаторых крамаў з пазнакаю тавараў, якія Вы можаце там набыць: адзенне, абутак, электроніка, электрапрылады – www.quelle.sk, www.neckermann.sk; кнігі, відэакасеты, DVD і кампакт-дыскі – www.alterego.sk, www.dunaj.sk, камп'ютары і атрыбутыка да іх – www.exeshop.sk, www.pc-shop.sk, канцылярскія, касметычныя і аптэчныя тавары – www.regina.sk.

Асноўныя выразы ● Základné výrazy

Дзе знаходзіцца...	Kde je...	где е...
– супермаркет (гіпермаркет)?	– supermarket (hypermarket) ?	– супэрмаркэт (гіпэрмаркэт) ?
– гандлёвы дом?	– obchodný dom?	– опходны дом?
– харчовая крама?	– potravinový ob- chod?	– потравінові опхот?
– кнігарня?	– kníhkupectvo?	– кніхкупэцтво?
– кандытарская?	– cukráreň?	– цукрарэнь?
Дзе можна купіць?..	Kde si môžem kúpiť?..	где сі муожем купіць?..
Колькі гэта каштуе?	Kolko to stojí?	колько то стойі?
Колькі каштуе (кашту- юць)?..	Kolko stojí (stoja)?..	колько стойі (стоя)?..
У Вас ёсць што- небудзь таннейшае?	Máte niečo lacnejšie?	мате нічо лацнейшіе?
Ці не маглі б Вы зрабіць для мяне зніжку?	Mohli by ste mi niečo zľaviť?	моглі бі сте мі нічо злявіць?

Ці магу я разлічыцца гэтай крэдытнай карткай?	Můžem zaplatit touto kreditnou kartou?	муожем заплатіть тоўто крэдытноў картоў?
Я хацеў бы (хацела б) атрымаць цэтлік.	Chcel (-a) by som potvrdenu.	хцэл (-а) бі сом потвырденку.
Што Вам трэба?	Čo si prajete?	чо сі праеце?
Я магу Вам дапамагчы?	Můžem vám pomôct?	муожем вам помуць?
Дзякуй, я проста гляджу.	Ďakujem, len sa pozeraťm.	дякуем, лен са позэрам.
Мяне ўжо абслуговалі.	Už som obslužený.	уш сом опслужены.
Я хачу купіць...	Chcel (-a) by som si kúpiť...	хцэл (-а) бі сом сі купіць...
Мне трэба...	Potrebujem...	потрэбуем...
Ці ёсць у Вас?..	Máte?..	мате?..
Мне шкода, але... ужо няма.	Je mi ľúto, ale... už nemáme.	е мі люто, але... уш немамэ.
Пакажыце мне...	Prosím, ukážte mi...	просім, укаште мі...
Дайце мне...	Prosím si...	просім сі...
У Вас ёсць пакунак?	Máte tašku?	мате ташку?
Запакуйце, як падарунак.	Zabalte mi to, prosím, ako darček.	забальте мі то, просім, ако дарчэк.
Я хацеў бы (хацела б) гэта памяняць (вярнуць).	Chcel (-a) by som to vymeniť (vrátiť).	хцэл (-а) бі сом то вимэніть (вратіть).

● Слоўнік да тэмы «Закупы»

абутак	obuv	обуў
антыкварыят	starožitnosti	старожітності
аптовая крама	velkoobchod	вэлькоопхот
аптека	lekárěň	лекарэнь
большы	váčší	вэчші
букіністычная крама	antikvariát	антыкваріат
бутык	butik	бутык
(вельмі) вялікі	(velmi) velký	(вэльмі) вэлькі
вітрына	výklad	віклат
выбітная / выключная прапанова	mimoriadna ponuka	міморіадна понука
вяндліна	údeniny	уденіны
вярнуць	vrátiť	вратіць
гадзіннікавая майстроўня	hodinárstvo	годінарство
газеты і часопісы	noviny a časopisy	новіны а часопісі
гандлёвы дом	obchodný dom	опходны дом
гандлёвы цэнтр	nákupné centrum	накупнэ цэнтрум
гастраном	lahôdky	лагуоткі
грошы	peniaze	пэніазэ
(вельмі) драгі	(velmi) drahý	(вэльмі) драгі
даць	dať	даць

закупы	nákup	накуп
запакаваць	zabalit'	забаліць
кандытарская	cukráreň	цукрарэнь
канцтавары	papiernictvo	папіерніцтво
каса	pokladňa	покладня
касавы чэк	pokladničný blok	покладнічны блок
касір	pokladník (pokladnička)	покладнік (покладнічка)
каштаваць	stáť	стаць
кветкі	kvety	квэты
кіёск	stánok	станок
кнігарня	kníhkupectvo	кніхкупэцтво
крама фотатавараў	foto-kino	фото-кіно
крэдытная картка	kreditná karta	крэдытна карта
кулінарыя	hotové jedlá	готовэ едла
купіць	kúpiť	купіць
магазін / крама	obchod	опхот
малочная крама	mliečne výrobky	мліечнэ віропкі
музычная крама	hudobný obchod	гудобны опхот
мяса	mäso	мэсо
мясная крама	mäsiarstvo	мэсіарство
оптыка	očná optika	очна оптыка
падарунак	darček	дарчэк
паказаць	ukázať	указать

пакунак / сумка	taška	ташка
памяняць	vymeniť	вімэніць
парфюмерыя	parfuméria	парфумэрыя
плаціць (гатоўкаю, крэдытнаю карткаю)	platiť (v hotovosti, kreditnou kartou)	платіць (в гатовасці, крэдытнаў картоў)
прадаваць	predávať	прэдаваць
прадавец	predavač (-ka)	прэдавач (-ка)
прадукты	potraviny	потравіны
пякарня / булачная	pekárstvo	пэкарство
распродаж	výpredaj	віпрэдай
рахунак	účet	учет
рынак / кірмаш	trh / tržnica	тырх / тыржніца
садавіна і гародніна	ovocie a zelenina	овоціе а зэленіна
самаабслугоўванне	samoobsluha	самообслуга
скураная галантарэя	kožená galantéria	кожена галантэрыя
спартовыя тавары	športové potreby	шпортовэ потрэбі
сувенір	suvenír	сувэнір
супермаркет	supermarket	супэрмаркэт
тавар	tovar	товар
тавары для дома	domáce potreby	домацэ потрэбі
танны (таннейшы)	lacný (lacnejší)	лацны (лацнейшы)
тытунь	trafika	трафіка
цана / кошт	cena	цэна
цэтлік	potvrdenka	потвырденка

электратавары	elektrické spotrebiče	электрыцкэ спотрэбічэ
этыкетка	etiketa	этыкэта
ювелірная крама	zlatníctvo	златніцтва
якасць	kvalita	кваліта

Гіпермаркет • Hypermarket

У славацкіх гіпермаркетах практычна штодня ладзяцца распродажы асобных відаў прадуктаў, таму ўважліва адсочвайце адпаведныя надпісы накшталт «AKCIA» (тавар прадаецца па нізкім кошце альбо, купляючы некалькі адзінак тавару, Вы выдаткоўваеце меншыя грошы), «VÝPREDAJ» (распродаж) і пад. Буйныя супермаркеты вырабляюць і тавары ўласнай маркі, якія не саступаюць па якасці іншым, хаця прадаюцца танней за іх.

У гіпермаркетах практычна адсутнічае патрэба ў зносінах, бо вам трэба толькі ўзяць кошык ці вазок, запоўніць яго неабходнымі прадуктамі і разлічыцца ў касе. Усе прадукты ўжо расфасаваныя, таму Вам давядзецца толькі выбраць патрэбную фасоўку. У аддзеле садавіны і гародніны Вы самі накладзяце іх у патрэбны пакунак, а прысутная тутсама супрацоўніца супермаркета ўзважыць іх і налепіць на пакунак налעпку з коштам.

Харчовая крама • Potravinu

Што гэта?	Čo je to?	чо е то?
Дайце, калі ласка,...	Dajte mi, prosím,...	дайте мі, просім,...
– пачак...	– krabicu / škatuľu...	– крабіцу / шкатулю...
– банку...	– pohár...	– погар...

– каробку...	– krabicu...	– крабіцу...
– бутэльку...	– flašu...	– флашу...
– плітку...	– tabuľku...	– табулю...
– кілаграм...	– kilo...	– кіло...
– паўкілаграма...	– pol kila...	– пол кіла...
– паковачку...	– balenie...	– баленіе...
– 100 грамаў...	– desat' deka...	– дэсаць дэка...
– тры скрылікі...	– tri plátky...	– тры платкі...
– літр...	– liter...	– літэр...
– паўлітра...	– pol litra...	– пол літра...
– кавалак...	– jeden kus...	– едэн кус...
– бляшанку...	– plechovku...	– плехоўку...
Ці ёсць у Вас?..	Máte?..	мате?..
Колькі гэта важыць?	Kolko to váži?	колькі то вагі?
Можна яшчэ трохі?	Môže byť trochu viac?	муоже біть троху віац?
Трохі болей (меней).	Trochu viac (menej).	троху віац (мэней).
Я магу гэта пакаштаваць?	Môžem to ochutnať?	муожем то охутнаць?
Колькі я вінен?	Kolko to stojí?	колькі то стой?

● Слоўнік да тэмы «Харчовая крама»

абрыкос	marhuľa	маргуля
авакада	avokádo	авакадо

агурок	uhorka	угорка
аліўкавы алей	olivový olej	оливові олей
аліўкі	olivý	олівы
ананас	ananás	ананас
апельсін	pomaranč	помаранч
апельсінавы сок	pomarančový džús	помаранчові джус
арахіс	arašidy	арашіды
артышок	artičok	артычок
арэхі (грэцкія, лясныя)	orechy (vlašské, lieskové)	орэхі (влашскэ, ліесковэ)
аўсяныя шматкі	ovsené vločky	оўсэнэ влочкі
базілік	bazalka	базалка
баклажан	baklažán	баклажан
банан	banán	банан
без кансервантаў	bez konzervačných látok	бэс конзэрвачных латок
безалкагольнае піва	nealkoholické pivo	неалкаголіцкэ піва
бекон	slanina	сланіна
бісквіт	piškóta	пішкота
браколі	brokolica	броколіца
булачка	žemľa	жямля
бульба	zemiaky	зэміакі
вараная шунка	varená šunka	варэна шунка
вінаград	hrozno	грозно

віно...	víno...	віно...
– белае	– biele	– біелэ
– чырвонае	– červené	– червэнэ
востры стручковы перац	feferónka	фэфэронка
воцат	ocot	оцот
вяршкі	smotana	смотана
гарбата...	čaj...	чай...
– чорная	– čierny	– чіерны
– зялёная	– zelený	– зэлены
– з траваў	– bylinkový	– білінковы
– фруктовая	– ovocný	– овоцны
гародніна	zelenina	ззеленіна
гарох / гарошак	hrach / hrášok	грах / грашок
гарчыца	horčica	горчіца
груша	hruška	грушка
грыбы	huby	губі
джэм	džem	джэм
дыня	žltý melón	жліты мэлон
ёгурт	jogurt	ёгурт
зялёная цыбуля	pažitka	пажітка
ікра	kaviár	кавіар
кава (меленая, рас- пушчальная)	káva (mletá, rozpustná)	кава (млета, распуст- на)
кавун	melón	мэлон

какава	kakao	какао
кансерваваныя гуркі	nakladané uhorky	накладанэ угоркі
карыца	škorica	шкоріца
кетчуп	kečup	кэчуп
кiвi	kivi	кiвi
кiлбаса	saláma	салама
клубніцы	jahody	ягоды
кукуруза	kukurica	кукуруіца
куруца	kurča	курча
ласось	losos	лосос
лекавыя травы	bylinky	білінкі
ліманад	limonáda	лімонада
лімон	citrón	цітрон
локшына	rezance	рэзанцэ
макарона	cestoviny	цэстовіны
малако...	mlieko...	мліеко...
– паўтлустае	– polotučné	– полотучнэ
– тлустае	– tučné	– тучнэ
– нятлустае	– odtučnené	– оттучненэ
маліны	maliny	маліны
манка	krupica	крупіца
маргарын	margarín	маргарін
мармелад	marmeláda	мармэлада
марозіва	zmrzlina	змырзліна

масла	maslo	масло
мёд	med	мэт
мінеральная вада	minerálna voda	мінэрална вода
– газаваная	– perlivá	– пэрліва
– без газай	– neperlivá	– непэрліва
морква	mrkva / karotka	мырква / каротка
мюслі	müsli	муслі
мяса	mäso	мэсо
мяса хатняй птушкі	hydina	гідіна
мяса цяляці, цяляціна	teľacie mäso	теляціе мэсо
мяса ягняці	jahňacie mäso	ягняціе мэсо
накроены, нарэзаны	krájaný	краяны
нектарын	nektarinka	нектарінка
памідор	paradajka	парадайка
паштэт з пячонкі	pečeňová paštéta	пэчэнэва паштэта
персік	broskyňa	броскіня
печыва	sušienky	сушіенкі
піва	pivo	піво
пірог	koláč	колач
пірозіва	zákusok	закусок
пончык	šiška	шішка
прыправы	koreniny	корэніны
пятрушка	petržlen	пэтыржлен
пячуркі/ шампінёны	šampiňóny	шампінёны

радыс	red'kvička	рэцьквічка
разынкі	hrozienska	грозіенка
раслінны алей	olej	олей
рыба	ryba	рыба
рыс	ryža	рыжа
садавіна	ovocie	овоціе
салата	šalát	шалат
салодкі стручковы перац	kapia	капіа
сардзіны	sardinky	сардінкі
сасіскі	párky	сасіскі
свініна	bravčové mäso	браўчовэ мэсо
сельдэрэй	zeler	зэлер
селядзец	sled'	слеть
скупбрыя	makrela	макрэла
сліва	slivka	сліўка
сок	džús	джус
соль	sol'	соль
сочыва (<i>вараныя яга- ды або садавіна</i>)	lekvár	леквар
спаржа	špargla	шпаргля
спаржавая фасоля	fazuľové struky	фазулёвэ струкі
сухары	sucháre	сухарэ
сыр	syр	сір

тварог	tvaroh	тварох
тлушч	tuk	тук
тунец	tuniak	туніак
фарш	mleté mäso	млетэ мэсо
фасоля	fazuľa	фазуля
хлеб...	chlieb...	хліеп...
– белы	– biely	– біелы
– чорны	– čierny	– чіерны
– з цэлага зерня	– celozrný	– цэлозырны
цукар	cukor	цукор
цукеркі	cukríky	цукрікі
цукіні	cuketa	цукэта
цыбуля	cibuľa	цібуля
цыбуля-парэй	pór	пор
чабор	tymián	тыміан
чарэшні	čerešne	черэшне
часнок	cesnak	цэснак
чорны перац	čierne korenie	чіернэ корэніе
чырвоны перац	paprika	папріка
шакалад	čokoláda	чоколада
шакаладныя цукеркі	bonbóny	бонбоны
шпінат	špenát	шпэнат
шынка	šunka	шунка
эстрагон	estragón	эстрагон

яблыкі	jablká	ябылка
яблычны сок	jablkový džús	ябылкові джус
яйкі	vajcia	вайціа
ялавічына	hovädzie mäso	говэдзіе мэсо

Сувеніры. Падарункі • Suveníry. Darčeky

Традыцыйнымі сувенірамі са Славаччыны з'яўляюцца керамічныя вырабы, парцяляна, разьбярскія вырабы з дрэва (драўляныя кубкі, дэкаратыўныя сякеры (**valašky**), народны духавы інструмент фуяра (**fujara**) і інш.), рукамі вышыванае адзенне, саламяныя ўпрыгожванні. Вырабы са шкла і крышталю можна купіць у шматлікіх спецыялізаваных крамах. Некаторыя суполкі мясцовых майстроў таксама маюць свае ўласныя крамы. Шырокі выбар сувеніраў з нацыянальным каларытам прапаноўвае сетка крамаў Цэнтру народнай мастацкай творчасці (ÚLUV).

Гэта ручны выраб?	Je to ručná práca?	е то ручна праца?
Гэта антыкварная рэч (арыгінал)?	Je to starožitnosť (originál)?	е то старожытність (арыгінал)?
Я хацеў бы (хацела б) набыць...	Chcel (-a) by som...	хцэл (-а) бі сом...
– прыгожы сувенір.	– pekný suvenír.	– пэчны сувэнір.
– які-небудзь падарунак.	– nejaký darček.	– неякі дарчэк.
– што-небудзь традыцыйнае для гэтага рэгіёна.	– niečo typické z tejto oblasti.	– нічо тыпіцкэ с тэйто абласці.

● Слоўнік да тэмы «Сувеніры. Падарункі»

абрус	obrus	обрус
антыкварны	starožitný	старожітны
антыкварыят	starožitnost'	старожітність
біжутэрыя	bižutéria	біжутэрыя
бірулька	klůčenka	ключенка
ваза	váza	ваза
ганчарныя вырабы	hrnčiarске výroby	гырнчiarскэ вiропki
драўляны	drevený	дрэвэны
жаночая сумачка	kabelka	кабэлка
званочак	zvonček	звончек
значак	odznak	одзнак
імбрычак	kanvica	канвіца
карціна	obraz	обрас
каштоўнасці	šperky	шпэркі
келіх	pohár	погар
кераміка	keramika	кэраміка
коўдра	prikrývka	пiкpіўka
крышталь	křišťál'	кpішталь
кубак	šálka	шалка
малюнак	obrázok	образок
маляванкі	kraslice	красліцэ
парцяляна	porcelán	порцэлан

пас	opasok	опасок
паштоўка	pohľadnica	поглядніца
плеченыя карункі	paličkováná čipka	палічкована чіпка
посуд	riad	ріат
ручны выраб	ručná práca	ручна праца
ручны роспіс	ručne maľovaný	ручне малёваны
саколка / майка	tričko	трічко
скура	koža	кожа
сувенір	suvenír	сувэнір
твор мастацтва	umelecké dielo	умэлецкэ діело
ядвабная хустка	hodvábna šatka	годвабна шатка

Парфума і касметыка ● Parfумы a kozmetika

Якія ў Вас ёсць духі?	Aké máte voňavky?	акэ мате воняўкі?
У Вас ёсць...	Máte...	мате...
– парфума фірмы?..	– voňavky?..	– воняўкі?..
– касметыка фірмы?..	– kozmetiku?..	– козмэтыку?..
Колькі каштуе гэта парфума?	Kolko stojí táto voňavka?	колькі стойі тато воняўка?
Дайце мне, калі ласка...	Dajte mi, prosím...	дайте мі, просім...
– ласьён пасля галення.	– vodu po holení.	– воду по голені.
– памаду для вуснаў.	– rúž.	– руш.
– лак для валасоў.	– sprej na vlasy.	– спрэй на власі.

Гаспадарчыя тавары • Domáce potreby

• Слоўнік да тэмы «Гаспадарчыя тавары»

адкрывалка для бутэлек	otvárač na fľaše	отварач на фляше
ангельская шпілька	zatvárací špendlík	затвараці шпэндлік
ачышчальны сродак	čistiaci prostriedok	чысціаці прострыедок
батарэйка	batéria	батэрыя
будзільнік	budík	будік
відэлец	vidlička	відлічка
ведро	vedro	вэдро
галяк	holiaci strojček	голіаці стройчек
губка для мыцця посуду	hubka na umývanie riadu	гупка на уміваніе ріаду
драўляны вугаль	drevené uhlie	дрэвэнэ угліе
запалкі	zápalky	запалкі
запальнічка	zapalovač	запалёвач
заплечнік	batoh	батох
іголка	ihla	ігла
каркоўнік / штопар	vývrtka	вівыртка
кіпяцільнік	ponorný varič	понорны варіч
кубак	hrnček	гырнчэк
ліхтарык	baterka	батэрка
лыжка	lyžica	лыжца

лямпачка	žiarovka	жіароўка
мыла	mydlo	мідло
нажніцы	nožnice	ножніцэ
ніткі	niť	ніть
нож	nôž	нуош
нож для кансерваў падаўжальнік	otvárač na konzervy predlžovačka	отварач на конзэрві прэдылжовачка
папяровыя ручнікі	papierové utierky	папіеровэ уціеркі
патэльня	panvica	панвіца
пластыкавая талерка	plastový tanier	пластові таніер
пластыкавая шклянка	plastový pohárik	пластові погарік
плямавыводнік	odstraňovač škvŕn	отстранёвач шквырн
поліэтыленавая плён- ка для прадуктаў	fólia na potraviny	фолія на потравіны
пральны парашок	prací prášok	праці прашок
прас	žehlička	жеглічка
пыласос	vysávač	вісавач
рондаль / каструля	hrniec	гырніец
свяча	sviečka	свіечка
спрэй ад жамяры	sprej proti hmyzu	спрэй проті гмізу
сродак для мыцця посуду	prostriedok na umývanie riadu	прострыедок на уміваніе ріаду
сумка-лядоўня	chladiaca taška	хладіаца ташка
сурвэткі	servítky	сэрвіткі
сцізорык	vreckový nôž	врэцкові нуош

талерка	tanier	таніер
тэрмас	termoska	тэрмоска
фольга	alobal	алобал
фен	fén	фэн
філіжанка	šálka	шалка
шклянка	pohár	погар
шчотка	zmeták	змэтак

Электроніка і радыёапаратура ● Spotrebná elektronika

У вас ёсць запісы?..	Máte nahrávky?..	мате награвкі?..
У вас ёсць апошні альбом?..	Máte poslední album?..	мате последны альбом?..
Мне трэба...	Potřebujem...	потрэбуем...
– касета.	– kazetu.	– казэту.
– кампакт-дыск / CD.	– CD.	– цэдэ / цэдэчко.
– DVD.	– DVD.	– дывіды / дывідыэчко.
– магнітафон.	– magnetofón.	– магнэтофон.
– радыё.	– rádio.	– радіо.
– дыктафон.	– diktafón.	– дыктафон.
– MP3 плеер.	– MP3 prehrávač.	– эмпэ трі прэгравач.
– навушнікі.	– slúchadlá.	– слухадла.
Ці магу я праверыць, як ён працуе?	Môžem vyskúšať, ako funguje?	муожем віскушать, ако фунгуе?
Колькі ён каштуе?	Kolko stojí?	колькі стойі?

● Слоўнік да тэмы «Электроніка і радыёапаратура»

адаптар	adaptér	адаптэр
антэна	anténa	антэна
відэакасета	videokazeta	відэоказэта
відэамагнітафон	videorekordér	відэорэкордэр
DVD плеер	DVD prehrávač	дывіды прэгравач
друкарка / прынтар	tlačiareň	тлачiarэнь
дыктафон	diktafón	дыктафон
дыскета	disketa	дыскэта
зараджальная прылада / зарадка	nabíjačka	набіячка
калькулятар	kalkulačka	калкулачка
кампакт-дыск	CD	цэдэчко
камп'ютар	počítač	пачітач
камп'ютарная праграма	počítačový program	пачітачові праграм
касета	kazeta	казэта
клавіятура	klávesnica	клавэсніца
лічбавы фотаапарат	digitálny fotoaparát	дыгіталны фотаапарат
мабілька (тэлефон)	mobil	мобіл
магнітафон	magnetofón	магнэтофон
мадэм	modem	модэм
манітор	monitor	монітор
мікрафон	mikrofón	мікрофон

MP3 плеер	MP3 prehrávač	эмпэ трі прэгравач
музычны цэнтр	hudobná veža	гудобна вэжа
мыш	myš	міш
наушнікі	slúchadlá	слухадла
ноўтбук	notebook	ноўтбук
плеер	volkmén	волкмэн
радыёпрыёмач	rádio	радіо
сканер	skener	скэнэр
тэлевізар	televízor	тэлевізор
тэлефон	telefón	тэлефон
факс	fax	факс

Фотатавары ● Fotoobchod

Я хацеў бы (хацела б)... для гэтага апарата.	Chcel (-a) by som... do tohto aparátu.	хцэл (-а) бі сом... до тохто апарату.
– батарэйкі	– batérie	– батэрыі
– карту памяці	– pamäťovú kartu	– памэтэву карту
– (каляровую, чорна- белую) стужку	– (farebný, čiernobiely) film	– (фарэбны, чэрнобіелы) філм
– фотастужку для дыяфільмаў	– diafilm	– дыяфілм
У вас ёсць недарагія камеры (лічбавыя фотаапараты)?	Máte lacné kamery (digitálne fotoaparáty)?	мате лацнэ камэры (дыгіталнэ фотаапа- раты)?

● Слоўнік да тэмы «Фотатавары»

аб'ектыў	objektív	об'ектыў
відэакамера	videokamera	відэокамэра
відэакасета	videokazeta	відэоказэта
здымак	snímka	снімка
здымаць	filmovať	фільмоваць
кінакамера	filmová kamera	фільмова камэра
лічбавая камера	digitálna kamera	дыгітална камэра
сплах / успышка	blesk	блеск
фотаапарат	fotoaparát	фотаапарат

● Оптыка ● Očná optika

Вы можаце гэта наладзіць?	Môžete to opraviť?	муожете то оправіць?
Мне трэба памяняць лінзу ў акулерах.	Potrebujem vymeniť sklo v okuliaroch.	потрэбуем віменіць скло в окуліарох.
Я хацеў бы (хацела б)... – футарал для акулераў. – новую асаду. – новыя акулеры.	Chcel (-a) by som... – púzdro na okuliare. – nový rám. – nové okuliare.	хцэл (-а) бі сом... – пуздро на окуліарэ. – нові рам. – новэ окуліарэ.
Мне трэба (аднара- зовыя) кантактныя лінзы.	Chcel (-a) by som (jed- nodenné) kontaktné šošovky.	хцэл (-а) бі сом (ед- ноденнэ) кантактнэ шошоўкі.

На правом воку ў мяне ... дыёптрыяў, а на левым ...	Na pravom oku mám ... dioptrií, a na ľavom ...	на правом оку мам ... діоптрії, а на левом ...
Дайце, калі ласка, сонечныя акуляры.	Prosím si slnečné okuliare.	просім сі сылнечнэ окуліарэ.

Кнігарня. Канцтавары ● Kníhkupectvo. Papiernictvo

Я хацеў бы (хацела б)...	Chcel (-a) by som...	хцэл (-а) бі сом...
– газеты.	– noviny.	– новіны.
– часопіс.	– časopis.	– часопіс.
– карту / мапу горада.	– plán mesta.	– план мэста.
У Вас ёсць газеты на... мове?	Máte noviny v... jazyku?	маце новіны в... языку?
– ангельскай	– anglickom	– англіцком
– рускай	– ruskom	– руском
– нямецкай	– nemeckom	– немэцком

● Слоўнік да тэмы «Кнігарня»

дэтэктыў	detektívka	дэтэктыўка
жаночы часопіс	ženský časopis	женскі часопіс
ілюстраваны слоўнік	obrázkový slovník	обраскові слоўнік
ілюстраваны часопіс	ilustrovaný časopis	ілюстраваны часопіс
кнігі для дзетак	detské knihy	децкэ кнігі

кухарская кніга	kuchárka	кухарка
мапа аўтамабільных дарог	automapa	аўтомапа
мапа ваколіцаў	mapa okolia	мапа околiа
мапа дарог для раварыстаў	cyklistická mapa	цiклiстыцка мапа
мужчынскi часопiс	pánsky časopis	панскi часопiс
падручнiк славацкай мовы для замежнiкаў	učebnica slovenčiny pre cudzincov	учебнiца словэнчiны прэ цудзiнцоў
паштоўкi з характвам Славаччыны	pohľadnice s krásami Slovenska	погляднiцэ с красамi словэнска
пуцявод	sprievodca / bedeker	спрiевоцца / бэдэкэр
слоўнiк	slovník	слоўнiк
турыстычная мапа	turistická mapa	турiстыцка мапа

● Слоўнiк да тэмы «Канцтавары»

аловак	ceruzka	цэруска
асадка	pero	пэро
атрамант для друкаркi / прынтара	farba do tlačiarne	фарба до тлачiарне
блакнот	blok	блок
гумка	guma	гума
канверт / капэрта	obálka	обалка
клей	lepidlo	лепiдло
лiнейка	pravítko	правiтко

нататнік	zápisník	запіснік
папера	papier	папіер
папера для допісаў	listový papier	лістові папіер
CD / DVD	CD / DVD	цэдэчко / дывідыэчко
скотч	lepiaca páska	лепіаца паска
фламастар	fix	фікс
цыркуль	kružidlo	кружідло

Кветкі ● Kvetinárstvo

Дзе можна купіць кветкі?	Kde môžem kúpiť kvety?	дзе муожем купіць квэты?
Колькі каштуе...	Kolko stojí...	колькі стойі...
– гэты букет?	– táto kytica?	– тато кітіца?
– гэты кошык?	– tento košík?	– тэнтэ кошік?
– гэта кветка?	– tento kvet?	– тэнтэ квэт?
Дайце мне...	Prosím si...	просім сі...
– гэты букет.	– túto kyticu.	– туто кітіцу.
– пяць ружаў.	– päť ruží.	– пэть ружі.

Тытунёвыя вырабы ● Tabak a fajčiarske potreby

Дзе я магу купіць цыгарэты?	Prosím vás, kde si môžem kúpiť cigarety?	просім вас, дзе сі муо- жем купіць цігарэты?
У Вас ёсць...	Máte...	мате...

– цыгарэты Маль- бара?	– cigarety Malboro / malborky?	– цыгарэты малборо / малборкі?
– цыгары?	– cigary?	– цігары?
– тытунь для люлькі?	– fajkový tabak?	– файкові табак?
– тытунь для калья- ну?	– tabak do vodnej fajky?	– табак до воднэй файкі?
Гэта моцныя (лёгкая) цыгарэты?	Sú to silné (ľahké) cigarety?	су то сілнэ (ляхкэ) цігарэты?
Дайце мне, калі ласка,..	Prosím si...	просім сі...
– запальнічку.	– zapalovač.	– запалёвач.
– пушачку запалак.	– krabičku zápaliek.	– крабічку запаліек.
– пачак цыгарэт (з фільтрам, без фільтра).	– škatuľku cigariet (s filtrom, bez filtru).	– шкатульку цыгаріет (с філтром, бэс філтру).
– попельніцу.	– popolník.	– пополнік.

**Алкагольныя і неалкагольныя напоі • Alkoholické
a nealkoholické nápoje**

Бутэльку слівовіцы, калі ласка.	Prosím si fľašu slivovice.	просім сі фляшу слівовіцэ.
Дзве бутэльнікі сухога белага віна.	Prosím si dve fľaše su- chého bieleho vína.	просім сі двэ фляше сухэго біелэго віна.
Бляшанку піва, калі ласка.	Prosím si plechovku píva.	просім сі плехоўку піва.

Слоўнік да тэмы «Алкагольныя і неалкагольныя напоі» гл. у раздзеле «Рэстарация. Кавярня. Бар»

Адзенне • **Oblečenie**

У Славацчыне карыстаюцца еўрапейскімі памерамі адзення і абутку. Такое адзенне, як саколки, пуловеры, паўсюды мае толькі некалькі асноўных памераў: маленькі (small/S), сярэдні (medium/M), вялікі (large/L) і вельмі вялікі (extra large/XL). Можна знайсці таксама памеры extra extra large/XXL (на тоўстых і высокіх) і extra small/XS (на тоўстых і невысокіх).

Я шукаю...	Hľadám...	глядам...
Які ў Вас памер?	Akú máte veľkosť?	аку мате вэлькость?
У мяне... памер.	Mám veľkosť...	мам вэлькость...
У вас ёсць гэта... памеру?	Máte to aj vo veľkosti?..	мате то ай во вэлькості?..
Дзе знаходзіцца прымяральня?	Kde je skúšobná kabína?	дзе е скушобна кабіна?
Дзе знайсці люстэрка?	Kde je zrkadlo?	дзе е зыркадло?
Які гэта памер?	Aká je to veľkosť?	ака е то вэлькость?
Дайце мне большы (меншы) памер.	Prosím si väčšiu (menšiu) veľkosť.	просім сі вэчшіу (мэншіу) вэлькость.
Мне гэта пасуе.	To mi padne.	то мі падне.

● Слоўнік да тэмы «Адзенне»

блуза	blúзка	блуска
вятроўка	vetrovka	вэтроўка
гатовае адзенне	konfekcia	конфэкция
гузік	gombík	гомбик

дажджавік	nepremokavý plášť	непрэмокаві плашць
джынсы	džínsy	джінсі
джэмпэр	džemper	джемпэр
дублёнка	kožuch	кожух
жакет	žaket	жакэт
замок-маланка	zips	зіпс
камбінезон	kombinéza	комбінэза
камізэлька	vesta	вэста
касцюм (жаночы)	kostým	костым
касцюм (мужчынскі)	oblek	облек
кашуля	košeľa	кошеля
купальнік	plavky	плаўкі
куртка	bunda	бунда
мужчынскія плаўкі	pánske plavky	панскэ плаўкі
непрамакальная куртка	nepremokavá bunda	непрэмокава бунда
паліто	kabát	кабат
пасак	opasok	опасок
пінжак	sako	сако
плашч	plášť	плашць
плашч-дажджавік	nepremokavý plášť	непрэмокаві плашць
пуловер	pulóver	пуловер
рукавы...	rukávy...	рукаві...
– кароткія	– krátke	– краткэ
– доўгія	– dlhé	– дылгэ

спадніца	sukňa	сукня
спартовы касцюм	dres	дрэс
спартовыя нагавіцы	športové nohavice	шпартовэ нагавіцэ
сукенка	šaty	шаты
трыкатаж	pletený odev	плетены одеў
футра	kožuch	кожух
халат	župan	жупан
халат для лазні	kúpací plášt'	купаці плашць
швэдар	sveter	свэтэр
шорты	šortky	шорткі
штаны	nohavice	нагавіцэ

Бялізна ● Spodná bielizeň

бікіні	dvojdielne plavky	двойдзіелнэ плаўкі
бюстгальтар	podprsienka	потпырсэнка
гольфы	podkolenky	потколіенкі
калготы	pančuchy	панчухі
камбінацыя	kombiné	комбінэ
легінсы	legíny	лэгіны
трусы / майткі	slip (мужчынскія) / nohavičky (жаночыя)	сліпі / нагавічкі
начная кашуля	nočná košeľa	ночна кошеля
панчохі	nadkolenky	натколіенкі
піжама	pyžamo	піжамо

саколка / майка	tričko	трічко
футболка	tričko	трічко
шкарпэткі	ponožky	поношкі

Галаўныя ўборы. Аксэсуары ● Pokrývky hlavy. Doplnky

бабачка	motýlik	мотылік
берэт	baretka	барэтка
гальштук	kravata	кравата
жаночая сумачка	kabelka	кабэлка
капялюш	klobúk	клобук
кепка	šiltovka	шілтоўка
насоўка	vreckovka	врэцкоўка
пальчаткі	rukavice	рукавіцэ
парасон	dáždnik	дажнік
партманэт	peňaženka	пэняженка
пасак (пасачак)	pás (pások)	пас (пасок)
рукавіцы	palčiaky	палчіакі
рэмень	opasok	опасок
торбачка	taška	ташка
хустка	šatka	шатка
шаль	šál	шал
шапка	čiapka	чапка

Абутак ● Obuv

Мне трэба...	Chcel (-a) by som...	хцэл (-а) бі сом...
Які ў Вас памер абутку?	Akú máte veľkosť obuvi?	аку мате вэлькость обуви?
У мяне... памер абутку.	Mám veľkosť obuvi...	мам вэлькость обуви...
Дайце мне, калі ласка, на памер большыя (меншыя).	Dajte mi, prosím, o číslo väčšie (menšie).	дайте мі, просім, о чісло вэчшіе (мэншіе).
Дайце, калі ласка...	Prosím si...	просім сі...
– крэм для абутку.	– krém na topánky.	– крэм на топанкі.
– матузкі для абутку.	– šnúrky.	– шнуркі.
– шчотку для абутку.	– kefu na obuv.	– кэфу на обуў.

● Слоўнік да тэмы «Абутак»

боты	čizmy	чіжмы
горныя чаравікі	horské topánky	горскэ топанкі
кеды	tenisky	тэніскі
красоўкі	adidasky	адыдаскі
крэм для абутку	krém na obuv	крэм на обуў
пантофлі	žabky	жабкі
паўчаравікі	poltopánky	полтопанкі
сандалі	sandále	сандале
скура...	koža...	кожа...
– натуральная	– prírodná	– прыродна

– штучная	– umelá	– умэла
сцелькі	vložky do topánok	влошкі до топанок
тапкі	papuče	папуче
турыстычны абутак	turistická obuv	турыстыцка обуў
туфлі (жаночыя)	lodičky	лодзічкі
чаравікі	topánky	топанкі

**Гадзіннікі. Біжутэрыя.
Ювелірныя вырабы**

**Hodinky. Bižutéria.
Šperky**

Я хацеў бы (хацела б) гэты гадзіннік.	Chcel (-a) by som tieto hodinky.	хцэл (-а) бі сом тiето годiнкi.
Гэты гадзiннiк...	Sú to ... hodinky?	су то ... годiнкi?
– механiчны?	– mechanické	– мэханiцкэ
– электронны?	– digitálne	– дiгiталнэ
– воданепра- нiкальны?	– vodotesné	– водотеснэ
Мне трэба новая бата- рэйка для гадзiннiка.	Potrebujem novú baté- riu do hodiniiek.	потрэбуем нову батэриу до годiнiек.
Пакажыце мне...	Ukážte mi, prosím,...	укаште мi, прасiм,...
– гэты ланцужок.	– tú retiazku.	– ту рэтiаску.
– гэтыя завушнiцы.	– tie náušnice.	– тiе наушнiцэ.
– гэты пярсцёнак.	– tento prsteň	– тэнто пырстень.

Пошта ● Pošta

Славацкая пошта (www.posta.sk) аказвае наступныя паслугі: атрыманне паштовых пераказаў, продаж латарэйных білетаў, праяўка фотастужак, прыём плацяжоў, аказанне паслуг тэлефоннай сувязі і продаж тэлефонных карт, а таксама sim-карт у мабільныя тэлефоны, адпраўленне тэлеграм, факсаў і пасылак. Пошта можа аказваць паслугі да запатрабавання. Пры атрыманні пасылак і грошаў неабходна мець пры сабе пашпарт.

З прэйскурантам паштовых паслуг можна пазнаёміцца на сайце славацкай пошты www.posta.sk. Тут можна знайсці і інфармацыю пра паштовыя індэксы (PSC – Poštové smerové číslo).

Асабістыя рэчы можна паслаць авіяпоштай, аднак гэта паслуга даражэйшая за звычайныя паштовыя паслугі. Перавага авіяпошты – хуткасць дастаўкі. Будзьце гатовыя да таго, што ў аддзяленні сувязі прадстаўнікі мытнай службы могуць адкрыць і праверыць пасылку. Пра тое, што для Вас прыйшла пасылка, Вам паведамаць супрацоўнікі пошты.

Парадак напісання адрасу на паштовым адпраўленні ў Славацчыне такі ж, як і ў Беларусі: спачатку пішацца прозвішча атрымальніка, затым назва вуліцы, нумар дома, кватэры, паштовы індэкс, горад і краіна. У дужках пазначайце па-славацку назву той краіны, куды вы пішаце (напрыклад, Bielorusko, Rusko, Ukrajina). Калі вага вашага ліста не перавышае 20 г, то плата за яго будзе фіксаваная. У іншым выпадку супрацоўнік пошты ўзважыць ліст і скажа Вам, на якую суму неабходна наляпіць марак. Маркі можна купіць толькі ў паштовых аддзяленнях.

Дзе найбліжэйшае паштовае аддзяленне?	Kde je najbližšia pošta?	дзе е найблішшія пошта?
Скажыце, калі ласка, колькі каштуе даслаць ліст (паштоўку) у Беларусь (Расію, Украіну, Польшчу)?	Prosím vás, kolko stojí list (pohľadnica) do Bieloruska (Ruska, Ukrajiny, Poľska)?	просім вас, колько стой ліст (поглядніца) до біелоруска (руска, украіны, польска)?
Я хацеў бы даслаць гэты ліст экспрэс-поштаю.	Chcel (-a) by som poslať tento list expresne, prosím.	хцэл (-а) бі сом паслаць тэнтэ ліст экспрэсне, просім.
Я хацеў бы даслаць гэта заказным.	Chcel (-a) by som poslať tento list doporučene.	хцэл (-а) бі сом паслаць тэнтэ ліст допоручэне.
Дайце, калі ласка, маркі на гэты ліст.	Známky na tento list, prosím.	знамкі на тэнтэ ліст, просім.

Тэлефон ● Telefón

Міжнародны тэлефонны код Славацчыны 421. Тэлефонныя коды славацкіх гарадоў і рэгіёнаў Вы можаце паглядзець на вэб-старонцы <http://telefonny.zoznam.sk/> (шукайце Smerové telefónne čísla). Дадатковую інфармацыю аб тэлефонных нумарах у Славацчыне можна знайсці таксама на згаданым сайце альбо патэлефанаваўшы на нумар даведачнай службы 1181.

Калі трэба патэлефанаваць за мяжу, то спачатку набярыце 00, потым код краіны, код горада, а потым патрэбны нумар (напрыклад, для званка ў Беларусь неабходна набраць 00-375-код горада-патрэбны нумар). Для тэлефонных размоў унутры краіны спачатку набярыце 0, потым код горада і нумар абанента.

Таксама ў Славацчыне шмат тэлефонаў-аўтаматаў, у тым ліку і спецыяльныя для міжнародных перамоваў. Калі Вы тэлефануеце з гасцініцы,

то размовы будуць з досыць высокай нацэнкай. Тэлефануючы з тэлефона-аўтамата, можна карыстацца манетамі або тэлефоннымі картамі. Тэлефонныя карты можна купіць у газетных шапіках, на аўтазапраўках ці на пошце.

Таксама Вы можаце скарыстацца паслугамі мабільнай сувязі, набыўшы sim-карту ў фірменным салоне ў аднаго з мабільных аператараў Славацчыны (на дадзены момант паслугі сотавай сувязі ў Славацчыне аказваюць 4 аператары: T-Mobile, Orange, O2 і Naumobile). Аднак неабходна памятаць, што званкі з мабільнага тэлефона за мяжу абыходзяцца даволі дорага.

Дзе тут можна патэлефанаваць?	Kde tu môžem telefonovať?	где ту муожем тэлефановаць?
Размову з Беларуссю, калі ласка.	Hovor s Bieloruskom, prosím.	говор з біелоруском, просім.
Колькі каштуе хвіліна размовы з Беларуссю?	Kolko stojí minúta hovoru s Bieloruskom?	колько стойі мінута говору з біелоруском?
Нумар у Мінску...	Číslo v Minsku je...	чісло в мінску е...
Мой нумар...	Moje číslo je...	мое чісло е...
У Вас ёсць тэлефонныя карткі?	Máte telefónne karty?	мате тэлефоннэ карты?
Дайце тэлефонную картку за... еўра.	Prosím si telefónnu kartu za... eur.	просім сі тэлефонну картку за... эўр.
Выбачайце, мне трэба дробязь для тэлефонага аўтамата.	Prepáčte, potrebujem drobné na telefónny automat.	прэпачте, потрэбуем дробнэ на тэлефонны аўтомат.
Які тэлефонны код у?..	Aká je predvolba do?..	ака е прэдвольба до?..

Калі ласка, папрасіце да тэлефона спадара (спадарыню)...	Prosím, zavolajte k telefónu pána (pani)...	просім, заволайце к тэлефону пана (пані)...
Гэта спадар (спадарыня)?..	Je to pán (pani)?..	е то пан (пані)?..
Пачакайце хвілю!	Počkajte chvíľu!	почкайте хвілю!
Ператэлефануйце, калі ласка, а... гадзіне.	Prosím, zavolajte ešte raz o... hodine.	просім, заволайце эште раз о... годіне.
Калі ласка, не кажыце так хутка.	Prosím, hovorte pomalšie.	просім, говорте помалшіе.

Інтэрнэт-кавярня • Internetová kaviareň

Інтэрнэт-кавярні (па-славацку «internetová kaviareň») распаўсюджаныя ў вялікіх гарадах і звычайна бываюць вельмі запоўненымі.

У Браціславе дзейнічае праект бясплатнага падключэння да Інтэрнэту ў цэнтры горада. Сёння дзейнічаюць 3 інтэрнэт-кіёскі (**internetový kiosk**), падлучаныя да высакахуткаснага Інтэрнэту. Першы з іх знаходзіцца на Прымацыяльнай плошчы (**Primaciálne námestie**) насупраць гарадской ратушы, другі – у вестыбюлі ратушы, трэці – у Браціслаўскім культурным і інфармацыйным цэнтры (**Bratislavské kultúrne a informačné centrum**) на Клобучніцкай вуліцы. Усе кіёскі забяспечаныя стандартнай клавіятурай і мышшу, і імі бясплатна могуць карыстацца ўсе ахвочыя.

Адначасова шырока распаўсюджаны wireless (wi-fi) Інтэрнэт для тых, хто карыстаецца ўласным ноўтбукам. Прымацыяльная плошча (**Primaciálne námestie**), Галоўная плошча (**Hlavné námestie**) і Францішканская плошча (**Františkánske námestie**), Файнарава набярэжная (**Fajnorovo nábrežie**) і прылеглая да магістрату тэрыторыя забяспечаныя Wi-Fi Інтэрнэтам, таму ў добрае надвор'е Вы можаце скарыстацца гэтай магчымасцю падключэння, заняўшы месца на звычайнай гарадской лаве.

Падключэнне Wi-Fi з'яўляецца таксама бясплатным. Акрамя таго, Wi-Fi падключэнне распаўсюджана ў многіх славацкіх рэстарациях і барах, а таксама гасцініцах (у большасці выпадкаў бясплатна). Спіс славацкіх устаноў, якія прадастаўляюць магчымасць падключэння да Wi-Fi Інтэрнэту, вы можаце знайсці на старонцы <http://wifiportal.sk/zoznam.php>.

Дзе тут інтэрнэт-кавярня?	Kde je tu internetová kaviareň?	дзе е ту інтэрнэтова кавіарэнь?
Я хацеў бы (хацела б) даслаць e-mail.	Chcel (-a) by som poslať e-mail.	хцэл (-а) бі сом п-с-лать і-мэйл.
Якім камп'ютарам я магу скарыстацца?	Ktorý počítač môžem použiť?	кторі почітач муожем поужіть?
Колькі каштуе паўгадзіны?	Koľko stojí polhodina?	колько стойі полгодіна?
Ці не маглі б вы мне дапамагчы?	Mohli by ste mi pomôcť?	моглі бі сте мі пому-оць?
Мой камп'ютар не працуе.	Môj počítač nefunguje.	моуі почітач нефун-гуе.

● Слоўнік да тэмы «Сродкі сувязі»

адрас	adresa	адрэса
акумулятар	akumulátor	акумулятор
аўтаадказнік	telefónny záznamník	тэлефонны зазнамнік
бандэроль	balík	балік
дадатковы нумар	klapka	клапка
даслаць факс	poslať fax	п-с-лать факс

запоўніць бланк	vyplniť formulár	віпылніць формулар
званок	zvonenie	звоненіе
зваротны адрас	adresa odosielateľa	адреса одосіятеля
зніжка (у коштах)	zľava	злява
ільготны тарыф	zvýhodnená tarifa	звігоднена таріфа
кабіна	kabína	кабіна
канверт	obálka	обалка
ліст	list	ліст
ліст да запатрабавання	list poste restante	ліст пост рэстант
лічба	číslo	чісло
мабілька	mobil	мобіль
марка	známka	знамка
набраць нумар	vytočiť číslo	віточіць чісло
нумар мабількі	číslo mobilu	чісло мобілу
падзараднае прыста- саванне	nabíjačka	набіячка
падымаць слухаўку	zdvihnúť slúchadlo	здвігнуць слухадло
паслаць ліст	poslať list	послаць ліст
пасылка	zásielka	засіелка
паштовае аддзяленне	poštový úrad / pošta	паштові урат / пошта
паштовая скрыня	poštová schránka	паштова схранка
паштовы індэкс	poštové smerové číslo (PSC)	паштовэ смэровэ чісло
паштовы пераказ	poštový poukaz	паштові поукас

паштоўка	pohľadnica	поглядніца
SMS	SMS	эсэмэс
сувязь	spojenie	споеніе
тэлеграма	telegram	тэлеграм
тэлефон	telefón	тэлефон
тэлефонны даведнік	telefónny zoznam	тэлефонны зознам
тэлефонны код	predvol'ba	прэдвольба
тэлефонны нумар	telefónne číslo	тэлефоннэ чісло

МЕДЫЧНАЯ ДАПАМОГА ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Пры паездцы ў Славаччыну не забудзьцеся ўзяць з сабой медычную страхоўку. Калі Вы збіраецеся катацца на горных лыжах або займацца іншымі экстрэмальнымі відамі спорту, паведаміце аб гэтым страхавым агентам загадзя, бо ў звычайнай страхоўцы траўмы, атрыманыя ў выніку заняткаў экстрэмальнымі відамі спорту, могуць не разглядацца ў якасці падставы для выплаты кампенсацыі. Захоўвайце ўсе квітанцыі аб аплаце медычных паслуг, бо яны спатрэбяцца для прадастаўлення ў страхавую кампанію.

Калі Вы рэгулярна прымаеце якія-небудзь лекі, то вазьміце з сабой дастатковую колькасць неабходных медыкаментаў на ўвесь час знаходжання ў Славаччыне. Браць з сабой рэцэпт бессэнсоўна, таму што фармацэўты аднаго горада не выконваюць заказы па рэцэпце, выпісаным у іншым горадзе, пагатоў у іншай краіне. Калі Вашыя запасы лекаў скончыліся, то Вам давядзецца пайсці на прыём да ўрача і атрымаць рэцэпт, што само па сабе досыць дорага.

Некаторыя лекі, такія як аспірын, слабыя болесуцішальныя сродкі, лекі ад прастуды, катару, мікстуры ад кашлю і падобнае можна купіць без рэцэпту.

У выпадку раптоўнага нядужання або хваробы можна звяртацца па дапамогу да лекараў розных спецыяльнасцяў у паліклінікі і бальніцы, а таксама ў прыватныя клінікі. Памятайце пра тое, што любыя медычныя паслугі каштуюць дастаткова дорага.

Калі спатрэбіцца неадкладная медыцынская дапамога (**pohotovost** па-славацку), набярыце нумар тэлефона 112. Тут працуе кваліфікаваны медычны персанал, у распараджэнні якога знаходзіцца ўсё неабходнае

абсталяванне для выратавання жыцця пацыента падчас яго перавозкі ў бальніцу. Бальніцы забяспечваюць неадкладную медычную дапамогу цэлыя суткі.

У доктара ● U lekára

Выбачайце, дзе знаходзіцца паліклініка (бальніца)?	Prosím, kde je poliklinika (nemocnica)?	просім, где е поліклініка (немоцніца)?
Выклікайце, калі ласка, хуткую дапамогу (доктара).	Zavolajte, prosím, pohotovost' (lekára).	заваляйце, просім, готовасць (лекара).
Ён размаўляе па-ангельску (па-руску)?	Hovorí po anglicky (po rusky)?	гаворі па англійці (па рускі)?
Мой муж захварэў (мая жонка захварэла; маё дзіця захварэла).	Môj manžel je chorý (moja manželka je chorá; moje dieťa je choré).	муой манжел е хорі (мая манжелка е хора; мое дзіця е хорэ).
Куды Вы яго (яе) везаце?	Kam ho (ju) veziete?	кам го (ю) вэзіете?
Я хацеў бы (хацела б) паехаць з Вамі.	Chcel (-a) by som ísť s vami.	хцэл (-а) бі сом ісць с вамі.
Вось мая медычная страхоўка.	Tu je moje zdravotné poistenie.	ту е мое здравотнэ поістеніе.
Мне баліць тут.	Bolí ma tu.	болі ма ту.
Мне млосна / мяне блажыць.	Je mi nevoľno.	е мі невольна.
Мяне ванітавала.	Zvracal (-a) som.	звращал (-а) сом.

Я (моцна) застудзіўся.	Som (silne) prechladnutý .	сом (сільне) прэхладнуты.
У мяне...	Mám...	мам...
– баліць галава.	– bolesti hlavy.	– болесті гаві.
– баліць горла.	– bolesti v krku.	– болесті ф кырку.
– баліць у жываце.	– bolesti v bruchu.	– болесті в бруху.
– баліць у паясніцы.	– bolesti v krížoch.	– болесті ф кріжох.
– высокая тэмпература.	– horúčku.	– горучку.
– катар.	– nádchu.	– натху.
– бягунка / панос.	– hnačku.	– гначку.
– запор.	– zápchu.	– запху.
– праблемы са стулам (з мочаспусканнем).	– ťažkosti so stolicou (s močom).	– тьяшкості зо сталецоў (з мочом).
– высокі (нізкі) ціск.	– vysoký (nízky) tlak.	– вісокі (ніскі) тлак.
– алергія.	– alergiu.	– алэргіу.
– кружэнне галавы.	– závraty.	– завраты.
Мне кепска.	Je mi zle.	е мі зле.
Мне баліць...	Boli ma...	болі ма...
У мяне праблемы са страўнікам.	Pokazil (-a) som si žalúdok.	показіл (-а) сом сі жалудок.
Мне цяжка дыхаць.	Zle sa mi dýcha.	зле са мі дыха.
Мне коле ў сэрцы.	Pichá ma pri srdci.	піха ма прі сырці.
Я пакутую праз бесань.	Trpím nespavosťou.	тырпім неспавостёў.

Я параніўся.	Zranil som sa.	зрані́л сом са.
Здаецца, я падкруціў нагу.	Myslím, že som si vytkol nohu.	міслі́м, же сом сі віткол нагу.
Мяне пакусала змяя (мяне пакусаў клешч).	Uštipol ma had (kliešť).	ушті́пол ма гат (кляі́шьч).
Я на... месяцы цяжарнасці.	Som tehotná. Som v... mesiaci.	сом тего́тна. сом в... мэсіа́ці.
Я дыябетык.	Som diabetik (diabetička).	сом дыабэ́тык (дыабэ́тычка).
У мяне алергія на пеницылін.	Som alergický (-á) na penicilín.	сом алэ́ргі́цкі (-а) на пэні́цілін.
Я рэгулярна ўжываю гэтыя лекі.	Pravidelne používam tieto lieky.	праві́дэльна поужывам тіето лі́екі.
Якія ў Вас праблемы?	Aké máte ťažkosti?	акэ матэ ця́жкості?
Што Вам баліць?	Čo vás bolí?	чо вас бо́лі?
Дзе Вам баліць?	Kde vás bolí?	дзе вас бо́лі?
Тут баліць?	Bolí to?	бо́лі то?
Ці даўно ў Вас гэтыя праблемы?	Ako dlho máte tieto ťažkosti?	ако ды́лго матэ тіето ця́жкості?
У Вас добры апетыт?	Chutí vám jest?	ху́ті вам е́сть?
У Вас высокая тэмпература (кружыцца галава, рэгулярны стул)?	Máte horúčku (závraty, pravidelnú stolicu)?	матэ гору́чку (завра́ты, пра́відэ́льную сто́ліцу)?
Якімі хваробамі Вы хварэлі і калі?	Aké choroby ste prekonali a kedy?	акэ хору́бі сте пра́экона́лі а кэды?

Вы прышчэпленыя супраць?..	Ste očkovaný (-á) proti?..	сте очкованы (-а) проті?..
У Вас ёсць даведка пра прышчэпкі?	Máte očkovací preukaz?	мате очковаці прэукас?
У Вас ёсць медычная страхоўка?	Máte zdravotné poistenie?	мате здравотнэ поістеніе?
Мы мусім зрабіць аналіз Вашай крыві (мачы).	Vaša krv (váš moč) musí byť podrobená (-ý) analýze.	ваша кырў (ваш моч) мусі біць падробена (-ы) аналізэ.
Мы мусім зрабіць Вам аперацыю.	Musíme vás operovať.	мусімэ вас опэровать.
Прыйдзіце яшчэ раз заўтра (праз... дні / дзён).	Príďte zasa zajtra (o... dni).	прітте заса зайтра (о... дні).
Раскрыйце рот.	Otvorte ústa.	отворте уста.
Пакажыце язык.	Ukážte jazyk.	укаште язик.
Распраніцеся да поясу.	Vyzlečte sa do pol pása .	візлечте са до пол паса.
Закасайце рукаў, калі ласка.	Vyhrňte si rukáv, prosím.	вігырньте сі рукаў, прасім.
Дахайце глыбока. Не дыхайце.	Dýchajte zhlboka. Nedýchať.	дыхайте згылбока. недыхаць.
Мы мусім зрабіць Вам рэнтгенаўскі здымак.	Musíme vás röntgenovať.	мусімэ вас рэнтгэновать.
Нічога страшнага.	To nie je nič vážne.	то ніе е ніч важнэ.
Я выпісаў Вам рэцэпт на гэтыя лекі.	Predpísal som vám tieto lieky.	прэтпісал сом вам тіето ліекі.

Будзеце прымаць гэтыя лекі.	Budete užívať tieto lieky.	будеце ужываць тэто ліекі.
Я мушу прыйсці яшчэ раз?	Musím prísť ešte raz?	мусім прісць эште рас?
Дайце мне, калі ласка, цэтлік для маёй стравой кампаніі.	Dajte mi, prosím, potvrdenku pre moju poisťovňu.	дайте мі, просім, потвядзенку прэ мою поістэўню.

У стаматолага ● U zubára

У кожным горадзе ёсць прыватны або дзяржаўны стаматалагічны кабінет (па-славацку **zubár, stomatológ**). Працуюць таксама і спецыялізаваныя стаматалагічныя клінікі, якія маюць сваё кансультацыйнае абсталяванне. Больш падрабязную інфармацыю пра аказанне стаматалагічных паслуг у Славаччыне Вы можаце знайсці па адрасе http://en.zlatestranky.sk/businesses/-/q_dentists/1/. Запісацца да лекара неабходна загадзя. Усе паслугі зубнога лекара каштуюць нятанна.

У мяне баліць гэты зуб (гэтая дясна).	Bolí ma tento zub (toto ďasno).	болі ма тэнто зуп (тото дясно).
Крываваяць дзёсны.	Krvácajú mi ďasná.	кырвацаю мі дясна.
У мяне зламаўся зуб.	Zlomil sa mi zub.	зломілі са мі зуп.
Выпала пломба (каронка).	Vypadla mi plomba (korunka).	віпадла мі пломба (корунка).
Вы можаце паставіць у гэты зуб часовую пломбу?	Môžete ten zub provi-zórne ošetriť?	муожете тэн зуп провізорне ошетрыць?

Не вырываўце, калі ласка, гэты зуб.	Ten zub mi netrhajte, prosím.	тэн зуп мі нетыргайце, просім.
Вы можаце наладзіць пратэз?	Môžete opraviť túto protézu?	муожете оправіць туту пратэзу?
Калі ласка,..	Prosím,..	просім,..
– зрабіце ўкол.	– dajte mi injekciu.	– дайте мі ін'екцыю.
– пастаўце пломбу.	– zaplombujte mi zub.	– запломбуйце мі зуп.
– вырвіце гэты зуб.	– vytrhnite mi zub.	– вітыргніце мі зуп.
Вам трэба паставіць пломбу (каронку).	Potrebujete plombu (korunku).	потрэбуеце пломбу (каронку).
Я мушу вырваць гэты зуб.	Musím ten zub vytrhnúť.	мусім тэн зуп вітыргнуть.
Колькі гэта каштуе?	Koľko to stojí?	колькі то стойі?
Калі ласка, добра прапаласкайце рот.	Prosím, dobre si vypláchnite ústa.	просім, добрэ сі віплахніце уста.
Дзве гадзіны Вам нельга нічога есці.	Dve hodiny nesmiete nič jesť.	двэ годіны несміете ніч есьць.

Аптэка • Lekáreň

Лекі можна набыць толькі ў аптэках, якія знаходзяцца ў большасці населеных пунктаў. У кожным горадзе павінна быць хаця б адна дзяжурная аптэка, якая працуе кругласуткава сем дзён на тыдзень. На ўваходных дзвярах кожнай аптэкі пазначаныя гадзіны працы. Калі Вам неабходна атрымаць лекі ў начны час, то шукайце аптэку з пазначэннем **nočná služba**.

Скажыце, калі ласка, дзе найбліжэйшая аптэка?	Povedzte mi, prosím, kde je najbližšia lekárňa?	повэцце мі, просім, где е найблішшія лека-рэнь?
Я хацеў бы (хацела б) атрымаць лекі па гэтым рэцэпце?	Chcel (-a) by som liek na tento predpis.	хцэл (-а) бі сом ліек на тэнтэ прэтпіс?
Мне трэба гэтыя лекі.	Potrebujem tento liek.	потрэбуем тэнтэ ліек.
У вас ёсць што-небудзь ад...	Máte niečo proti...	мате нічо проті...
– болю ў галаве?	– bolestiam hlavy?	– болестіам гаві?
– кашлю?	– kašľu?	– кашлю?
– катару?	– nádche?	– натхэ?
– разладжання страўніка?	– zažívacím ťažkostiam?	– зажівацим тышкостіам?
– пякоткі?	– záhe?	– загэ?
Дайце, калі ласка, што-небудзь ад...	Prosím si niečo proti...	просім сі нічо проті...
Гэтыя лекі выдаюцца толькі па рэцэпце доктара.	Tento liek je len na lekársky predpis.	тэнтэ ліек е лен на лекарскі прэтпіс.
Як іх трэба прымаць?	Ako to mám užívať?	ако то мам ужівать?
Тры разы на дзень.	Trikrát denne.	трыкрат денне.
Па дзесяць кропляў два разы на дзень да ежы (пасля ежы).	Desať kvapiek dvakrát denne pred jedlom (po jedle).	десать квапіек дваікрат денне прэд едлом (по еdle).
На дадзены момант іх у нас няма.	To momentálne nemáme.	то момэнталне не-мамэ.

Калі падчас свайго падарожжа па Славацчыне Вы пацярпелі ад рук злачынцаў або ашуканцаў, Вам варта звярнуцца да паліцэйскага або ў паліцэйскі пастарунак (***policajná stanica***). Выклікаць паліцыю можна па тэлефонах 112 альбо 158.

Раім таксама мець копіі пашпарта, пасведчання кіроўцы і іншых дакументаў. У выпадку страты або крадзяжу наяўнасць копіяў можа значна палегчыць і паскорыць выдачу дублікатаў.

Калі Вы страцілі пашпарт (або ў Вас яго скралі), то варта зрабіць афіцыйную заяву ў паліцыі, дзе Вам выдадуць даведку аб страце Вашага дакумента, якая будзе служыць часовым пасведчаннем асобы. Таксама варта звярнуцца ў Пасольства Рэспублікі Беларусь у Славацкай Рэспубліцы, якое знаходзіцца ў Браціславе па адрасе вул. Янчава, 5 (811 2002 Bratislava 1, ul. Jančova 5).

Калі Вас з якой-небудзь нагоды затрымалі – не супраціўляйцеся. Лепш адразу ж паспрабуйце звязацца з пасольствам – паліцыянты абавязаны даць вам такую магчымасць (кантактны тэлефон амбасады +421 2 6225 0152). Таксама патэлефануйце сваім сваякам або сябрам.

Я прашу даць мне магчымасць патэлефанаваць (у амбасаду).

Chcel (-a) by som zavolať (na veľvyslanectvo).

хцэл (-а) бі сом заволаць (на вэльвісланецтво).

Я замежнік. Я грамадзянін Беларусі.

Som cudzinec. Som občan Bieloruska.

сом цудзінец. сом опчан біелоруска.

Я хачу сустрэцца з беларускім консулам (сваім адвакатам)...	Chcel (-a) by som sa stretnúť s bieloruským konzulom (svojim advokátom)...	хцэл (-а) бі сом са стрэтнуть з біелорускім конзулом (свойім адвакатом)...
Я буду размаўляць толькі пры перакладчыку.	Budem rozprávať len za prítomnosti tlmočníka.	будем расправать лен за прітомності тылмочніка.
Дзе знаходзіцца найбліжэйшы пастарунак / паліцэйскі ўчастак?	Kde je najbližšia policajná stanica?	дзе е найблішшія поліцайна станіца?
Вы можаце мне дапамагчы?	Môžete mi pomôcť?	муожете мі помуюць?
Мяне абрабавалі.	Okradli ma.	окрадлі ма.
У мяне скралі дакументы (грошы).	Ukradli mi doklady (peniaze).	украдли мі доклады (пэніазе).
Я хачу паведаміць пра... – злачынства. – напад. – згвалтаванне.	Chcel (-a) by som oznámiť... – krádež. – prepadnutie. – znásilnenie.	хцэл (-а) бі сом ознаміць... – крадеш. – прэпаднутіе. – знасілненіе.
На мяне напаў невядомы.	Prepadol ma neznámy človek.	прэпадол ма незнамі чловэк.
У мяне скралі сумку (партманэт).	Ukradli mi tašku (peňaženku).	украдли мі ташку (пэняженку).
Я згубіў (згубіла)...	Stratil (-a) som...	стратіл (-а) сом...
У мой аўтамабіль хтосьці ўлез.	Do môjho auta sa niekto vlámal.	до муойго аўта са ніекто влалал.

Мяне збілі.	Bol (-a) som zbitý (-á).	бол сом (-а) збіты (-а).
Мне трэба даведка для маёй страхавой кампаніі.	Potrebujem potvrdenie pre moju poisťovňu.	потрэбуем потвырденіе прэ мою поістэўню.
Я невінаваты (невінаватая).	Som nevinný (-á).	сом невінны (-а).
Запоўніце, калі ласка, гэты фармуляр.	Vyplňte, prosím, tento formulár.	віпылніце, просім, тэнтó формулар.

У Славацкай Рэспубліцы кантынентальны клімат з чатырма часінамі года (вясна, лета, восень, зіма). Лета – спякотнае, а зіма – халодная, пахмурная і вільготная. Сярэдняя тэмпература паветра ўзімку – мінус 2 °С, але слупок тэрмометра можа падаць нават да мінус 15 °С. Сярэдняя тэмпература паветра ўлетку – +21°С, але можа прыгравіць да +30 °С і нават вышэй. Найхаладнейшы месяц у годзе – студзень, а найцяплейшы – ліпень. Найлепшым перыядам года лічыцца час ад траўня па ліпень.

Якое сёння надвор'е?	Aké je dnes počasie?	акэ е днес почасіе?
Сёння...	Dnes je...	днес е...
– гарача / спёка.	– horúco.	– горуцо.
– цёпла.	– teplo.	– тепло.
– свежа.	– čerstvo / sviežo.	– черство / свіежо.
– халаднавата.	– chladno.	– хладно.
– холадна.	– zima.	– зіма.
– мароз / марозна.	– mráz / mrazivo.	– мрас / мразіво.
– туман / туманна.	– hmla / hmlysto.	– гмла / гмлісто.
– вільготна / вільгаць.	– vlhko.	– вылхко.
– зменліва.	– polojasno.	– полаясно.

– ветрана / вецер.	– veterno / fúka vietor.	– вэтерно / фука viетор.
Свеціць сонца.	Svieti slnko.	свіеті сылнко.
Ідзе дождж.	Prší.	пырші.
Ідзе град.	Padajú krúpy.	падаю крупі.
Падае снег.	Sneží.	снежі.
Надта холадна.	Strašná zima.	страшна зіма.
Я зусім змерз (змерз- ла).	Som celý zmrznutý (celá zmrznutá).	сом цэлы змырзнуты (цэла змырзнута).
Якая сёння тэмпера- тура?	Aká je dnes teplota?	ака е днес тэплота?
Мінус дзесяць.	Desať stupňov pod nulou.	десать ступнёў под нулоў.
Якое надвор'е будзе заўтра (у гарах)?	Aké počasie bude zajtra (na horách)?	акэ почасіе буде зайтра (на горах)?

Колеры ● Farby

аранжавы / памаранчавы	oranžový / pomarančový	оранжові / помаранчові
белы	biely	біелы
блакітны	bledomodrý	бледомодрі
жоўты	žltý	жылты
залацісты	zlatý	златы
зялёны	zelený	зэлены
каляровы	farebný	фарэбны
карычневы	hnedý	гнеды
ліловы	fialový	фіялові
рознакаляровы	pestrý	пэстрі
руды	ryšavý	рішаві
ружовы	ružový	ружові
салатавы	šalátový	шалатові
светлы	svetlý	свэтлы
сіні	modrý	модрі
фіялетавы	fialový	фіялові

цёмны	tmavý	тмаві
чорны	čierny	чіерны
чырвоны	červený	червэны
шэры	sivý	сіві

Лічэбнікі • Číslovky

Колькасныя лічэбнікі • Základné číslovky

0 – нуль	nula	нула
1 – адзін	jeden / jedna	едэн / една
2 – два	dva / dve	два / двэ
3 – тры	tri	трі
4 – чатыры	štyri	штырі
5 – пяць	päť	пэць
6 – шэсць	šesť	шэсть
7 – сем	sedem	сэдем
8 – восем	osem	осэм
9 – дзевяць	deväť	дэвэць
10 – дзесяць	desať	дэсать
11 – адзінаццаць	jedenásť	едэнасьць
12 – дванаццаць	dvanásť	дванасьць
13 – трынаццаць	trinásť	трінасьць
14 – чатырнаццаць	štrnásť	штырнасьць

15 – пятнаццаць	pätnásť	пэтнасть
16 – шаснаццаць	šestnásť	шеснасть
17 – сямнаццаць	sedemnásť	сэдемнасть
18 – васьмнаццаць	osemnásť	осэмнасть
19 – дзевятнаццаць	devätnásť	дзевэтнасть
20 – дваццаць	dvadsať	двацать
21 – дваццаць адзін	dvadsaťjeden	двацатьедэн
22 – дваццаць два	dvadsaťdva	двацатьдва
30 – трыццаць	tridsať	трыцать
31 – трыццаць адзін	tridsaťjeden	трыцатьедэн
32 – трыццаць два	tridsaťdva	трыцатьдва
40 – сорак	štyridsať	штырыцать
50 – пяцьдзясят	päťdesiat	пэдэсіат
60 – шэсцьдзясят	šesťdesiat	шэдэсіат
70 – семдзясят	sedemdesiat	сэдемдэсіат
80 – восемдзясят	osemdesiat	осэмдэсіат
90 – дзевяноста	deväťdesiat	дзевэдэсіат
100 – сто	sto	сто
121 – сто дваццаць адзін	stodvadsaťjeden (sto dvadsaťjeden)	стодвацатьедэн (сто двацатьедэн)
200 – дзвесце	dvesto	двэсто
300 – трыста	tristo	трысто
400 – чатырыста	štyristo	штырысто
500 – пяцьсот	päťsto	пэтысто

600 – шэсцьсот	šeststo	шесто
700 – семсот	sedemsto	сэдемсто
800 – восемсот	osemsto	осэмсто
900 – дзевяцьсот	deväťsto	девэсто
1000 – тысяча	tisíc	тісіц
1569 – тысяча пяцьсот шэсцьдзясят дзевяць	tisíc päťsto šesťdesiatdeväť	тісіц пэтысто шэдэсіатдзевэць
2000 – дзве тысячы	dvetisíc	двэтісіц
5000 – пяць тысяч	päťtisíc	пэтытісіц
10000 – дзесяць тысяч	desaťtisíc	дэсатьтісіц
100000 – сто тысяч	stotisíc	стотісіц
1000000 – мільён	milión	міліон
1000000000 – мільярд	miliarda	міліарда

Парадкавыя лічэбнікі • Radové číslovky

1-ы	prvý	пырві
2-і	druhý	другі
3-і	tretí	трэці
4-ы	štvrtý	штвырты
5-ы	piaty	піаты
6-ы	šiesty	шіэсты
7-ы	siedmy	сіедмі
8-ы	ôsmy	юосмі

9-ы	deviaty	девіаты
10-ы	desiaty	десіаты
11-ы	jedenásty	едэнасты
12-ы	dvanásty	дванасты
13-ы	trinásty	трінасты
14-ы	štrnásty	штырнасты
15-ы	pätnásty	пэьнасты
16-ы	šestnásty	шеснасты
17-ы	sedemnásty	сэдемнасты
18-ы	osemnásty	осэмнасты
19-ы	devätnásty	дэвэьнасты
20-ы	dvadsiaty	дваціаты
21-ы	dvadsiaty prvý	дваціаты пырві
30-ы	tridsiaty	тріціаты
40-ы	štyridsiaty	штыріціаты
50-ы	päťdesiaty	пэдэсіаты
60-ы	šesťdesiaty	шэдэсіаты
70-ы	sedemdesiaty	сэдемдэсіаты
80-ы	osemdesiaty	осэмдэсіаты
90-ы	deväťdesiaty	дэвэьдэсіаты
100-ы	stý	сты
121-ы	sto dvadsiaty prvý	сто дваціаты пырві
200-ы	dvestý	двэсты

300-ы	tristý	трысты
400-ы	štyristý	штырысты
500-ы	päťstý	пэцьсты
600-ы	šesťstý	шэссты
700-ы	sedemstý	сэдемсты
800-ы	osemstý	осэмсты
900-ы	deväťstý	девэсты
1000-ы	tisíci	тісіці
2221-ы	dvetisíc dvesto dvadsiaty prvý	двэцісіц двэсто дваціяты першы
1000000-ы	miliónty	мільёнты

Дробы і адсоткі • Zlomkové číslovky a percentá

1 % – адзін адсотак	jedno percento	одно пэрцэнта
2 % – два адсоткі	dve percentá	двэ пэрцэнта
3 % – тры адсоткі	tri percentá	тры пэрцэнта
4,5 % – чатыры з паловаю адсоткі	štyri a pol percenta	штыры а пол пэрцэнта
5 % – пяць адсоткаў	päť percent	пэць пэрцэнт
палова	pol / polovica	пол / половеца
траціна	tretina	трэціна
дзве траціны	dve tretiny	двэ трэціны
чвэртка	štvrt'	штывэрць

тры чвэрці	tri štvrté	тры штвырте
адна пятая	pätina	пэціна
адна дзясятая	desatina	десатіна
адна сотая	stotina	стотіна
адна тысячная	tisícina	цісіціна
удвая	dvakrát	двакрат
утрая	trikrát	трыкрат
у чатыры разы	štyrikrát	штырыкрат
0,6 – нуль цэлых шэсць дзясятых	nula celých (a) šest' desatín	нула цэлых (а) шэсть десатін
1,78 – адна цэлая сем- дзсят восем сотых	jedna celá (a) sedemde- siatosem stotín	адна цэла (а) сэдемдесіатосэм стотін

Адзінкі вымярэння • Jednotky merania

Даўжыня • Dĺžka

міліметр	milimeter	мілімэтэр
сантыметр	centimeter	цэнтымэтэр
метр...	meter...	мэтэр...
– квадратны	– štvorcový	– штворцові
– кубічны	– kubický	– кубіцкі
3 метры	tri metre	тры мэтрэ
5 метраў	pät metrov	пэць мэтроў
кіламетр	kilometer	кіломэтэр

2 кіламетры	dva kilometre	два кіломэтрэ
100 кіламетраў	sto kilometrov	сто кіломэтроў

Вага. Ёмістасць • Hmotnosť. Objem

У якасці адзінкі вымярэння вагі ў Славацчыне часта выкарыстоўваецца дэкаграм, 1 дэкаграм роўны 10 грамам.

міліграм	miligram	міліграм
грам	gram	грам
дэкаграм	dekagram / deka	дэкаграм / дэка
100 грамаў	sto gramov / desať deka	сто грамоў / дэсаць дэка
200 грамаў	dvesto gramov / dvadsať deka	двэсто грамоў / дваццать дэка
кілаграм	kilogram	кілограм
паўкілаграма	pol kila	пол кіла
цэнтнер	metrický cent	мэтрыцкі цэнт
тона	tona	тона
Колькі гэта ваżyць?	Koľko to váži?	колькі то ваży?
літр	liter	літэр
паўлітра	pol litra	пол літра
2 літры	dva litre	два літэрэ
5 літраў	päť litrov	пэць літроў
Колькі літраў?	Koľko litrov?	колькі літроў?

гектар	hektár	гэктар
няшмат	trochu / málo	троху / мало
шмат	mnoho / veľa	много / вэля
мала	málo	мало
тузін	tucet	туцэт

Час. Каляндар ● Čas. Kalendár

Колькі выразаў на тэму арыентацыі ў часе:

Які сёння дзень тыд- ня?	Aký je dnes deň v týždni?	акі е днес день ф тыждні?
Які сёння дзень ме- сяца?	Koľkého je dnes?	колькэго е днес?
Сёння панядзелак.	Dnes je pondelok.	днес е понделок.
Сёння – сямнаццатага лістапада.	Dnes je sedemnásteho novembra.	днес е сэдемнастэго новэмбра.
Каторая гадзіна?	Koľko je hodín?	колько е годін?
Восем гадзінаў. / Восьмая.	Je osem hodín.	е осэм годін.
Пяць хвілінаў на дзя- вятую.	Osem hodín a päť minút.	осэм годін а пэць мінут.
Чвэртка на дзявятую.	Štvrt' na deväť.	штвырць на девэць.
Палова на дзявятую.	Pol deviatej.	пол девіатэй.
Без чвэрткі дзевяць.	Tri štvrt'e na deväť.	трі штвырте на девэць.
Без пяці дзевяць.	O päť minút deväť.	о пэць мінут девэць.

Каля дзявятае.	Okolo deviatej.	около девятэй.
Хвілю!	Chvíľu! / Moment!	хвілю! / момэнт!
Паспяшайцеся!	Ponáhľajte sa!	понагляйте са!
Не спазняйцеся!	Nemeškajte!	немэшкайте!
Я прыйду ў час.	Prídem načas.	прідем начас.
Не маю часу.	Nemám čas.	немам час.
У мяне багата часу.	Mám veľa času.	мам вэля часу.
У мяня (вельмі) мала часу.	Mám (veľmi) málo času.	мам (вэльмі) мало часу.
Калі?	Kedy?	кэды?
Учора (сёння, заўтра)...	Včera (dnes, zajtra)...	фчера (днес, зайтра)...
– уранку	– ráno	– рано
– паабедзе	– popoludní	– пополудні
– увечары	– večer	– вэчер
– уночы	– v noci	– в ноці

Дні тыдня • Dni týždňa

панядзелак	pondelok	понделок
аўторак	utorok	уторок
серада	streda	стрэда
чацвер	štvrtok	штвырток
пятніца	piatok	піаток

субота	sobota	субота
нядзеля	nedeľa	неделя

Месяцы • Mesiac

студзень	január	януар
люты	február	фэбруар
сакавік	marec	марэц
красавік	apríl	апріл
травень	máj	май
чэрвень	jún	юнь
ліпень	júl	юль
жнівень	august	аўгуст
верасень	september	сэптэмбэр
кастрычнік	október	октобэр
лістапад	november	новэмбэр
снежань	december	дэцэмбэр

Святы • Sviatky

1 студзеня

Дзень узнікнення Славацкай Рэспублікі	Deň vzniku Slovenskej republiky	дзень узніку словэнскай рэспублікі
---------------------------------------	---------------------------------	------------------------------------

6 студзеня

Богаяўленне (Тры каралі і праваслаўнае Раство)

Zjavenie Pána (Traja králi a vianočný sviatok pravoslávnych kresťanov)

зйавэнне пана (трая кралі а віаночны свіаток праваслаўных крэстьяноў)

Страсная Пятніца

Veľkonočný piatok

вэльконачны піаток

Велікодны панядзелак

Veľkonočný pondelok

вэльконачны понделок

1 траўня

Дзень працы

Sviatok práce

свіаток працэ

8 траўня

Дзень перамогі над фашызмам

Deň víťazstva nad fašizmom

дзень вітэяства нат фашізмам

5 ліпеня

Дзень святых Кірыла і Мятода

Sviatok sv. Cyrila a Metoda

свіаток святых цырыла а мэтада

29 жніўня

Дзень Славацкага нацыянальнага паўстання

Výročie Slovenského národného povstania

вірочіе словэнскэго народнэго поўстанія

1 верасня

Дзень Канстытуцыі СР

Deň ústavy SR

дзень устави словэнскэй рэпублікі

15 верасня

Дзень Божай Маці сямі пакутаў

Sedembolestná Panna Mária

сэдемболестна панна марія

1 лістапада

Дзень Усіх Святых

Sviatok všetkých svätých

свіаток фшеткіх святых

17 лістапада

Дзень барацьбы за свабоду і дэмакратыю	Deň boja za slobodu a demokraciu	день боя за слободу а дэмакратыю
---	-------------------------------------	-------------------------------------

24 снежня

Шчодры вечар	Štedrý deň	штедры день
--------------	------------	-------------

25 снежня

Першы дзень Раства	Prvý sviatok vianočný	пырвы святок віаночны
--------------------	-----------------------	--------------------------

26 снежня

Другі дзень Раства	Druhý sviatok vianočný	другі святок віаночны
--------------------	------------------------	-----------------------

Зычэнні. Віншаванні • Blahoželania. Pozdravy

Віншую (з народзінамі)!	Gratulujem (k narodeninám)!	гратуруем (к народенінам)!
Плёну! Пспехаў!	Veľa úspechov!	вэля успэхоў!
Зычу Вам поспеху, шчасця!	Prajem vám veľa úspechov, šťastia	праем вам вэля успэхоў, штыстіа
Усяго найлепшага!	Všetko najlepšie!	фшетко найлепшіе!
Шчаслівай дарогі!	Šťastnú cestu!	штыстну цэсту!
Смачна есці!	Dobrú chuť!	добру хуть!
Зычу хутчэй ачунаць!	Prajem vám skoré uzdravenie!	праем вам скорэ уздравэніе!
На здароўе!	Na zdravie	на здравіе!
Ад усяго сэрца віншую Вас!	Z celého srdca vám gratulujem!	с цэлэго сырца вам гратуруем!
Са святам!	Veselé sviatky!	вэсэлэ святкі!

З Новым годам! З Калядамі!	Šťastný nový rok!	шт'ястны нові рок!
Пераказвайце шчырае прывітанне спадару (спадарыні)...	Odovzdajte srdečný pozdrav pánu (pani)...	одовздайте сырдачны поздраў пану (пані)...
Зычу табе (Вам)...	Prajem ti (vám)...	праем ті (вам)...
– здароўя і шмат радасці.	– veľa zdravia a radosti.	– вэля здравія а радасці.
– плёну ў працы.	– úspechov v práci.	– успэхоў ф праці.
– поспехаў у навучанні.	– úspechov v štúdiu.	– успэхоў ф штудыу.
Шчаслівага Раства!	Šťastné Vianoce!	шт'ястнэ віаноцэ!

Шыльды і надпісы • Vývesné štíty a nápisy

Aerolínie	Авіялініі / Авіякампанія
Antikvariát	Букіністычная кнігарня
Autobus	Аўтобус
Autobusová stanica	Аўтавакзал
Autoumyváreň	Мыйка аўтамабіляў
Banka	Банк
Bar	Бар
Bižutéria	Біжутэрыя
Bufet	Буфет
Cestná služba	Дарожная служба

Cestovná kancelária	Бюро падарожжаў / Турыстычнае бюро
Cestovný poriadok	Расклад руху
Colnica	Мытня
Cukráreň	Кандытарская
Čaj	Гарбата
Čajovňa	Гарбатня
Čakáreň	Зала чакання
Čapované pivo	Разліўное піва
Čerpacia stanica	Запраўка
Čerstvo natreté	Афарбавана
Dámy	Для жанчынаў
Denná ponuka	Меню (асартымент) на дзень
Divadlo	Тэатр
Drogéria	Бытавая хімія
Elektronické zariadenia	Электратавары
Električka	Трамвай
Fajčiareň	Месца для палення
Filharmónia	Філармонія
Galantéria	Галантарэя
Galéria	Галерэя
Hasiaci prístroj	Вогнетушыцель
Hlavná stanica	Галоўная станцыя
Hodinárstvo	Крама гадзіннікаў / Рамонт гадзіннікаў
Holičstvo	Мужчынская цырульня

Hotel	Гатэль
Hrad	Замак
Hydina	Вырабы з птушкі
Infocentrum	Інфармацыйны цэнтр / Бюро даведак
Informácie	Бюро даведак
Internet	Інтэрнэт
Jedálny vozeň	Вагон-рэстарацыя
Jednosmerná premávka	Аднабаковы рух
Kaderníctvo	Жаночая цырульня
Káva	Кава
Kaviareň	Кавярня
Kemping	Кемпінг
Kino	Кінаатэатр / Кіно
Klub	Клуб
Kníhkupectvo	Кнігарня
Knižnica	Бібліятэка
Koľaj	Каляіна
Konfekcia	Трыкатаж
Kontrola	Кантроль / Праверка
Kopírovacie služby	Ксеракс
Kozmetika	Касметыка
Kúpalisko	Басейн
Kúpanie zakázané!	Купацца забаронена
Kúpeľňa	Лазенка / ванны пакой
Kvetinárstvo	Крама кветак

Lacno	Танна
Lekár	Доктар
Lekáreň	Аптэка
Letecká spoločnosť	Авіякампанія
Letisko	Аэрапорт
Liehoviny	Алкагольныя напоі
Lístky	Квіткі
Lôžkový vozeň	Спальны вагон
Mäsiarstvo	Мясная крама
Mestská hromadná doprava (MHD)	Гарадскі грамадскі транспарт
Mestský úrad	Мэрыя
Miestenkový vozeň	Плацкартны вагон
Mliečne výrobky	Малочныя вырабы
Motel	Матэль
Motorest	Прыдарожная кавярня
Múzeum	Музей
Muži	Для мужчын
Na prenájom	Здаецца ў арэнду
Nábytok	Мэбля
Nákupné centrum	Гандлёвы цэнтр
Námestie	Плошча
Nápoje	Напоі
Nástupište	Пляцоўка / Перон
Nedotýkať sa!	Не датыкацца!
Nefajčite!	Не курыць! / Не паліць!

Nemocnica	Бальніца
Nestúpajte po tráve!	Не хадзіце па траве!
Nevstupujte!	Уваход забаронены!
Nevykláňajte sa!	Не высоўвайцеся (з вокнаў)!
Nízke ceny	Танныя тавары
Notár	Натарыус
Núdzový východ	Запасны выхад
Občerstvenie	Прадукты харчавання
Obchádzka	Аб'язная дарога
Obchod	Крама
Obchodný dom	Гандлёвы дом
Obed	Абед
Oblečenie	Адзенне
Obsadené	Занята
Obuv	Абутак
Odevy	Вопратка, адзенне
Odchod	Ад'езд
Odlet	Вылет
Oprava	Рамонт
Otvorené	Адчынена
Ovocie	Садавіна
Páni	Для мужчынаў
Papiernictvo	Канцылярскія тавары
Parkovisko	Паркоўка
Pečivo	Хлебабулачныя вырабы

Pitná voda	Пітная вада
Piváreň	Піўніца / Бар
Pivo	Піва
Plaváreň	Басейн
Pneumatiky	Шыны
Počítače	Камп'ютары
Pokladnica	Каса
Porcelán	Парцяляна
Poschodie	Паверх
Pošta	Пошта
Poštová schránka	Паштовая скрыня
Potraviny	Прадукты харчавання
Pozor!	Асцярожна!
Pozor! Padá omietka!	Асцярожна! Падае тынкоўка!
Pozor, schody!	Асцярожна, сходы!
Pozor! Zlý pes!	Асцярожна! Злы сабака!
Požičovňa	Пункт пракату
Predaj lístkov	Прадаж квіткоў
Pre budúce matky	Для цяжарных
Pre fajčiarov	Для тых, хто паліць
Pre nefajčiarov	Для тых, хто не паліць
Pre matky s deťmi	Для матак з дзецьмі
Priechod	Пераход
Príchod	Прыбыццё
Prílet	Прылёт

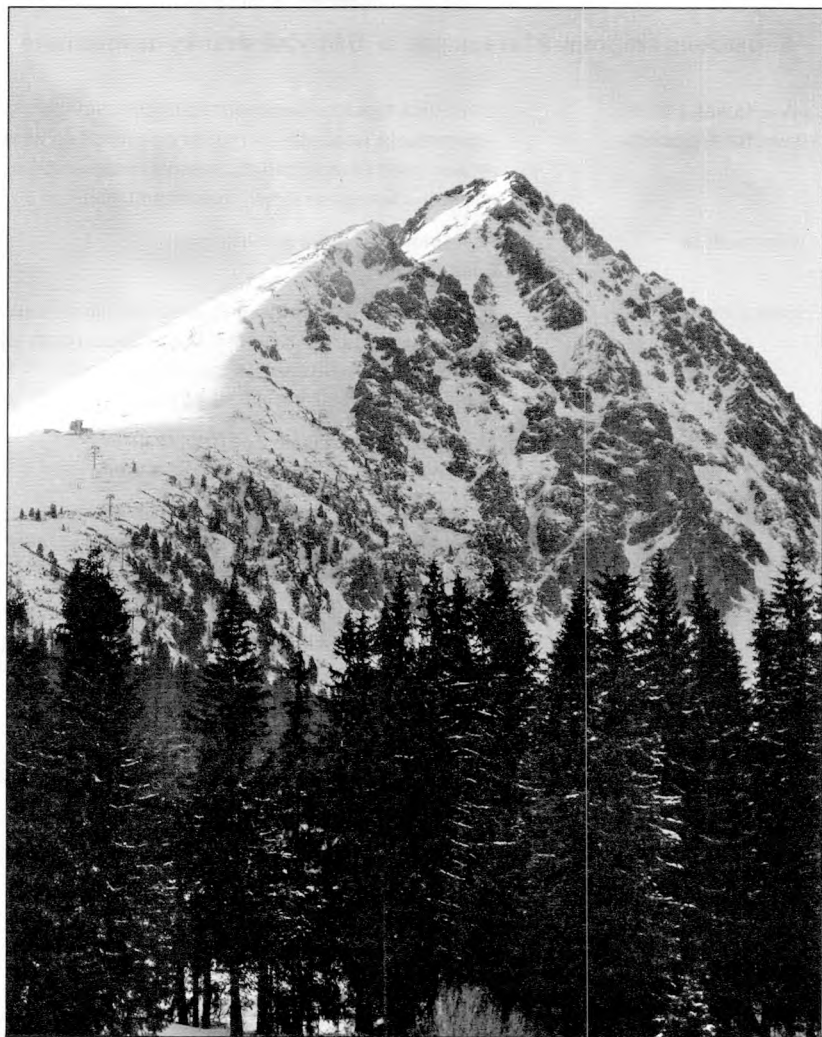
Pripútajte sa!	Зашпіліце рамяні!
Prístav	Порт
Prízemie	Першы паверх
Prosím, zatvorte dvere!	Калі ласка, зачыняйце дзверы!
Reštaurácia	Рэстарацыя
Ryby	Рыба
Rýchle občerstvenie	Сталоўка
Samoobsluha	Самаабслугоўванне
Servis	Абслугоўванне / Сэрвіс
Služby	Паслугі
Sporiteľňa	Ашчадны банк
Starožitnosti	Антыкварыят
Stavebniny	Будаўнічыя матэрыялы
Stávková kancelária	Таталізатар
Stoj!	Прыпыніцеся!
Sudové víno	Разліўное віно
Suterén	Падвальны паверх
Šatňa	Гардэроб
Škola	Школа / Вучэльня
Školský domov	Студэнцкі інтэрнат
Šperky	Ювелірныя вырабы
Štadión	Стадыён
Ťahať!	На сябе!
Tlačiť!	Ад сябе!
Toaleta	Прыбіральні

Trieda	Клас
Trolejbus	Тралейбус
Ubytovňa	Начаванне
Ulica	Вуліца
Univerzita	Універсітэт
Údeniny	Вяндліна / Вэнджаныя прадукты
Úschovňa batožiny	Камера захоўвання
Veľkoobchod	Аптовая крама
Vináreň	Вінарня
Vchod	Уваход
Voľné	Вольна
Vozovňa	Транспартны парк
Vstup zakázaný!	Уваход забаронены!
Východ	Выйсце
Výpočtová technika	Вылічальная тэхніка
Výpredaj	Распродаж
Vysoká škola	ВНУ
Výstava	Выстава
Výtah len pre štyri osoby	Ліфт для чатырох чалавек
Vzdelávacie centrum	Адукацыйны цэнтр
WC	Прыбіральні
Záchranná brzda	Стоп-кран / Аварыйны тормаз
Zákaz fajčiť	Не паліць
Zákaz parkovať vozidlá!	Не паркавацца!
Záložňa	Ламбард

Zastávka MHD	Прыпынак гарадскога транспарту
Zavreté	Зачынена
Zelenina	Гародніна
Zimný štadión	Лядовы палац
Zlý pes	Злы сабака
Zlatníctvo	Ювелірныя вырабы
Zľava	Зніжка
Zmenáreň	Памена валюты / Абменнік
Zmrzlina	Марозіва
Zoo, zoologická záhrada	Заапарк
Železničná stanica	Чыгункавы вакзал
Ženy	Для жанчын
Životu nebezpečné!	Небяспечна для жыцця!
1. poschodie	Другі паверх
24 h	Кругласуткава

Карысныя нумары тэлефонаў • Užitočné telefónne čísla

Адзіны нумар службы выратавання (пажарныя, паліцыя, хуткая дапамога)	112
Пажарная служба	150, 112
Хуткая медычная дапамога	155, 112
Паліцыя	158, 112
Гарадская паліцыя	159
Аварыйная служба	0123
Горнавыратавальная служба	18300
Дарожная выратавальная служба	154
Аварыйная служба для аўтакіроўцаў	18128, 18154
Global assistance Slovakia	18118
Slovensky autoturist klub (SATC)	18124
Autoklub Slovakia Assistance	18120, 18112
Даведка славацкіх тэлефонных нумароў	1181
Даведка Info asistent	12111

Карысныя старонкі ў Інтэрнэце ● Užitočné stránky na internete

www.slovakia.travel www.travelguide.sk	Славацкія турыстычныя парталы. Уся асноўная інфармацыя, неабходная турысту, разбітая па катэгорыях (магчымасці для адпачынку і пражывання, памятныя мясціны і музеі, транспарт і г.д.).
www.aices.sk	Асацыяцыя інфармацыйных цэнтраў Славацчыны.
www.zlatestranky.sk	Комплексны інфармацыйны даведнік (інфармацыя пра магчымасці атрымання ўсіх асноўных паслугаў: пражыванне, транспарт, медычная дапамога, рэстарачыі, юрыдычныя паслугі і г.д.).
www.ubytujsa.sk/ru	Пражыванне ў Славацчыне (спіс і кантактная інфармацыя ўстаноў для пражывання).
www.muzeum.sk	Інфармацыя пра ўсе асноўныя славацкія музеі і галерэі, памятныя мясціны, актуальныя выставы і іншыя мерапрыемствы.
www.nizketatry.sk	Сайт для аматараў актыўнага турызму і вандровак. Шмат практычнай інфармацыі, якая дазволіць спланаваць маршрут для добрай вандроўкі.
www.cp.sk	Расклад руху цягнікоў і аўтобусаў у Славацчыне.
www.navstevnik.sk www.ticketportal.sk	Спіс актуальных культурных мерапрыемстваў (тэатр, канцэрты, выставы, спартовыя мерапрыемствы, фестывалі, клубы і г.д.).
www.ru.skiinfo.com	Карысная інфармацыя для аматараў горных лыжаў.
www.kupeleslovenska.sk	Карысная інфармацыя пра славацкія водныя курорты.
www.mzv.sk/minsk	Пасольства Славацкай Рэспублікі ў Мінску.
www.slovakia.belembassy.org	Пасольства Рэспублікі Беларусь у Браціславе.

у серыі «Беларускія ЕўраГраматыкі»
пабачылі свет граматыкі:

- славацкай мовы
- польскай мовы
- лацінскай мовы
- англійскай мовы
- шведскай мовы
- латышскай мовы
- нідэрландскай мовы
- літоўскай мовы.

Пытайцеся ў кнігарнях
і ў незалежных распаўсюднікаў!

Серыя «Беларускія ЕўраРазмоўнікі»

Гізун Алесь (Аляксандр) Міхайлавіч
Рааго Павел Аляксандравіч

**БЕЛАРУСКА-СЛАВАЦКІ
РАЗМОЎНІК-ДАВЕДНІК**

У кнізе змешчаны фотаздымкі Паўла Рааго:
Бойніцкі замак (с. 9), Кошыцы. Храм святой Алжбеты (с. 12),
Высокія Татры (с. 213),

Адказны за выпуск *Ул. М. Сіўчыкаў*
Рэдактар *Ул. М. Булаўскі*
Карэктар *Хр. Ул. Сіўчыкава*

Падпісана да друку 23.02.2011.
Фармат 70 × 108/32. Папера афсетная. Друк афсетны.
Ум. друк. арк. 6,84. Ул.-выд. арк. 6,28.
Наклад 2000 (1 з-д 700) ас. Замова 632.

Прыватнае унітарнае прадпрыемства «Радыёла-плюс».
ЛИ № 02330/0549496 ад 16.06.2009.
Пр. Незалежнасці, 72–12, 220012, Мінск.

Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Медысонт».
ЛП № 02330/0552782 ад 01.10.2010.
Вул. Ціміразева, 9, 220004, Мінск.

**У выдавецтве
«Радые́ла-плюс»**

**у серыі
«Беларускія ЕўраГраматыкі»**

**запланаваны да выпуску
граматыкі:**

- украінскай мовы
- нямецкай мовы
- фінскай мовы
- партугальскай мовы
- эстонскай мовы
- італьянскай мовы
- нарвежскай мовы.

Рыхтуюцца граматыкі:

- французскай мовы
 - іспанскай мовы
 - чэшскай мовы
 - балгарскай мовы
 - венгерскай мовы
 - сербскай мовы,
- а таксама іншых еўрапейскіх моў.

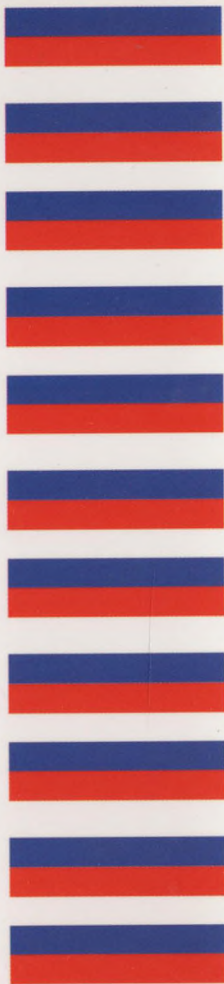
Беларускія
ЕўраРазмоўнікі

ISBN 978-985-448-104-3

9 789854 481043

Беларускія
ЕўраРазмоўнікі

ISBN 978-985-448-104-3

9 789854 481043

А. М. ГИЗУН, П. А. ПАРАГО
БЕЛЛАРХА-СЛАВАЦКИ ПАВНОЎНИК-ДЛАВЕДНИК
В